

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

KAHRAMANMARAS
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

KÜLTÜR
YAYINLARI

YARIS
MALAR

İmtiyaz Sahibi
Büyükşehir Belediyesi Adına
Hayrettin Güngör

Genel Yayın Yönetmeni
Duran Doğan

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi
Kültür Yayınları Serisi: 127

Baskı Tarihi
Ocak 2022

ISBN 978-605-73882-3-0

Editör
Samed Karataş

Teknik Hazırlık
Ali Şenocak
Nisanur Karakuş
Zeynep Kantarcı

Son Okuma
Betül Durdu

Mizanpaj
Şeyda Nur Uğur

Kapak Tasarım
Şeyda Nur Uğur

Baskı
Kültür Sanat Basımevi
Maltepe, ZB7-ZB11
2. Matbaacılar Sitesi,
Litros Yolu Sk, 34010
Zeytinburnu/İstanbul
Sertifika No: 44153

İletişim Adresi
Kültür Spor ve Turizm
Daire Başkanlığı
Kayabaşı Mah. Vakıf Tarla Cad.
Köker Konağı No: 6
Dulkadiroğlu /Kahramanmaraş
Telefon: 0 (344) 225 24 15-16

Bu eser, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nin bir kültür hizmetidir.

I. ULUSLARARASI KAHRAMANMARAŞ

ŞİİR VE EDEBİYAT GÜNLERİ

Şiir, Deneme ve Öykü Yarışmaları

16-20
Kasım
2020

KAHRAMANMARAŞ
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
KÜLTÜR
YAYINLARI

YARIS
MALAR

HER ŞEY DİL İLE BAŞLAR

Geçmişte ve günümüzde tabii yollardan gerek yetiştirdiği isimler gerekse de yetiŐtirmek de olduğu isimlerle birlikte, icraat anlamında da ismine layık etkinlerin sürdüğu kadim Őehrimizde, kaybedeni olmayan, kazananı önce Kahramanmaraş sonra Türkiye olan, I. Uluslararası Kahramanmaraş Şiir ve Edebiyat Günleri'nin en güzel verimlerinden biri olan bir yarışmayı geride bırakmış oluyoruz.

Şiir ve edebiyat yalnız geçmiŐimizi anlamamızda bize yardımcı olan kültürel ve sanatsal bir faaliyet değil, Şimdinin ve geleceğimizin de sıhhatli bir yolla Őekillenmesinde de Şüphesiz büyük bir paya sahiptir. GerçekleŐen bu faaliyetlerin önemini yalnızca kültürel bir alanda değil daha efektif ve ihata edici olarak geniş bir çerçevede düşünmemiz gerekiyor.

Bu vesileyle Şiir ve edebiyat bağlamında yapmış olduğumuz yarışma; Őimdiyi ve geleceği dilimizin ve kültürümüzün yarenliğinde emanet edeceğimiz gençlerimizi, bir nebze olsun bu yolda ilgilerini kuvvetlendirebildiyse, bizlere ne mutlu. Edebiyat bir var olma biçimidir. Şiir var olma biçimidir. Umut ediyorum bu yarışmalardan, ilerde ölkemizin kıymetli yazar ve Şairleri olacak olan nice isimler yeŐerecektir.

Bu tarz etkinliklerden yeŐerecek olan Şair, yazar ve sanatçılar, estetik seviyeyi yükselterek bir nevi bakışımızı ve dilimi daha yüksek bir noktaya taşıyacaklar. Bunun sonucunda da yalnızca edebiyat ve kültür hayatımız değil, bu alanların dışında da bazı kazanımlar elde edeceğimiz muhakkaktır.

Günümüzde her ölkenin kalkınma anlamında teknolojiye, tekniğe ve bilime çok büyük ihtiyaç duyduğu yadsınamaz bir gerçek. Örneğin bir bilgisayar mühendisi, bulunduğu her yerde çalıŐtıđı öлкеye yardımcı olabilir, fakat kendi Şiir ve edebiyatını bilen bir bilgisayar mühendisi ise, diğer meslektaşlarından, memleketine fayda anlamında daha tesirli olacağı aŐıkardır. Dünyada bütün icat ve faaliyetler dil üzerinden gerçekleŐmektedir. Kodlama dahi bir dil mantığı üzerinden gerçekleŐir. Kendi kültürünün dil verimlerini en iyi Şekilde özümsemiŐ bir kişi ise, bütün iŐlerine anadilinin mantığıyla Şekil verecek demektir.

I. Uluslararası Kahramanmaraş Şiir ve Edebiyat Günleri 'nin güzel bir bakiyesi olan bu yarışma, umarım Őehrimizin ve ölkemizin kültür hayatına istediğimiz faydaları sağlayıp, maksadımızı gerçekleŐtirme yolunda kıymetli bir adım olacaktır. Daim olması temennisiyle.

HAYRETTİN GÜNGÖR
Büyükşehir Belediye BaŐkanı

İçindekiler

Liseler Arası Şiir Yazma Yarışması

Ali YÜRÜK / HAYAL ET	11
Menekşe Sueda ULUŞEN / NE İÇİN AYDINLIK	12
Mustafa Salim TEKE / ÜÇ MAYMUN	14
Firdevs Genç / İNSANLIĞA UMUT	16

Liseler Arası Deneme Yazma Yarışması

Beyzanur DEMİR / ANILARI MEKÂNSALLAŞTIRMAK	19
Hatice Fatma BUDAK / KENDİ'LİK DENEMESİ	23
Eylül KAYRAKLIK / VAR OLMAK DİRENMEKTİR	28
Rengin Nisa ŞEN / YALAN SANATI	31

Liseler Arası Öykü Yazma Yarışması

Hatice TOPAK / EKSİK HİKÂYELER	37
Asude ÇIRAKLI / İNİYORUM KULELERİNDEN	44
Meryem SAYGILI / MEYRA	49
Mahiye Elif AYDIN / LİLİYAR	56

Yetişkinler Arası Őir Yazma Yarışması

Melike ÇİLİNGİR / HÜZN-Ü YUSUF SİTEMLER	63
Selda Okan UNUTMAZ / ÖYLE BİR DAVUT GEREK	66
Arif ODABAŞ / TÜRKİYE AZERBAJCAN	68
Münüb DUMAN / KASTEDER	70

Yetişkinler Arası Deneme Yazma Yarışması

Yaşar BAYAR / İMTİYAZLI ZAMANLARIN TİTREŞİMİ	73
Mehmet Akif DUMAN / SÖZÜM SÖZ	79
Serra GÖK / BİR YELKOVAN ÖNCE, BİR YELKOVAN SONRA	83
Volkan ERBAŐ / SUYA SABUNA DOKUNMAYAN EDEBİYAT	86

Yetişkinler Arası Öykü Yazma Yarışması

Hatice CANLI / SÜMBÜL KOKUSUNDA MÜNDEMİÇ	91
Mehmet ATEŞ / HAMİNNE	94
Mürüvvet ÖZPEHLİVAN / UCUZ ROMAN	99
Elif UZUNOĞULLAR / BEYAZ KALIŞLARA	104

LİSELER
ARASI
ŞİİR
,
YAZMA
YARIŞMASI

“Şairin düşüncesi şiidir.”

Edip Cansever

Birincilik Ödülü

Ali YÜRÜK

HAYAL ET

Bir gemi hayal et, seni dalgalardan koruyacak kadar sağlam;
Okyanusu keşfedecek kadar cesursun artık.
Bir uçak hayal et, seni umuda uçuracak kadar mutlu;
Gökyüzünü tanıyacak kadar umutlusun artık.

Bir tren hayal et, seni uzaklara götürecektir kadar gurbet;
Arkada bıraktıklarını hatırlayacak kadar vefalısın artık.
Bir otobüs hayal et, seni yeni başlangıçlara götürecektir kadar duygusal;
Yolları çözecek kadar kararlısın artık.

Bir kitap hayal et, seni insanlara tanıttir kadar dost;
Kalemını sana hatırlattir kadar eşsın artık.
Bir yağmur hayal et, seni ıslanmaktan kurtaracak kadar şemsiye;
Kendini sana anlattir kadar gözyaşısın artık.

Bir insan hayal et, seni anlayacak kadar yakın;
Ekmeğini onunla paylaşacak kadar merhametlisin artık.
Bir nefes hayal et, seni hissedecek kadar ömür;
Kalbini ona verecek kadar âşısın artık.

İkincilik Ödülü

Menekşe Sueda ULUŞEN

NE İÇİN AYDINLIK

Bak, vapurlar geçiyor gözlerinden
Aynada gördüğün yorgun bedeninden.

Gizliden sızmış gibi deniz,
Rüzgârsız dalgalanan saçların yüzünden.

Kalbin, ezbere bilinen tüm şarkılar gibi,
Vâveylâ değil kulakları sağır eden.

Bir cellada boyun eğmektir seni sevmek,
Yüzlerce katilin içinden
Yalnız
Bakışlarını seçerek.

Adın dolanır
Durur..
Şuurunu kaybetmiş zihnimde,
Yüreğim tepetaklak
Düşer..
Zamana ters gelen buğulu nefesinden.

Yüzünde mucizeden bir nehir
Çiçekler,
Gördükçe eskir
Kirpiklerinde kalan dikenlerinden.

Yakamozların kayalıkları dövdüğü dilsiz
Avuçlarında çırpınan fırtınalar,
Vurur..
Caddemin en işlek sahillerine.

Her gün kaldırımlarda gördüğüm
Gökyüzlerini kandırmaktır
Senden kalan
Kuşları sürgün etmek.
Her kelimeyi yüzdürüp, yüzdürüp
Harfleri yokluğunda
yeşillendirerek.

Benim sokağım,
Senin, ellerinde sönen
Yıldızlara benzer;
Bütün lambalarım sende bulur karanlığı
Oysa sen
öldürmek
için taşırsın
ışıkları.

Üçüncülük Ödülü

Mustafa Salim TEKE

ÜÇ MAYMUN

Suriye’de bir çocuğun gözleri
Bakmasını bilir mi
Korkunun krallığından
İntikam denizine evrilen...
Annem ne zaman pencereden bakan bir çocuk görse
Sokağa ismarlardı onu
Ve yanında yağmur fotoğrafı...

Düşerse alnımıza uzaktan fırlatılan utanma
Papatyaya dokunmanın yasak olduğunu bilen çocuk
Elleri toprağın diplerinde
Bosna’da ‘Mavi Bir Kelebek’ olurdu
Kanatlanırdı
Boyundan büyük işler yapar
Tüy kadar hafif
Tarih kadar ağırdı...
Aylan bebek gülümsemeden öldü
Çıplak ayakları yalınlaştırırken ölümü
İnsanlık indirgenmiş deniz seviyesinde
Kum tanesi gibi avuçtan kayıp gitmişti...
Donan gözyaşı ve kan
Alnımızdan süzülen perçem gibiydi

O an küçüldü dünya
Sağırlaşır, kör olur
İnsan hakları, demokrasi, özgürlük
Dile dolanıp da beylik laflar etmenin
Utanmaz pişkinliği
Bileklerimizden boşaltacak kanı
Vebal altında kalacak vicdan
Bir çocuğun ahı dünyayı patlatacak
Tüccarlar yorgun olacak
Şoförler bezgin
Hiçbir yol bitmeyecek
Ve olmayacak ertelenen çocukluk
Bir çocuk istemeyecek ekmek
Tek kanatlı kuş gökten düşerken
Ölüm başkaldıracak
Güneşler utanacak
Dünya üç maymunla oynaşırken...

Mansiyon Ödülü

Firdevs GENÇ

İNSANLIĞA UMUT

Bak gördün mü boynu bükük ağlayanı
Kardeşin vurulmuş, düşüyor işte önünde.
Kapanmıyor yaralar olmayınca dağlayanı.
Sükûta sığınan anaların duaları dilinde.

Kim bilir, hangi renge bürünmüş bedeni?
Toprak altında kalmış, elmas gözleri
Başladı işte makam-ı cennete seferi
Zalim için güneş bile oldu zifiri.

Âlem-i dünyada zalimin zulmü çoktur.
Beşikteki çocuğa dahi merhameti yoktur.
Yanan yüreğin yanında, ateş bile soğuktur.
Toprağın altından gelen sesler boğuktur.

Fark eder mi, güneş doğsa da batıdan?
Aydınlığı görür mü zulümle boğuşan?
Ufacık çocuklar ki büyüktür yaşından
Yoksa yaşadıkları mı büyük yaşından?

Asrın saadeti bulunur elbet barışta,
Dehşete düşmüş kalpler birbiriyle savaşta
Adaletle sığınanlar kesmiş umudunu, darda
Benim de umudum adaleti yaratanda...

**Œir, sözcüklerle
güzel biçimler
kurmak sanatıdır.
Ama sözcük
nedir? Bir anlamı,
bir çağrışımı, bir
gölgesi, hatta bir
renği ve tadı olan
nesnedir.**

Cahit Sıtkı Tarancı

LİSELER ARASI DENEME YAZMA YARIŞMASI

*“Bir amaç, ancak onu yazıya geçirildiği
zaman, güç kazanır.”*

Steve Chandler

Birincilik Ödülü

Beyzanur DEMİR

ANILARI MEKÂNSALLAŞTIRMAK

Mekânların yaptığı en mühim iş; bir kahve dükkânına girdiğimizde burnumuza gelen o taze ve kavruk kokunun, begonvillerle süslü bir bahçeye adımımızı attığımızda gördüğümüz bir ağacın, taflan gibi buruk veya bir şeftali gibi tatlı anılarımızın canlanmasının, bir zamanlar her gün tahta sıralarında sevinçlerimizi ve hüznlerimizi paylaştığımız o güzelim okulumuzun ruhumuzdaki en sahih duyguları uyandırmasına vesile olmaktır belki de. Marcel Proust'un bir fincan ıhlamura batırıp yediği madlen bisküvisinin onu âdeta bir zaman makinesi misali çocukluğunda hoş bir gezintiye çıkarması gibi; içinde bulunduğumuz, kokularıyla ve melodileriyle yoğrulduğumuz mekânlar da zihnimizdeki kilitli odaların kapılarını açıp bizi tüm benliğimizle baş başa bırakırlar. Mekânlar da şiir gibi okunur, itina ile.

İnsanın duyularıyla mekânlar arasında yakinen bir bağlantı vardır. Mekân; insanın duyularıyla, aldığı bir kokunun onda uyandırdığı hislerle, işittiği somut ya da soyut melodilerin onda bıraktığı izlerle mevcuttur. Mekân; insanla var olur çünkü içerisinde hüznler, sevinçler, paylaşımlar yaşanmadığı sürece yani kültürün temel öğelerinden olan insan bulunmadığı sürece yalnızca toplumun küçük bir parçasıdır. "Anılar

hareketsizdir, mekânsallaştırdıkları ölçüde sağlamlaşır.” diyor Gaston Bachelard. Anılarımızın canlanmasına sebep olan şey mekânlardır. Mekânları var edenler de anılarımız, orada yaşadıklarımızdır. Yani mekânlarla zihnimizdeki anılar arasında şüphesiz yakinen bir bağlantı kurulur.

Bende en derin izleri bırakan ve zihnimde anılarımı bir tiyatro gibi canlandıran mekânlardan ilki şüphesiz doğduğum ve yaşadığım yer Adapazarı’dır. Kim bilir kaç yakıcı vedanın, özlem dolu kavuşmaların yaşadığı tren garı ile garın hemen yan girişinde koz helva satarken bir yandan da ihtimamla gazetesini okuyan ismini bilmediğim adamdan incirli helvamı alıp usulca yoluma devam ettiğim semtim. Bana öyle gelir ki, bu semtin bazı küçük ve pinhan büyülerini burada yaşayanlardan ziyade burayı yaşayanlar anlar. Çünkü asıl hadise; bir mekânda yaşamak değil, o mekânı yaşamaktır. Yaşamak ve bellek kitabının en derin sayfalarında yaşatmak. Yahya Kemal İstanbul’u, Atilla İlhan İzmir’i, Cevat Şakir Bodrum’u, Sait Faik Adapazarı’nı yaşamıştır mesela.

Sait Faik’in ruhunu naksettiği semttir burası. İnsanları da sular seller gibi bilmeseler de onun dilini, az çok konuşurlar farkında olmadan. Tarihi uzun çarşıdaki kuru kahvecinin büyük bir ciddiyetle paketlere doldurduğu yeni çekilmiş kahvenin etrafa saçılan kokusu, ılık yağmuru yağarken ıslanmadan ışıklardan geçmeye çalışan hikâyesini bilmediğim ancak gözlerinden okumaya çalıştığım kadının telaşı, her sabah aynı saatte aynı köşebaşında otururken gördüğüm adam da başlı başına birer hikâye değil midir zaten?

Bu semtin bazı sokakları öyle yakındır ki bana; kısa bir rüyanın bitişindeki hüznü, yaşadığımı, ömrümden bir gün eksilttiğimi hissettirir. Demiştim ya mekânlar anılarla var olur diye, sanırım bunun bende en bariz örneği kaldırımlarından kimlerin geçtiğini tahmin etmeye çalıştığım bu sokaklardır. Geceye varmadan, akşamüstü durağında da bir başkadır Ada. Yanmaya başlayan ışıkları, küçük bir semte göre büyük telaşlarıyla kaldırımlarda yürüyen insanları, benim çok sevdiğim ve her geçişimde kendimi eski bir fotoğrafın içinde hissettiğim Uzun Çarşı’daki dükkânlarıyla. Bazılarına pek alelâde gelebilecek olan köşede yaptığım seyir, o eski dükkânları fotoğraflamak, sararmış tabelalarına ve saçları ağarmış sahiplerine bakarak zamanın izlerini, zamanın mekânlar üzerinde açtığı yaraları düşünmek burada yaptığım kısa ama yegâne şeylerdendir.

Ada’da beni en çok etkilediğini düşündüğüm yerlerden biri -çocukluğuma tekabül ettiğinden olsa gerek- oturduğumuz evin sokağındaki bir evin önünde, hoş bir edayla süzülen hanımelidir. Mekânlar; anılarla

var olduğu gibi, kokular ve tatlar da zihnimizdeki anıları tetikleyip bizi o kokuyu aldığımız mekâna götürürler. Hanımelinin o tatlı, hüzünlü bir şiiri anımsatan râyihası ile kendimden geçmek; deneyimlediğim sıradan ama bir o kadar da etkileyici şeylerden olsa gerek, bunca yıl aklımdan kokusu silinmemiştir. Ne de güzeldir serin bir akşamüstü bir hanımelinin dibinde huzuru koklamak, annemin sesi, babamın tüm o yorgunluğuna rağmen sokakta benimle bu anıları deneyimlemesi. Sanki “bir rüyadan artakalan” dır bana Ada’da yaşadığım çocukluğum, arife gecesi yeni ayakkabılarımla ve çocuk heyecanımla bayramı bekleyişim, üç mevsimde de kışı ve kar yağışını düşleyişim. Ada’nın kendisi bir şiirdir; gören, görmeyi bilen gözlerle. Bendeki yeri ayırır. Çocukluğumun geçtiği, doğduğum sokaktayım hâlâ. En sahil duyguları burada öğrendim belki, insan olmayı.” İlk sonbahar yağmuruyla oturduk hayli dertleştik” çınarlarının dibinde, bazen sokaklarında kaybolup ince hüzünler biçtim gökyüzünden, zamana bir ağıt yazıp bıraktım kaldırımlardan birine. Ada, “Uzak solgun çocukluğum/Akşam alacası, kasaba, /Çatılarda kargalar/Hüzünlü gençliğim/Sabahçı kahveleri...”

Kalbimde en çok yer kaplayan mekânlardan bir diğeri ise çocukluğumdan beri ailecek gittiğimiz Alibey (Cunda) Adası’dır. Rengârenk ve hoş kokulu dondurmaları, eski taş evleri ve kedileriyle yer etmiştir zihnimde. Bende mutluluğu, huzuru imleyen ne varsa burada, rüzgârla burnuma kokusu gelen zeytin ağaçlarıyla bir ilgisi olmalıdır. Onlar ki; belki bin yaşında ne hüzünlere ne sevinçlere tanıklık etmişlerdir. Bunları düşünmek, onların sükûtuna ortak olmak, her zaman yekpâre bir huzur ile doldurur kalbimi. Burada tek mevsim; o sıcak esintili yaz, bana dört mevsimi yaşatır sanki. Hüzün, huzur, coşku ve bu büyü karşısında içimde büyüyen şaşkınlık. Cunda’da akşam çat kapı geldiğinde, güneş batmaya yakındır artık, bir başkadır denizin hafif dalgalarını seyretmek. İnsan o kadar büyülenir ki gördüğü bu manzaradan, âdeta yüreğinin dibinde bir gül bitiverir. Dalgaların ninnisiyle ve akşamın kızıl saçları, batmaya duran güneşle bir uykuya dalan sahil ne de güzeldir. Rüzgâr denizin kokusunu getirir, insan o an düşündüğü ne varsa yitirir. Gözlerinin önünden ışıklı gemiler geçer tüm coşkusuyla, hem de elinizi uzatsanız yakalayacak kadar yakından. “Olmayacak gibi duran bir şeyin oluşu” der Sait Faik bahar için. İşte burada yaz böyledir, yaşamayı öğretir. Anı adı altında unutulmayacak çizikler atar ruhunuza, belki bir yara belki büyütülmeyi bekleyen bir çiçek.

Mekânlar böyledir, hele kalp mekânları. Kalbimizin seçtiği, zihnimizi “hayatın burada bir başka aktığı, buranın dünyadan olmadığı” düşüncesiyle dolduran, çehremize tutulan bir ayna gibi içten, sanki evvelden

aşına hissettiğimiz mekânlar. İşte oradadır artık tüm duyduğumuz ve bildiğimiz. İnsan oradan uzakta bu kadar mesut değildir belki artık, hiçbir zaman olmamış ve olamayacaktır. Zaman ağır akar orada, hatta hiç akmaz bile. Cunda'nın o renkli, sabun kokan yollarında yürürken bir sonraki yazı, yürüyeceğim yolları ve dalacağım hülyaları düşünürüm. Ben yazın, orada hissedirim yaşadığımı. Kalbimden büyüktür, derindir yolları. Orada insanın zihninde sürekli bir "büyü üretimi" mevcuttur; belki bestelenecek bir şarkıyı, belki yazılacak bir şiirin kelimelerini barındırır. Bazen bir zeytin ağacının dibindedir o kelime, bazen denizin dağılan beyaz köpüklerinde. Bazense bir dükkândaki kadının gözleridir bir hikâyenin öznesi. Güneş usulca gider, yamacımdan gemiler geçer, bir bulut ağlar, ben sevinirim. Bir yel eser yüzüme, ellerime bir umut tutuşturulur, hüzünlenirim. Burada sıcak bir yaz öyle hoş duygular verir ki; aynı anda en hüzünlü ve en mutlu şarkıyı dinletir, insana ömründen yeni bir ömür biçilir.

Velhasıl bizde büyük etkiler yaratan bu mekânlar mı insanlarla var olur, insanlar mı mekânlarla var olur? Başta belirttiğim gibi mekânlar insanlarla var olur fakat insanlar da mekânlarla var olur. Hiç şüphesiz bu iki durum iç içe geçmiştir, birbirine görünmez iplerle bağlı vaziyettedir. Ruhumuza anlam katan şeyler; dâhil olduğumuz sohbetler, işittiğimiz melodiler, kokular, aldığımız tatlardır. Bunların hepsi o an farkında olmasak da sonradan hatırlayacağımız mekânlarda gerçekleşirler, gerçekten bizi etkileyen ne varsa aklımıza yaşandıkları mekânlarla gelirler. Mekânlar bizim zihnimizdeki bu anılarla mevcuttur, anılar da onları yaşadığımız yerlerle. Bize dokunan şey her ne ise; o ana, yaşadığı yere götürür bizi. Mekânlar da şiir gibi okunur demiştim, ayrıca yazılır da. Her insanın aldığı farklı tatlarla, işittiği farklı seslerle, ruhuna dokunan anılarla yazılır mekân zihinde.

Bizde bir hoş seda bırakan mekânların her biri büyüldür; görmeyi, anlamayı bilenlere. Kalbimize izler bırakan mekânları Tanpınar'ın Bursa'daki zaman için söylediği "billur bir avize" gibi, Yahya Kemal'in "Sade bir semtini sevmek bile bir ömre değer." dediği İstanbul gibi anlamamız ve belleğimizde yaşatmamız temennisiyle.

İkincilik Ödülü

Hatice Fatma BUDAK

KENDİ'LİK DENEMESİ

Sevgili insanlar; hayatın içinde bulunmayı unutan, zaman zaman var olduğunun dahi farkında olmayan görünmezler; size kendinizden haberler getirdim. Hep kendini bilmemekle suçlandı insan, ideolojilere kurban gitti, tükenen vakitlerde kendini geçmişte aradığı için tutuklandı, makineye koşullandırıldı varlığı. Yeri geldi Tanrı'yı öldürdüğü gerekçesiyle sorguya çekildi filozoflar tarafından. En sonunda doğayı aşma çabasının bir sonucu olarak sınırlılığı incelemeye açıldı. Efendim, insanlık öldü deniyor endüstriyelleşme çağıyla birlikte, bense inanmakta güçlük çekiyorum buna.

Hadi gel öyleyse sevgili okurum; bırakalım bütün bu safsataları, bir hikâyeye varalım. Tutayım elinden, imgelerle örteyim üstünü. İnsanların insan olduğunun bilincinde olduğu, hayatların anlatılmak, paylaşılmak üzere yaşanmadığı zamanlara gidelim. Herkesin içinde bir incir ağacı yetiştirdiği, bir insan yaratma uğraşında olduğu vakitlere... Çöllerin hayat, mağaraların fikir, dağların kimlik, şehirlerin ise yok oluş serüveninden ibaret olduğu çağlara...

Üzerine deri giydirilen bir hakikat parçasına anlam bahşedildi önce. Anlamsızı içeren bir sözcüktü insan. Kelimeleri unutulmuş, kimselerin

bilmediği bir Dil'di ve böylece bir kavram üzerine yaratıldı insan. Şimdiyse kabulsüz dualarıyla, bağışlanma talebiyle, hayatın derinliklerine doğru yol almakta. Yol almakta çünkü hayat insanın kendi kavramını anlamlandırmak üzere çıktığı bir yolculuktu. İnsan'ın yüzünden soru işareti gibi sarkıyor kelimelere olan isyanı. Böylelikle kendine bahşedilen bir kelimeyi bırakır kum saatinden aşağı... Bu kelimeyi sen söyle okur, kalemim varmıyor yazmaya.

Bu kendi'mle yüzleşme denemesidir sevgili okurlarım, bu deneme; Sezai Karakoç'un ifadesiyle kendisi için kendisi gibi olanlar içindir. Bu iki değil hiç yüzlülüğün maskelerini yüzlerinde özenle taşıyan insanlara, insanlığı öldüren çağa yönelik bir devinim denemesidir. Daha fazlasının beklentisine girmemen için söylüyorum bunları. Şairin ifadesiyle; ötesini söylemeyeceğim. Gel öyleyse, büyük beklentilere girmemen konusunda anlaşırıysak, devam edelim denememize.

Bilirim, kendi olmanın ne denli zor olduğunu. Benim sevgili okurlarım ellerini başına yaslayıp derin düşüncelere dalan o insanlar neredeler şimdi. Hayatın her anını doldurmayı düşlerken kendimizden mahrum kalmışız meğer. Bir başkası olmanın hayaline dalarken 2 duraksamadan süregelen hayatın akışı iyice hissettiriyor kendini. Kaçınıcı defa; ben, yüzümlle kimin hayalimim, diye soruyorum kim bilir? Birkaç maskeden ibaret kendiliklerimiz, birkaç kelimedden fazlası değil olabildiklerimiz. Başka bir zamanda veya mekânda mahkûm ettiğimiz "onlar", bir bakıyoruz tekrar "biz" oluvermiş. Sevgili okur, bizden haber verenlere sordun mu hiç: biz kimiz? Ben olsanız, nasıl da anlardınız hâlbuki. Ne denli incinirdiniz "kendi olamamaktan", "âlemin gözbebeği olmaya lâayık görülmemekten" diye düşündünüz mü?

Hayat; bilmeye cesaret etme (sapare aude), şahsiyet (ethos) inşa etme ve insan olma imkânı veren bir serüven değil midir? Birçok defa kendimle yüzleşme denemelerim oldu, ortalarda yüzleşecek bir yüz bulamadım, okurum, öyle vakitler oldu ki yüzleşecek kimse kalmamıştı ortalarda. Her yüzleşme bir dönüşme değil miydi? Farkında mıyız, bizlere sunulan dünyanın yetersizliğiyle her geçen gün yontulduğumuzun. Şimdilerde kendi kendimize "kim" olduğumuza yönelik soracak ne bir sorumuz ne de verecek bir yanıtımız var. İnsan kavramıyla başlar sorun âlemde, kendilik arayışlarıyla mı devam eder yoksa?

Necatigil bu çağa çok çığ çığ diyor ya sevgili okurum, bu dizinin mahiyetini her geçen gün daha iyi idrak ediyorum, zannediyorum. Bunu söyleyen yalnız Behçet Necatigil mi? Hadi öyleyse okur, belleğimizi biraz

yoklayalım istiyorum. Samuel Becket'in "Belki"si, Sartre'in "Bulantı"sı, Camus'un çağa trajik meydan okuması, Kafka'nın kitlesel "Dava"sı, Cahit Zarifoğlu'nun Yaşamak kitabının giriş cümlesi: "Ne çok acı var." Hepsini bu çağı anımsatıyor bana. Her şeyi teknolojik bir yorum çerçevesinde okuyoruz, her geçen gün makine insanın ölçütü hâline geliyor. İşte Theodor Adorno fısıldıyor kulağıma, herkesin bildiğini kimsenin bilmesini istemiyor anlaşılana. "Dünya bugün olduğu gibi kaldığı sürece her şeyin yanlış olacağını biliyorum." Ben de sevgili dostum, ben de biliyorum ancak çağı tanımaya kendimden başlamakta kararlıyım.

Hayat hakkında söylenmiş sarf edilmiş onlarca söz arasından neden yaşamın bir arayıştan ibaret olduğu düşüncesi takılır peşime, takip eder beni? Öyleyse anlat ey gökyüzü onlara hikâyemizi, cesede dönmüşüğümüzü, tüm yeryüzü resminin gözden söküldüğünü... Hani hep bahsediyorsun ya sen kör bir kuşun (baykuş mu demeliyim yahut Butimar) göğü kaybetmesinden, kurummasından korktuğu denize uzun vakitler seyre dalmasından, işte öyle zamanlarda varıyorum kendim olmanın bilincine.

Sistemin işlevsiz ancak yararlı, sıradan bir tüketici konumuna indirildiği birey felaketin parçası değil çözümün üreticisi hâline gelme noktasında uğraş verir. Herakleitos'a kulak verir ve kendini keşfe çıkar, Şeyh Galip'in de söylediği gibi zübde-i âlem olduğunun bilincine varır ve zat'ına hoşça bakar, benliğine özen gösterir. Bu arada; hikâyesiz insanlar, efendim, hiç sormazlar mı kendilerine "kendi" olmanın ne anlama geldiğini? Güneş de doğar birazdan. Çözülüyor işte donan her şey. "Animal Laborans" sıfatından kurtulamayan insanla beraber silinmek üzere sıcaklığını ve kalıcılığını yitiriyor her şey. Kalın puntolarla yazılmış gazete manşetleri, savaşın haberini müjdelere biçimde veren radyolar ve son dakika haberlerinin yıkıcı sesi... Ardından bir adam çıkageliyor sokak arasından. Gittikçe büyüyen bir boşlukta yaşıyor insan, diye fısıldıyor kulağıma. Bu aramızda kalsın okur, insanlar her gün yaşadıkları yıkımın (boşluğun) haberini duymamalı.

Tutulur ya dillerimiz en hakikati söylemeye ihtiyaç duyduğu anda. Zamanı durdurur insan, durdurur çarkları, durdurur kendine yönelen ne varsa. Hâlbuki tüm imgeler, mekânlar, sıfatlar insanadır. Raskolnikov kadar vicdanın sesine kulaklarımızı tıkamış aynı zamanda toprağı öpmüşken -affolması için günahlarımızın- yakarılarımız Tanrı'ya yönelir. Huzur romanındaki Galip kadar hayatın ne içinde ne dışındayız. Bay K. kadar suçunu bilmeden yargılanan insanlarız ve Gregor Samsa kadar başkalaşmış, bizi insan yapan ne varsa uzaklaşmıştık. Santiago Nasar

misali başına geleceklerden habersiz. *Aylak Adam*'daki gibi şehirlerin cinnetini anımsatan ve yaşayan flanörlerdik.

Söylenmedik ne kalmıştır gökyüzünün altında? Eğer yaşanılan olayları önemsiyorsak şunu bilmeliyiz, çok az ayrıcalıklarla aynı olaylar yaşanmış ve yorumlanmıştır. Ruh hakikate ne zaman ulaşır? Eğer amacınız hakikati saf hâliyle bilmekse bedenden kurtulmamız, nesnelere ruh arayıcılığıyla bilmeniz ve gölgesinde kalmamanız gerekir. Onlar ki sıcağını yitirmiş yoksul şekiller çizerler kaldırımlar üzerinde. Her geçen gün daha çok patlayan daha çok kaotikleşen bir dünyaya gözlerimizi açıyoruz. Açamıyoruz efendim sevgilerimizin kapılarını ardına kadar, duramıyoruz bütün o reçeteli sözcüklerin arkasında. Gerçekleşmek nedir bilmeyen hayallerin birer parçası hâline gelen kar taneleri içimizi kaplarken maruz kalıyoruz bütün o çiğlara. En kötüsünü en felaketini en son dakikasını düşünmediğimiz tek bir ânı bile yok hayatın. Her satırı özenle yazılan defterler, her dakikası incelikle yaşanacak anlar yok artık belki hiçbir zaman var olmadı.

İnsanlık varlığın çağrısına kulaklarını tıkamıştır, yalnız varlığın değil İnsan olmanın gerekliliklerini de duymaktan kaçınmaktadır. Alev Alatlî diyor ya "İşleyebileceğimiz en büyük günah birbirimize karşı kayıtsız kalmaktır." diye, kıymetli okur her birimiz gezegene, evrene yeni pencereler açmakla daha insani bir yaşama olanak tanımakla yükümlü değil miyiz? İnsanın kendi kendine soru olması gerektiği ve kendi kavramı üzerine çıktığı bir yolculuk olan hayatı bireysel bir süreç olarak tanımlayarak büyük bir hataya düştüğümü hissediyorum, okurum. Bunu telafi etmeliyim, gözünde düşmemek için değil insan oluşuma karşı duyduğum sorumluluğu duymazdan gelemeyeceğim için. Hayatta her zaman bir yanılma payı bırakılmalı, değil mi?

Doğu-Batı birleşse yıkılır gök çadırının orta direği ve İnsan'ın zelzele bile umurunda değil. Bir elinde, ceviz yaprağını ovuşturur parmakları arasında –incir mi demeliyim- diğer elinde zehir dolu kabı tutmaktadır. Kendi anlamı üzerine ölümcül sorular soran ve hayata dair cevaplarıyla adam, hakikati göklerde bulma umuduyla gözlerini kapadı. İnsan artık omuzlarında binlerce yıllık tarihsel, kültürel ve toplumsal birikimi taşımakta... Özgün bir bilinç inşa etme ülküsü ise saf bir hayalden öteye geçmiyor. Ancak efendim; çağımız korku ve tikslenme çağıysa umut ve yücelme çağı da değil midir? Hayat içinde yeni kaosları taşıdığı gibi umutları ve değişimleri de getirmes mi? Yeter ki haksızlığa, bizi bizden uzaklaştıran gelişmelere karşı koyma direncimiz kırılmasın, öyle değil mi değerli okurum?

Hep diyorlar ya deneme; yazarın kendi kendine konuşmasıdır diye, ben katılmıyorum buna. Ben seninle okurum, yalnızca seninle konuşmayı, kendi olma'yı denemeyi ve kendilik üzerine deneme kaleme almayı seviyorum ve istiyorum. Bu denemenin sonlarına gelirken şunları da söylemeyi isterim: deneme aslında hiçbir zaman sona ermez, her deneme bir devinimdir çünkü.

Mesnevi "Dinle" ile başlar, Epiktetos "Her şey kendini dinlemekle başlar." diyor. Bu söylediklerimi iyi dinleyiniz, makineye, mekaniğe koşullandırılan kulaklar garipseyeceklerdir elbette bu söylediklerimi. Soyuyorum işte adlarını, kelimeleri unutulmuş kadim bir Dil, incir dalları ve hakikat parçası kalıyor insandan geriye. İnsan kendine bahşedilen anlamı, sözcükleri, hakikati korumakla yükümlüken nasıl olur da bu denli uzaklaşır kendi'nden. İnsanlar ki kavrayamamıştır hakikati ve memnun değillerdir yaptıklarından. Ancak şunu unuttuk, zannediyorum, hayatın anlamı, onu hiçbir zaman anlayamamamızda saklıydı. Hayat kendimiz üzerinde sorduğumuz sorulardı, aldığımız yanıtlar değil. Sevgili okur, son olarak bana söz ver, kendi olma ve kendimizi arama yolculuğunda birbirimize daima yol arkadaşlığı edeceğimize dair... Olur mu?

Üçüncülük Ödülü

Eylül KAYRAKLİK

VAR OLMAK DİRENMEKTİR

Var olmak direnmenin diğer adıdır. İnsan var olmak için mücadele veriyorsa direniyor demektir.

Su, bulunduğu kaba direnç uygular; dışarıya çıkmak için. Kap, suya direnç uygular; onu içinde tutmak için. Suyun direnci kabın direncinden az ise su, var olmak için kendine farklı bir yol bulur. Buharlaşıp şekil değiştirir, havaya karışır ve sonra yeniden yağar gitmek istediği yerlere. Ancak kabın ağzı kapalıysa buharlaşıp yükseldiğinde, yeniden esaretine yağar. Bu, onun var olma savaşıdır.

İnsan onu var edecek olan duygu ve düşünceleriyle mücadele eder. Duygu ve düşüncelerini özgür bırakabiliyorsa, ait olduğu yerlere ulaşabiliyorsa, var olmanın mücadelesini veriyor demektir. Siz bedeninizin esiri olursanız, bedeniniz var olma savaşını kazanmış olur. Oysaki insanın duygu ve düşünceleriyle var olmaya çalışması onu bu dünyadaki diğer canlılardan ayıran tek özelliğidir.

Yeryüzünde var olmak için çırpınır tabiat. Mesela tohum, toprağın altında yatar uzun bir süre, sonra onu çevreleyen kabuğuna baskı yapar ve onu

kırar, baş verir. Sonra, yavaş yavaş, toprağa karşı dik durarak yeryüzüne çıkar. Büyür güneşe ulaşmak istercesine, yağın kara, yağmura ve soğuğa direnir. Ağaç olur, kocaman gövdesini dimdik tutabilmek için kökleriyle toprağa sımsıkı tutunur. Büyüdükçe ve uzadıkça kökleri genişler, dallanır budaklanır ve bazen direnç uyguladığı topraktan dışarıya çıkar. Dalları yeşerip yapraklanmaya başladığında yaprak yavaş yavaş açar yeşil çehresini. Sonra, çok sonra, sonbahar rüzgarları esmeye başladığında dayanamaz soğuğa ama direnir sararmış benzine rağmen düşmemek için. Dayanır, ta ki kuvvetli bir rüzgâr onu incecik dalından kırana kadar. Var olma savaşıdır bu.

İnsan, dünyaya var olmak için gelir. Bu var oluş bedeninin büyümesi değildir. Tabiat kendini yenileyebiliyor. Ama insan bedeni geriye akmayan zaman misali tek kulvarlı yolda yoluna devam ediyor. İnsan için var oluş bu yüzden farklı olmalı. Bizim ağaçlar gibi her sonbaharda döküp her ilkbaharda yenilenerek kavuştuğumuz yapraklarımız yok. Bizim hayatımızda çocukluğumuz bir ilkbahar gibi rengârenk, gençliğimiz bir yaz gibi sıcak, olgunluğumuz bir sonbahar gibi hayata bakışlar ve yaşlılığımız bir kış gibi sıcak günleri beklemelerle geçer. Var olmak için yok olmayacak bir şeylere ihtiyacımız var. Zamana direnmek akıntıya kürek çekmek gibidir. Yorulduğunuzla kalırsınız ve zaten akıntı sizi istediği yere götürmektedir. Bu yüzden insan duygularıyla, düşünceleriyle var olmalı. Direnmeli, onu hapis etmiş bedenine, azat edilene kadar.

Kötülüklerle karşı direnebilir insan. Kötülük bir bedene sahip değil! Acılara karşı direnebilir insan. Acı bir bedene sahip değil! Yanlıslara direnebilir insan. Yanlıslar bir bedene sahip değil! Ne varsa insanî değerlerden yana, direnebilir onları var etmek, görünür kılmak için.

Direnmek bu dünyanın tabiatında var. Direnmeseydi dünya güneşe karşı, dönmezdi. Direnmeseydi hava güneşe, yağmurlar yağmazdı. En çok yerçekimi direniyor üzerindeki sonsuz boşluğa düşürmemek için. Bir biterse direnişi, savruluruz sonsuz karanlığa.

Ölüme direniyoruz ölmek için, sonu olan bir dünyada yaşamak için, direniyoruz. Bazen de gün geliyor ölmekten daha vahim konulara direnmek için ölümü göze alıyoruz. Nedir bizi elimizde tek değerli olan şeyi, hayatımızı verecek kadar yücelttiğimiz sebep? İşte, duygu ve düşünceler. İnsan, "sevgi" denen duygu için ölebiliyor. Sevgi nedir, bir bedeni var mıdır ya da görünen işitilen bir şey midir? Sevgiyi var etmek için direnenler var. Ona bir vücut vermek için ölenler var. Vatanını seviyor kimisi, eşini seviyor, çocuğunu seviyor bunlar var olma savaşı, bunlar direniştir. Her direniş, var olma savaşıdır.

Başarmak duygusu, direnişlerin gizli kahramanıdır. Bir şeyleri başarmış olmak, görünmeyen bir yanımızı tatmin eder. İnsan başarılar kazandıkça başaracakları arasında önem sırası yapmaya, daha seçici olmaya başlar. Önemli olan, bunu başarmak der. Her başarıyı kabul etmez, başarılarla da direnir başarmamak için. Kötülüğü başarmış bir insan, insansa eğer düşünür, kötülüğü yüceltmenin ehemmiyetini. Güzel olanı, insana yakışanı başarmak için direnir kötülüğe.

Tabiat, her zaman aynası olmuştur insanların. Hayatı tabiata bakarak öğrenir insan. Kuşlara bakar, uçmayı ister. Buluta bakar, ağlamayı öğrenir ve tabiatın yağmur sonrasında, hani güneş açınca yaşadığı mutlulukları görür ve bilir, ağlamanın sonrasında ona gelecek güzellikleri. Hayvanların nasıl yaşadığına bakar, öğrenir üzerinde yaşadığı dünya denen yerde nasıl yaşaması gerektiğini. İnsan ne garibe bir şey. Yeryüzünde yaratılan, en donanımlı, muhteşem varlık! Evin yaramaz, narin çocuğu! Tabiatın koynunda var olma savaşı veren, aciz...

En çok insan direnmeli var olmak için ama tabiat daha çok direniyor çünkü insanların ve diğer canlıların ona ihtiyacı olduğunu biliyor.

Mansiyon Ödülü

Rengin Nisa ŞEN

YALAN SANATI

Yalan söylemek birçok dinde günahdır ve çok ayıp olarak karşılanır. Bu insanları aldatmaya girer. Hileye girer. Her ne kadar insanları yalanlarla mutlu etmek kolay olsa da insanın gerçek açığa çıktığında üzülmeye de kolaydır. Yalanın kötülük getirdiğini kabul ediyorum ama buna rağmen yalanı seviyorum. Yalan söylemek ustalık gerektirir. Bir olayın üstünden yeni bir olay kurgularsınız. Tabii karşı tarafın inanabileceği şekilde... Kafamda söyleyeceğim yalanı kurgulamayı, karşıdakinin verebileceği tüm olası tepkileri ölçmeyi severim. Gelecek tepkilere göre söyleyeceğimi seçer, nasıl karşıdakinin daha fazla soru sormasını ve kuşkullanması engellerim diye düşünürüm. İnsanların her defasında yalanıma inanması bana çok büyük bir zevk verir. Ve yalan söylemede iyiyimdir. Ama *Poirot*¹'un da dediği gibi "*Dostum, ben ustaca yalanlar söyleyen bir insan olabilirim. Sizin öyle düşündüğünüz de anlaşılıyor. Fakat bence ahlâka uygun bir davranış değil. Benim de prensiplerim var.*"²

1 Agatha Christie'nin polisiye kitaplarında kullandığı kurgusal karakter Hercule Poirot; Kolombiyalı bir dedektiftir.

2 Agatha Christie'nin Altın Kitap yayınevinden çıkan *Beş Küçük Domuz* adlı kitabından bir alıntıdır.

Yalanı sevsem de bence çok büyük yalanlar söylenmemeli. Bu insana zarar vermekten başka bir şey yapmaz. Büyük yalanlar; yalan söyleyen bizi huzursuz eder, panikletir. Ve sonra da derin bir şekilde ama yavaş yavaş içimizi yemeye başlar. Her saniye daha da tutuşuruz; doğruyu söylemek, bizi yiyen yalandan kurtulmak için. Bazıları buna yenik düşer, bazıları ise hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam eder.

Müslümanlığa göre yalan, bu dünyada ortaya çıkmaya bile ölümden sonra mutlaka ortaya çıkacaktır. Yalan şeytana uymaktır. Herkesi korkutan, insanı kemiğine kadar ürküten bir şeye niye uyup yalan söyleriz?

Buna en güzel cevap, çaresizliktir. Doğrunun vereceği zararlardır. Ama doğrular bu kez yanlış. Kötü, yasaklı şeylerdir. Doğrular iyi değildir artık. Doğrular korkutucudur.

Bazen yalanlarımızı kendi ağızımızla açıklığa kavuştururuz. Bunun tek sebebi bizi yiyen şeyden kurtulmak değil, yalanı açıkladığımızda olacak üzüntüyü merak etmemizdir. İnsanların tepkisini, sonrasında yaşanacak olayları merak ederiz. Kötü sonuçlanacağı bilinse de o merak ve kendi sonunu getirme arzusu, tutku ile kaplar içimizi. Tam söylemeye karar verdiğimizde şu zamana kadar hep yanımızda olan yalanın sinsi oyunu devreye girer. Yalan öyle bir kötülük yapar ki itiraf etmekten vazgeçeriz. Vazgeçme sebebimiz ise karşımızdakini başına gelen kötülüğün sonra daha fazla üzmemektir. Ve ertelemeye başlarız. Pişmanlık duygusu ne kadar bizi kemirip benliğimizi yese dahi ertelemeye devam ederiz. Söylemek çok kolaydır aslında. Bunu biliriz. Ancak her defasında kelimeler dilimizin ucuna geldiğinde, içimizde oluşan ateşimsi, kırmızı sıcaklık ve yaşanan panik duygusu ağızımızı açtırmaz. Bu paniği yaşarken karşı tarafa normal davranmak ustalık gerektirir. Her zamanki hareketlerimiz garip gelmeye başlar. Ama hayır! Biz iyiyizdir, akşam iyi uyuyamamışızdır, evdeki klasik problemleri aklımıza takmışızdır.. Ama bu sefer sondur. Gerçekten, söyleyeceğizdir doğruları. Tabii Yalan, söyleyememeniz için son oyununu oynar. İstemez yanınızdan ayrılmak. Yalan sizi sever ama siz ondan öğrenirsiniz. İşte bu yüzden karşı tarafı bir daha görmenize izin vermez. Pişmanlık, suçluluk ve benzeri leş duyguların içinizde patlamasına izin verir. Yalan sizinle ya mezara ya da hapishaneye gider.

Peki, yalanımızı açığa vurduğumuzda da şeytanın eli neden omzumuzdadır Poe?³ Doğruyu söylemek meleğe uymak değil midir? Yalandan sonra gelen doğru bize ne kadar zarar verirse versin, ne kadar yapmamamız

3 Poe*: Yazar; Edgar Allan Poe'nun "Aksi Şeytan" öyküsündeki karakter, yalanını itiraf ederken "...şeytanın eli omzumdaydı." cümlesine katılmadığı için Poe'ya atıfta bulunmuştur.

gereken bir şeyi yapmışız gibi hissetsek de meleğe uymuş olmaz mıyız? Hem yalan söylemek hem de sonrasında gelen doğru neden şeytanın olsun ki? İkisini de ona bırakamayız. Meleğin de seçilmeye ihtiyacı var.

İyi niyetli gibi görünen lakin şeytana ait olan yalan türü bile vardır: Karşıdakini üzmemek için söylenmeyen gerçekler. Çok şirin gibi durmasına rağmen her yalan türü gibi gürnahtır o da. Yalan türlerini iyiliğin sesi ve kötülüğün sesi olan yalanlar olarak iki gruba ayırabiliriz. Genelde kalp kırmamak için söylenen, iltifat tarzı yalanları iyiliğin sesi grubuna koyuyorum çünkü her yalan gibi kötü olsalar da insanlar bu yalanları iyi bir şey olarak görür. Kötülüğün sesi olan yalanlar ise: ticari aldatma, insan ilişkilerinde aldatma, beyaz yalanlar, yerine getirilmeyen sorumlulukların bahaneleri... Sanırım en boş bulduğum yalan türü beyaz yalanlardır.

Beyaz yalanlar... (Bunlar neden beyazdır bahsetmeyeceğim bile. İnsan ırkının yaptığı ırkçılıklardan sadece bir tanesi.) Herkes, tabii dini inanışlara göre peygamberler hariç, günlük hayatında beyaz yalan söyler. Beyaz yalanlar kötü değildir, insanlarla aramızı bozmadır. Kimseyi üzmez. Ufak, hatta bazen tatlı bir sinire sebep olur. Ardından hemen af gelecek geçici kızgınlıktır. Bana kalırsa beyaz yalanlar, yalanın asıl kimliğini kirlendirir. Beyaz yalan kullanmadığımı iddia etmiyorum ama yalan sanatının asıl özenilmiş bir şekilde uygulanmasının karşısında; yalan kategorisine girmemesi lazım. Ufak bir hiledir beyaz yalan. Toplamadaki 0, çarpmadaki 1'dir. Plasebo etkisi gibidir. Hiçbir çarpıcılığı yoktur. Hemen anlaşılır.

Normal bir yalanı çözdüğünde insan kendini *Holmes* sanır. Bu *Holmes*'e hakarettir. Yalanı fark etmek genelde kolaydır. Eğer gerçekten de yalanın büyüüne kapılma olmadıysa ve karşı taraf, yalan sanatını çok iyi kullanan bir alçak veya ajan değilse yalanı anlamak dünyanın en basit şeyidir. Yalan söyleyen insanın kelimeleri arasında çok fazla boşluk vardır. Çok fazla "...şeeey" der, çok fazla düşünürler. Genelde oturmayı tercih ederler çünkü ayakta kendini savunmasız hissediyorlardır. Gözlerini ya çok kaçırmaya ya da şüphe uyandırmamak için çok fazla gözlerinin içine bakarlar. Ya normalden çok özgüvensiz olurlar ya da normalden fazla özgüvenli. Verdikleri tepkiler ya normalden fazla baskın olur ya da normalden fazla sakin. Tabii ki de kaybedecek hiçbir şeyi olmadığından rahatça yalan söyleyenler de vardır. Bu tarz kişilerin yalanlarının çoğu zararsızdır. Ama güvenilir insanlardırlar. Geçici arkadaşlara mahkûmlardır. En azından büyüye kapılan insanlardan iyidirler.

Yalancılarının büyüüne bilerek kapılır bazı insanlar. Kulakları şahit olmaya yetmez. Gözleri görmez, burunlarına gelen kokular sadece

doktor randevusuna ihtiyaçları olduğunun kanıtıdır. Kabul edemezler kendi yalancılarının onlara yalan söylediğini. Yalancılarını baş tacı yaparlar. Diğer herkes kötüdür, yalancıları hariç. Büyülenmişlerin tek bir korkusu vardır. Bu korku yalancılarının onlara gerçekten ihanet edip etmediği değil, bir gün büyüünün bozulması ve yalancılarının onlardan bıkmalarıdır. Yalancılarından daha streslidirler bu kişiler. Hayatlarına büyülü bakmak onları zaten tatmin ediyordur. Yalancılar da memnundur. Kendilerini bir şey sanırlar. Ama hiçbir akıllı yerinde olan insan kanmaz aslında onlara. Tabii büyülenmişlerin hiçbir şeye, akılları dâhil, ihtiyaçları yoktur artık. Yalancıları ve büyüleri her şeyleridir.

İnsanlar doğruyu söyleyenleri sevmez. Kendilerine söylenen kötü gerçekleri kaldıramazlar. Aslında doğru iyidir. İyi hissettirmelidir. Hayattan bir parça, gerçeğin kendisidir. Yine de doğrular bana göre değil. Doğrular beni üzüyorlar. Üstüme üstüme geliyor, beni boğuyorlar. Ben yalanlarımla mutluyum. Onlar beni kötü doğrudan koruyorlar. Doğruyu kendinize saklayın.

İnsanlar yalan söyleyenleri de sevmez. Yalan; alçaktır, pistir, parçalayıcıdır. Ama yalan üzmez ki onları! Söylesinler o zaman, neden yalan kötüdür? İnsanlar kendilerine bile itiraf edemedikleri şeylere sahip olduklarında aslında en yakınları yalandır. En basit "Kalbimde yaşıyor." örneği bile biyolojik olarak imkânsız olduğundan yalandır. Ancak, insan bunun doğrusunu kabul etmez. Yalanı kullandıkça daha da yakınlaşır onla. Büyüdükçe arasını daha iyi tutar. Buna rağmen, hâlâ ona bir çöpmüşçesine bakar. Sonra başkalarının da çöpleri olduğunu fark eder. Bu çöpler daha çöp hâline getirir kendi yalanını. Yine de çöpüyle yaşamaya devam eder. İyi olmayan, pek işe yaramayan bir çöp...

Benim fikrimce, yalan söylerken en dikkat edilesi şeylerden biri özgüvenli olmaktır. Yalan söyleyen insanın önce kendi yalanı gerçek olsaydı, nasıl bir tepki vereceğini ölçmesi gerek ve ona gerçekten iftira atıldığına nasıl davrandığı hakkında kendini incelemesi gerek. Normalde stresliyken yaptığı şeyleri yapmamalı, yani insan önce kendini tanımalı ve kandırmalı. Yalan ise tatmin edici olmalı, karşıdakini mutlu etmeli ve ona istediği cevap verilmeli. (İnsanlar yalanla mutlu olmayı tercih ederler, etmediklerini söylemeleri sadece yalandır.) Rahat olunmalı. Diğer bir önemli şey ise asla tamamen yalan söylenmemelidir. Yalanın içine gerçek karıştırılmalı; bu, daha az günah ve daha çok gerçekçilik demektir.

Aynı Enola'nın⁴ söylediği gibi "Yalan söylerken, söylediklerimde doğruluk payı olmasına özen gösteriyordum; böylece devamı daha kolay geliyordu ve öncesinde söylediklerimi rahatlıkla hatırlıyordum. Çelişkiye de düşmemiş oluyordum böylelikle."⁵ Ama en günahsız yalan şekli eksik bilgi vermektir. Karşı tarafın olay hakkında hiçbir fikri yoksa onlara eksik bilgi vermek aslında tam olarak yalan olmaz. Unutmuş olabilirsiniz, olayları detaylıca anlatmak herkese göre değişebilir... Ve daha birçok bahane. Sonuçta kimse öyle bir şey olup olmadığını iddia etmemiştir. Günahsız, inandırıcı... Aynı zamanda kendinizi bir tık da olsa haksız çıkarmanız lazım. Bu sizin kendinizi mükemmel göstermeye çalışmadığınızdır. (Kimse mükemmel değildir, bunu herkes bilir.) Bu haksızlık asla sınırını aşmamalıdır. Herkesin sinirleneceği şey farklı olduğundan karşınızdaki kişinin neye, nasıl tepki vereceğine göre ayarlamamız gerekir.

Yalanın incelikli işlenmesi gereken bir sanat hâline geldiği dünyada çok kötü sanatçılar da var: içinde çok iyi olan yerli, yabancı sanatçılar da var. Asıl sorumuz yalan iyi midir, kötü müdür? Açıkçası bu kadar şeyi yazdıktan sonra bile, hâlâ yalana iyi veya kötü diyemiyorum. Diyebileceğim tek şey, yalanın asla popülerliğini yitirmeyeceğidir.

4 Enola*: Sir Arthur Conan Doyle'ın yazdığı *Sherlock Holmes* serisindeki ana karakter olan Sherlock Holmes'un kız kardeşi Enola Holmes.

5 Enola Alıntısı*: Nancy Springer'in Artemis Yayıncılık'tan çıkan *Büyük Macera* serisinin 3. kitabı *Esrarengiz Çiçekler*'den bir alıntıdır.

LİSELER ARASI ÖYKÜ YAZMA YARIŞMASI

*“İnsan, âlemde hayâl ettiği
müddetçe yaşar.”*

Yahya Kemal

Birincilik Ödülü

Hatice TOPAK

EKSİK HİKÂYELER

Büyük bir korkuyla uyandım. Nefes nefese koştururken hissettiğim bu yabancılığın endişesi içerisinde bir ayna arıyordum. Bu kaçınıcıydı? Kaç seferdir başka bedenlerde uyanıyordum? Asıl ben kimdi? Nasıl görünürdü? Neleri severdi? Ne düşünürdü? Nasıl yaşardı hayatı?

Hayatım boyunca fark edilmek istemiştim. Küçük yaşımda bir yazara tutulmuş, bütün benliğimle sevmeyi beklemiştim. Ama onun etrafında çok fazla insan vardı, o kalabalığın ardında beklerken beni hiçbir zaman görmedi. "Bekledim. Çok bekledim, bir ömre sığacak kadar... Hiç gelmedin. Hiç önemli değil, ben son nefesime kadar beklemeye devam edeceğim. Yalnız korkarım ki ömrümün sonlarına yaklaştım, çok hastayım sevgilim. Sana olan sevgimi ömrün boyunca görmezsin diye çok korkuyorum. Bu mektup eline geçtiyse şayet çoktan bu dünyadan gitmişim demektir. Dert etme, bilinmeyen bir kadının bilinmeyen bir mektubu yalnızca. Bu mektubu vicdan azabı çek diye değil, ilerde beni belki hatırlarsın diye yazıyorum. Belki karına bakarken veya çocuğunla oynarken. Her zaman aklına gelmesem de olur, yılda bir kez bile olur."

Yine bir bilinmezlikle olaya karışmış, hiç tanımadığım bir adama olan özlem mektubumun son satırlarını yazıyordum. Ben böylesi bir aşkı yaşıyor muydum gerçekten? Bu yazdıklarım benim mi kalemimden dökülüyordu? Bu sorular her vakit olduğu gibi cevapsız kalacak, mektubu bitiremeden uykuya dalacaktım. Yaşadığım hiçbir şeyin sonu olmadığı gibi yeni uyanışlarla devam edecekti bu silsile.

Kan ter içinde uyandığım bir başka hikâyede yine bir aynanın arayışına girmiştım. Suretimi görmem gerekiyordu. Bu sefer kimdim? Uyandığım odanın içinde bir ayna bulup yansıyan bedenime baktığımda bir "hah!" nidası döküldü dudaklarımdan. "Erkek olmadığım kalmıştı bir tek!" diye homurdandım. Sonra içimden, ilahi olduğunu düşündüğüm bir ses fısıldarcasına bugüne kadar yaşadıklarımı anlattı. Malezya'da ücra bir yerde, beyaz insanlardan çok uzak bir adada, yerlilere bakmakla görevli bir doktorum. Uzun süredir burada olan tek doktor ben olduğum için yerliler -özellikle kadınlar- bana çok iyi davranıyor. İçinde bulunduğum bu zaman diliminde Avrupa'da yayılan çok kötü ve ilginç bir hastalık var: Amok. Normal zamanda gayet normal davranışlar sergileyen bir insan, içkisini yudumlarken bir anda ayağa fırlayıp eline bir hançer alarak insanüstü bir hızla dosdoğru koşmaya başlıyor. Önüne gelen her şeyi kesiyor. Tek amacı ise koşmak. Ta ki birisi onu yere serinceye veya ağzından köpükler saçarak bir köşede ölünceye kadar. Ben ise nedenini bilmediğim bu hastalığa henüz yakalanmamanın haklı cahilliğiyle işime devam ediyorum.

Yeni hayatıma tam adapte olmuşken yedi yıldır görev yaptığım yere ilk defa beyaz bir kadın geldi. Ada halkından olamayacak kadar güzel, beyaz bir kadın. Heyecandan dilim tutulmuş çıldırmak üzereyken kalbimin sesinden kadını duyamadığımı fark ettim. Kadın sessiz bir şekilde hamile olduğunu ve kimsenin haberi olmadan kürtaj olmak istediğini söylüyordu. Çok kibirliydi, kıyafetinin her yeri "ben pahalıyım" diye bağıırıyordu. Bu durum heyecanı daha da arttırdı. Ben bu kibri alaşağı edecektim. Şartlar sundum, kabul etmedi. Direttim, sonuçta burada benden başka doktor yoktu. Eninde sonunda kabul edip bana döner dedim, en azından öyle olmasını bekledim. Ama o an fark edemediğim şey, kadının onurunun kibrinden bile büyük olmasıydı. Kadın asaletinden ödün vermeden odadan sessizce ayrıldı.

Hatamı kadın gittikten ancak yirmi dakika sonra anlayabilmişim. Bu kadın asla geri dönmeyecekti. Yedi yıl sonra gördüğüm ilk ve belki de son fırsatı tepmişim. Koşarcasına dışarı çıkarken diğer yandan bağırarak nereye gittiğini soruyordum. Kadının bir arabayla geldiğini söylediklerinde yanımdan geçen bisikletliyi durdurup bisikletini aldım. Deli gibi söyle-

dikleri yöne doğru sürmeye başladım. Gücümün yettiğince belki de çok daha fazlasıyla sürüyordum. Amok'un sadece koşarak ölmek olduğunu sanırdım. Aslında yalnızca bir tek şeyi düşünerek aklını kaybetmekmiş. Onun yüzünden kendini dahi unutmakmış. Umutsuzca bisikletin üstünde şehre giderken bunların farkında değildim. Pişmanlığım, düşüncelerimin önüne geçiyordu. Kadını bulmalıyım. Bulabilecek miydim? Bulduğumda beni affeder miydi? Yoksa beni yine reddedip başka doktor mu bulurdu? Hayır, hayır, hayır... Gözümün gördüğü her yer bulanıklaşmaya başlamıştı. Yine uyku vakti geliyordu. "Olamaz!" diye haykırdım. Pişmanlık her yerimi sarmışken yeni hikâyeye geçemezdim. Şimdi bitmemeliydi, sonunu görmeliydim. Güç, benim elimde değildi. Başladığım yere, boşluğa, tekrar döndüğümde "Artık yeni hikâyeye de görmek istemiyorum" dedim içimden. Kırgındım. Hiçbir hikâyenin sonu yoktu, her parçam yarımdaydı. Ruhumun yavaş yavaş güçsüzleştiğini hissediyordum. Bir daha ne zaman uyanacağımı bilmiyordum, belki de uyanamayabilirdim. "Beni boşlukta bırakma!" diyerek hiçliğe isyan ediyordum, muhababım bile yoktu.

Boşluğa dönmemin üzerinden epey zaman geçmişti. Ne yeni hikâyelere geçebiliyordum ne de yarım kalan hikâyeleri bitirebiliyordum. Tam anlamıyla arafta kalmıştım. En çok korktuğum şey başıma gelmişti. Çaresizce birini beklemeye başladım. Herhangi biri olurdu, beni bu yalnızlık çukurundan kurtarsa yeterdi. Belki de hikâyelerimde âşık olduğum birinin beni bulmasını umuyordum. Kendi kendime bu düşünceme sırttım, ben onlara hikâyemizde bile kavuşamamıştım ki... Ümitsizlik kalbimi acıtırken burada bir ayna olmasını diledim. Bambaşka birisi olmak istedim. Bu sahipsizlikten çıkıp "birisi" olmak istedim.

Yeni bir hikâyeye başlamak uğruna gözlerim acıyana kadar gözlerimi kapatıp açmıştım. Olmuyordu. "Ne zaman geleceksin?" diye sordum acı içinde. Bir nevi kendi kendime konuşuyor gibiydim. İçimde benimle konuşan ilahi ses bile terk edip gitmişti. Hiçliğe sesleniyordum.

Bir Japon inanışına göre kâğıttan bin turna katlarsak dileğimiz gerçekleşirdi. Aklıma gelen bu düşünceye eşlik eden buruk bir sesle sordum. "Kaç bin turna yapmam gerekiyor gelmen için?" Bekledim, bekledim, bekledim... Sanki yapabileceğim başka bir şey varmış gibi. Yokluğumla boğuşurken önümde hafif bir ışık huzmesi belirmeye başladı. Mutluluğun heyecanı ile içim içime sığmazken tebessümle fısıldadım: "İlahi güç, beni unutmadın!" ...Yeni bir hikâyenin gelişinin beni bu denli mutlu edeceği aklımın ucundan dahi geçmezdi. Umut, benim hiçliğime ihanet etti. Yine ve yine beklediğim gibi olmadı.

Ben yeni bir hikâyenin gelişini beklerken ışık biraz daha büyüdü ve içinde minik bir erkek çocuk belirdi. Şaşkınlık içinde uzun bir süre ona baktım. Burada ne işi vardı? O da mı arafa düşmüştü? İlahi sese ne olmuştu?

Ağzım kurumaya başlamıştı. Çocuğun yaptığı tek şey, gözlerimin içine bakmaktı. Daha fazla sabredemeyerek sordum: "Sen kimsin?" Ben şaşkınlıkla ona bakarken bir anda araf yok oldu. Bütün mekân ve gökyüzü değişmeye başladı. Hiç bilmediğim mekânlar durmaksızın arkamızda değişirken şaşkınlık içinde çocuğa tekrar baktığımda hayretim başka bir boyuta geçmişti. Çocuk, gözümün önünde yavaşça büyümeye başladı. Sureti, saçları, göz rengi, her şeyi sürekli değişiyordu. Boyu, yetişkin oluncaya dek uzadı ama yüzü sürekli değişmeye devam ediyordu. Sarı saç, siyah saç, turuncu saç; mavi göz, yeşil göz, kahverengi göz... Sonra, sanki çok normal şeyler oluyormuş gibi gülere bana baktı: "Ben mi kimim?" diye sordu. Kulağıma daha çok "*Burası benim mekânım, asıl sen kimsin?*" diyor gibi gelmişti. Ben tepki vermeyince sırtımaya devam ederek omzunu silkti. "Hiç, hiç kimseyim." Yüzüme bakmaya devam ederken tebessüm ediyordu. Anlamamı ya da en azından tepki vermemi bekliyor gibiydi. Ben boş boş bakmayı sürdürürken yüzü yavaşça solmaya başladı. Hâlâ gülümsüyordu ama gözlerindeki hüzünden dokunsam ağlayacak gibi duruyordu. Şaşkınlığımı hâlâ üzerimden atamamıştım. Çocuk gelmeden önceki sorduğum soruyu ümitsizce tekrarladım: "Buradan beni ne zaman çıkaracaksınız? Kaç bin turna yapmam gerekiyor?" Çocuğun yüzündeki son tebessümün soluk izleri de yok oldu. Yavaşça gözleri yarırdırken fısıltı gibi bir sesle konuştu: "Ne bileyim ben, o turnaları seninle katladığımı görmüyor musun?" Sesindeki hüznü tanıyordum. Bekleyişin kırılganlığıydı o tizlik. Anlamıyordum ama şaşırmıyordum da. Çocuktan gözlerimi çekerek sürekli değişen mekâna anlamsızca bakıyordum. Anlamsızca gökyüzünün değişimini seyrederken çocuk birden hıçkırarak ağlamaya başladı. Baktığım yeri eliyle göstererek "Hangisinde kalırsak kavuşacağız? Ben artık hikâyemin yarım kalmasından bıktım, mutlu son görmek istiyorum. Beni belirsizlik içinde bırakma!" dedi, yalvarır gibi. Çocuk konuşurken eliyle her işaret ettiği yerde mekân durmuştu, acaba yaptığı şeyin farkında mıydı? Yoksa bunu önemsemiyor muydu? Bunları sormak istiyordum ama çocuk o kadar içli ağlıyordu ki şu an en büyük sorunumun bu ağlayan çocuk olduğuna karar vermiştim. Benim gibi hikâyelerin sonunu bilmeyerek umutsuzca çırpınan biri olduğunu görmek içimi rahatlatmıştı. Bir an için kendimi ona çok yakın hissettim. Yanına gidip ona sarılarak "Geçti, ben buradayım." demek istiyordum. Ona doğru bir adım attım, sonra bir adım daha. Elimi uzatsam dokunacak mesafedeydim. Ama olmuyordu, bir adım dahi yaklaşmıyordum. Çocuğun ağlaması daha da şiddetlenirken dizlerinin üstüne çöküp: "Ne

zaman geleceksin? Daha kaç bin kâğıt katlamam gerek?” diyerek sayıklamaya başladı. Benim orada olduğumu unutmuş gibi kendi kendine konuşmaya başlamıştı. “Sana yaklaşamıyorum!” dedim çığlık atarcasına. Bana bakmasını, burada olduğumu bilmesini istiyordum. Arafta çok uzun süre tek başıma beklemiştim. Daha fazlasına tahammülüm yoktu. Elimdeki tek fırsat bu çocuktaki. Asla kaçıramazdım, o çukurda bir başıma çürümeyecektim.

Çocuk aniden burada olduğumu hatırlamış gibi bana baktı. Ve mekânlar bir kez daha durdu. Bir trenin içinde buluverdik kendimizi. İçerisi çok kalabalıktı ve tren hareket ediyordu. Onu zar zor görüyordum. Ağlayan ve hafif tiz bir ses “Neredesin? Gene kaybolma!” diyordu. Koşarcasına insanlara çarpa çarpa dümdüz ilerlemeye başladım, çocuk gittikçe görünüş alanımdan kayboluyordu. Ben trenin en son kısmındaydım, o ise lokomotifteydi. Fazla vagon yoktu ama insanlar önümde resmen engel olmak için duruyordu. İçimde tuhaf bir umut vardı nereden geldiğini bilmiyorum ama bir şekilde trenin sonunda ona ulaşacağımdan emindim. Bu yol beni gerçek ona götürecekti. Ben ilerlemeye çalıştıkça yürümek daha da zorlaşıyordu. Artık adım atmak bile canımı acıtır hâle gelmişti. Bilinçsizce “Onun için değer.” dedim. Daha adını dahi bilmediğim biri için bu kadar uğraşmam komik ve acınasıydı. Fakat emin olduğum bir şey vardı ki: İçimdeki ilahî sandığım ses, bu çocuğun sesiydi. Hatta Malezya’da doktor olduğum hikâyede pişmanlıkla aradığım kadın da küçük bir kız çocuğuyken bir ömür beni fark etmesini istediğim yazar da O’ydü. Çok uzun zamandır beklediğim kurtarıcım gelmişti. Aslında her zaman yanı başımdaydı, sadece fark etmemi bekliyordu. Farkındalığım arttıkça adımlarımı hızlandırıyordum. “*Ya yine geç kaldıysam ve her şey için çok geçse?*” diye düşündüm, sonra bu fikri hemen aklımdan çıkardım. Pişman olmanın sırası değildi, trenin sonunda beni bekliyordu. Ben insanlarla cebelleşirken çocuğun sesi hikâyenin anlatıcısı olarak yavaşça içimde belirmeye başlamıştı. Sesi hüzünlü geliyordu. “*Olamaz!*” diye haykırdım içimden, geç kalıyordum. Biraz daha beklersem yeni hikâyeye geçilecekti. “Merak etme seni beklemeye devam edeceğim.” diyordu, ama ses gittikçe azalıyordu. “*Hayır!*” dedim, çok yaklaşmışım. Bu sefer yarım kalmasını izin veremezdim, vermeyecektim. Bu son şansımdı, bir daha nerede ve ne zaman karşılaşacağımızı bilmiyordum.

Tren hemen bir adım ilerimde bitiyordu, karşıya son bir kez dikkatlice bakınca görmüştüm. Lokomotifte beni bekliyordu. Artık ne saçı ne de göz rengi değişiyordu. Sarı saçlı ve mavi, dolu dolu olmuş gözleriyle beni bekliyordu. Can havliyle koşmaya başlamıştım. “Ne bitmek tükenmek bilmez trenmiş.” diye hayıflanırken lokomotifte ulaşmıştım. Nefes nefese

"Bu sefer.. Bu sefer geç kalmadım değil mi?" dedim. Sesim çok neşeli geliyordu. Gözlerini silip: "Tam vaktinde geldin." dedi ve bana sıkıca sarıldı. Bir yandan da "Çok iyi dayandın." diyordu, sesi güven vericiydi. Heyecanlı ve yorgun bir sesle: "Hikâye bitecek değil mi? Mutlu sonu görebilecek miyim?" diye sordum. Gülümseyerek gözlerime baktı: "Hayır, daha yeni başlıyor ve sonunu bilmiyorum." dedi ve lokomotifin kolunu çevirerek makası değiştirdi. Gideceğimiz yön tersi bir hâl alırken yolun sonunda yeniden beyaz bir ışık belirmeye başlamıştı. Hafif ürkmüş ve endişeli bir sesle: "İyi olacak mıyız?" diye sordum. Çocuğun gülümsemesi daha da genişledi. "Bundan sonrası tamamen bana ait, bütün sorumluluğu alıyorum." dedi. Sesindeki güvene hayran kalırken gözüm lokomotif camındaki yansımama takıldı. Siyah saçlı, siyah gözlü bir kız görmemle her şeyin olması gerektiği gibi olduğunu düşünüp tatmin olmuş bir ifadeyle gülümsedim. Beyazlığın içinde bambaşka bir boyuta doğru gittiğimizde bunun son olmasını dileyerek gözlerimi tekrar yumdum.

Gözlerim tekrar açıldığında vücudumda hissettiğim acıyla gerçekliğe döndüğümü hissettim. Neredeydim? Sadece beyaz bir ışık görüyordum. Arkadan bir ses: "Hastamızın bilinci tamamen yerine geldi. Günlük kontrollerde bir aksaklık çıkmazsa birkaç güne taburcu ederiz." diyordu. Aniden gözümün önünden beyaz ışık çekildi ve bir hastane odasında doktorun gözümeye ışık tuttuğunu ancak anlayabildim. Gözlerimin uyuşukluğuyla yüzünü seçmeye çalıştığım doktor "Kendinizi nasıl hissediyorsunuz Arya Hanım?" diye sordu. Arya... Kendime ait bir isminin olmasının beni bu kadar mutlu edeceği hiç aklıma gelmemişti. Bana ne olmuştu? Hayal meyal hatırlıyordum ve başım ağrıyordu. Bu dünyanın yabancısıydım. Doktor benden cevap alamayınca devam eti: "Ciddi bir trafik kazası geçirdiniz Arya Hanım, bir aydır komadaydınız. Umuyoruz ki günlük tetkiklerde bir problem çıkmaz ve birkaç güne taburcu ederiz." Anı anlamlandırmaya çalışarak etrafıma göz gezdirmeye başladığımda doktorun arkasında takılı kaldı gözlerim. Doktor oradaki her kimse onunla konuşmaya başladı: "Emir Bey, nişanlınızın tetkikleri için tekrar uğrayacağım. Şimdilik kendisini yormayalım, zaman tanıyalım. Tekrardan geçmiş olsun." Doktorun gidişiyle odada yalnız kalmıştık. Yüzünü görür görmez tanıdık hisler dolandı içimde. O, buradaydı. Tam olarak arafta görüldüğü gibi canlı kanlı karşımda duruyordu. Gözlerini dolu dolu görünce gülerək "sulu göz" demeden edemedim. Yavaş ama aceleci adımlarla yanımdaki koltuğa oturarak bana fırsat vermeden konuşmaya başladı: "Seni ne çok bekledim bu odanın içinde bir bilsen. Gözlerini açmasan bile en ufak bir tepkini, bir küçük kıpırtıyı bile hasretle bekledim. Anneler, bizimkiler hepimiz çok zor zamanlarda bekledik seni. İyi ki geldin..."

Bu dünyanın gerçekliğine alıştırmaya çalışıyordum zihnimi. Duyduklarımı idrak etmek, geçen o koca bir ayı birkaç dakikada yerine koymaya çalışıyordum. Gözlerimi Emir'den çevirip odaya göz attım, gözüm istemsizce ayna arıyordu. Aynayı bulmak, bu anın bana ait olduğuna inanmak istiyordum.

Boğazım kupkuruydu. "Su." Dedim çok sessiz bir şekilde. Hemen ayağa kalkıp bana su koyarken odanın normal bir hastaneden fazlası olmadığını anladım. Yalnız bakışlarım komodinin üstünde takılı kalmıştı. Dört- beş kitap üst üste diziliydi. En üstteki ikisi de "*Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu*" ve "*Amok Koşucusu*"ydu.

Hayretler içerisinde kitaplara bakarken yaşadığım onca olay tekrar tekrar canlandı düşüncelerimde. Bardağı komodine koyarken o da bana bakıyordu. Belli ki merakımı anlamıştı. Tekrar gözleri dolmaya başladı ama inatla gülümsüyordu. Gözlerini başka yöne çevirerek: "Çok zordu. Uyanman için her gün dua ederek çıkıp geldim ama uyanmıyordun işte. Uyanmayı bırak en ufak bir tepki bile vermiyordun." dedi. Ağlamamak için resmen mücadele ediyordu. "Bana okuyayım diye söylediğin onca kitabı sana inat olsun diye ya okumazdım ya da yarım bıraktım hani. En çok bundan nefret ederdin. Bana hep kızardın." "Ben de düşündüm ki hikâyeler yarım kalırsa belki bir ihtimal sinirlenip uyanırsın." Sesi titre-meye başlamıştı. Ama konuşmaya devam ediyordu: "Ne kadar mantıksız bir hareket olduğunu biliyorum ama başka çarem yoktu, elimden başka hiçbir şey gelmiyordu." Daha fazla konuşursa hüngür hüngür ağlayacağını bildiğimden sessizce sarıldım. Sesimi kontrol edip: "Çok kötüsün, bana neler yaşattığından haberin var mı?!" dedim yalandan sinirli bir sesle. "O zaman planım işe yaradı." dedi, buruk bir sevinçle. "İşe yaradı." "Beni senin umudun yaşattı." dedim, sesim kendinden emin çıkıyordu.

Kavuşmalarla geçen günlerin ardından hastaneden çıktığımda beni karşılayan o insan topluluğuna bakarken kendi kendime tebessüm ederek "İyi ki... İyi ki böylesine bir aileye sahibim. Ve iyi ki... İyi ki kendi bedenimde, kendi ruhumda bildiğim, tanıdığım bu gerçekliğin içindeyim."

Biz hep beraber çıkarken bu düşler karmaşası odadan, bizden geriye sadece bin turna kâğıdı kalmıştı.

İkincilik Ödülü

Asude ÇIRAKLI

İNİYORUM KULELERİNDEN

Otelden çıktım. Mevsim kıştı ve hava kapalı. Bir Rus romanında mıyım? Roman okumam bile ben, bu da nerden çıktı şimdi? Bunu herkes bilir zaten aptal. Durakta bekliyoruz. Ben, bizler. Başka insanları tanımıyorum. Neden gidiyorum, para kazanmak için mi diye sormadım. Para kazanmak zorundaydım. Bu sorunun cevabını gerçekten merak ettiğimi de zannetmiyorum. Ben yalnızca yapılması gerekenleri yaparım. Tercihlerle kurulu bir dünya değil bu. Bana ait bir bilincim var mı bilmiyorum, bir bedenim var orası kesin. Bunca kaypaklık içinde nasıl da eminsin? O zaman sinek gibi hissetmezdim. Gördüklerin ve hissettiklerin, daha doğrusu hissedemediklerin ve göremediklerin seni yanıltıyor olabilir. Seni yani beni. Her sabah bu beden içinde uyanıp her gece bu bedenle yatağa girmekten ve kendi bedenimde kendimle sıkışıp kalmaktan öğreniyordum. Başka bir yolu da mümkün değildi zaten.

Ben doğdum ve olaylar hızla gelişti. İsteyerek doğmadım. Annem doğum sırasında öldü. Doğum acısına dayanacak güçte değildi. Ya ben ölecektim ya da o. Buralarda çocukları anne karnında öldürmek günahdır. Önce onları doğurur sonra öldürürler. Annem ölsün istemedim ama ölmek zorundaydı. Babam belediye işçisiydi. Eve geldiği gittiği

saatleri hiç bilmezdim. Sinema televizyon bitirdim, evden ayrıldım, işsiz kaldım. Bir ajansa dublör olarak kaydoldum. Çünkü çirkindim, oyuncu olamazdım. İri yapılı, cüsseliydim; iyi hoplar, güzel düşerdim. Bir sanat filminde oynuyordum. Sanat filmi ne demek bilmiyorum. İnsanlık ideali hakkında bir söylev olduğunu söylüyor yönetmen.

Evim yoktu. Geceleri geçirmek için bir otel buluyordum. Otelden çıktığımda bir daha dönmek istemiyordum, sete gitmek için hevesli olduğumdan değildi. Sette bulunmaktan da hoşlanmıyordum. Ama her seferinde geri dönüyor, geceleri hastalığım yüzünden uyuyamıyor, giriş kata iniyordum. Otele henüz girmiş genç âşıkları, bebeklerini sallayan anneleri, alzheimer anneleri otelden kaçan oğulları görüyor ve benden başka yaşamlara daha fazla tahammül edemeyip odama geri çıkıyordum. Sonra sete gidiyor, bana denilenleri yapıyor, yönetmen beğenmezse tekrar tekrar yapıyorum.

Dublör olmayı ben istemedim, olmak zorundaydım. Tanıdığım diğer dublörler gibi bu işi yaptığım için rahatsızlık duymuyorum. Kaç tane dublör tanıyorsam sanki. İkinci planda olmak beni germiyor. İsteyerek ve çabalayarak çirkin olmadım. Ben sadece bana biçilmiş bir kararı -yaşamaktan bildiğimi uygulayarak- var ediyorum. Yaşamak denen şey ne ise bu iki mekân arasında akıyor, yavaş mı hızlı mı olduğunu anlayacak kadar bile kafamı dışına çıkaramıyorum. Zamana hükmedemiyor, onu etkileyecek gücü kendimde barındırmıyordum.

Sete girince biri gelip yönetmenin beni çağırdığını söyledi. Önemliymiş. Her gün dublörlük yapmamdan daha önemli ne olabilir ki? Benim var olma sebebim bu. Meğer tam da bunun hakkındaymış. Yanından ayrılınca dediklerini düşündüm. Finalde bir düşme sahnesi vardı. Dört yıldır aynı sahneyi çekiyorduk. Yani ben işe girdim gireli. Neden bilmiyorum, sormuyordum da. Yönetmense kuyuya güzel düşemediğimi söylüyordu. Bir insan nasıl güzel düşebilir ki? Düşmek düşmektir. Planlamazsın. Bunun bir şeylerin sembolü olduğunu anlatıyor bana. Kuyu neyi temsil ediyor bilmiyorum. Yönetmen bunun bir dava olduğunu ve bunun uğrunda ölmem gerektiğini söylüyordu. Neden bahsettiğini bilmiyordum. Devrilen süt şişesinde, arkadan geçen uçakta sanat aradığını söylüyordu. Anlamıyordum. Ne yönetmenin davasına tâbiydim ne de ona hayrandım. Ama teklifini yani gerçekten ölmeyi kabul edecektim.

Taşıdığım kayayı düşüreceğimi bile bile dağa tırmanmaya niyetim yoktu. Yaşamı yerde sürüyerek devam ettirmektense ondan kurtulmak daha cazipti. Hayat saçmaydı. Yaşamı sürdürmek için gösterilen

sebepler saçmaydı. Oysa beni öldürmeyi teklif edenin yönetmen olması da saçmaydı. Ölmemize ya da ölmememize karar veren de yönetmendi. İstese güneşi batıdan bile doğurur, biliyorum. Yönetmeni bir daha görmek istemiyordum. Ölünce görmeyeceğimi biliyorum. Ölüm tatmin edici.

Ölmemeyi değil ama belki yerini ve zamanını seçebiliriz. Ölümüne dair bir şeyleri seçebiliyor olmak beni iyi hissettirecek, biliyorum. Hislerin konusunda yanılabilceğini söylemiştim. Yine de ölmeyeceğimi biliyorum. Öleceğim ama ölen ben olmayacağım. Çünkü insanın var olması gerekir ama ölünce yok oluruz. Oysa benim dublörülüğümü var etmem için yok olmam gerekiyormuş. Yok olmaya karşı bir direnç göstermiyorum. Bütün bunları şimdi mi düşündüm? Bir bilincim olduğundan bile şüphe duyarken konu ölümüne gelince dilim nasıl da çözüldü? Çünkü ben kendini bilinçli bir şekilde öldürebilenim. Bilinçli ölüm. Ölüm tahrik edici ve yok edici.

Yönetmen eve geri dönebileceğimi ve karar verip ona bildirmemi istediğini söyledi. Kabul edecektim zaten bunca tören nedendi? Sonuçlar üzerinden hayatını kuran biri için ne diye süreç önemli olsun? Oysa hepimiz sonuçları değerlendiririz her zaman, süreçlere katlanacak kadar güçlü değiliz. Bu sefer biliyorum ölmek yalnızca sonuç değildi.

Sette herkes bu karardan memnun görünüyordu. Herkes, kendinin değil de bir başkasının öleceğini bilmenin rahatlığını yaşıyordu. Herkes bunu konuşuyordu. Yarın biri ölüm sahnesine çıkacak ve giyotinle, hayır bir idam ipi, belki de bir bıçak... Ölmek için ne çok sebep ve seçenek varmış.

Setten çıkarken biri bana seslendi ve yanıma geldi. Bana kendisinin direndiğini söyledi. Neye karşı olduğunu söylemedi, bana sen de diren demedi. Sadece bunu söyledi. Bir de yaşamak umurundaymış. Bana bunu argümanlarıyla açıklamadı, doğru olduğunu da iddia etmedi. Kim olduğunu sordum. Yarın ölecek birine çok da cevap vermek istemeyen insanlardan burada çalışan biri olduğunu öğrendim. Bunca zaman buradaymış ve ölüm beni harekete geçirmese onu görmeyecektim bile.

Setten ayrıldım. Odama geldim. Haberleri açtım. Botla seyahat eden çocukların neden mutlu değil üzgün olduklarını düşünmedim. Arkamda duran ve kıza boyanmış ağaçları görmedim. Bin devenin aynı anda aynı yerde uyumalarında bir gariplik görmedim. Ölümü düşünmedim. Bana neredeyse fısıldarcasına konuşan kişiyi düşündüm. Kız mıydı bilmiyorum ama güzeldi. Dirsekleri güzeldi. Bana ismimle ilk seslenen oydu.

Bana dünyada yalnızca dublör olarak değil de başka türlü de var olabileceğimi hatırlattı. Hatırlattı diyorum çünkü küçükken dublör olmayı hayal etmemiştim. Oyuncu olmak istemişim. Demek onda bana, geçmişime ve tanrıya dair bir şeyler vardı. Tanrı mı dedim? Neredeyse 20 yıldır bu kelimeyi kullanmıyorum. Yaratılmış olduğu için mi güzeldi böyle? Öyleyse ben? Belki de annem öldüğü için böyleydim. Annem ölmüşse ben neden ölmeyeyim?

Gecenin geçmesini bekledim. Bir beklenti. Sete gidince orda olduğundan emin olmak istedim. Aslında herkesin görebileceği bir yerde ama kimse bakmıyor. Bir tablo. Onu fark edince hayat yavaşlıyor, sergideki diğer tabloları görmüyorum. Her bakışta güzel olduğunu tekrar idrak ediyorum. İdrak, bir bilinç eylemi. Güzel olması bana acı veriyor çünkü ben çirkinim. Bir bedeni vardı ama canlı. Canlıydı tabi diyeceksiniz. Sanki vücudu damarlar ve dokulardan değil hislerden ve sezişlerden oluşmuştu. Yok artık diyeceksiniz. Ama onu süslemiyorum yalnızca ifade ediyorum. Bir kız mı bilmiyorum sadece güzel olduğunu ve benim bu güzelliğe karşı kayıtsız kalamadığımı biliyorum. Neden ve nasıl bu kadar güzeldi sorgulamıyorum. Ben neden ve nasıl bu kadar güzel olduğunu bilmediğim bir varlığın bende uyandırdığı hislerle onun karşısında duruyorum. Hesaplarımı zamanı ve mekânı katmadan. Güzelliği aşikârdı, bu bir inanç değil bilme meselesi. Ama ben onu gözümle mi görüyor yoksa aklımla mı tanıyorum bilmiyorum. Bilgiye ulaşma yöntemim deney miydi bilmiyorum. Oysa güzelliğinin ifadeye ya da kanıtla ihtiyacı yok. O güzel oluşuyla kendi kendisinin ifadesi. Bir tek şeyi anlıyor ve hissediyordum. Onun ne kadar sahici duygularla var olduğunu. Konuşması değildi beni etkileyen. Ölümüne direnen birinin varlığı.

Yönetmen bana karar verip vermediğimi soruyor. Ona ölüm hakkında düşünmediğimi söylüyorum. Sorumsuz olduğumu söyleyip bağıırıp çağırıp yanımdan ayrılıyor. Bir anda şimşekler çakıp yağmur yağmaya başlıyor, seti toplamak zorunda kalıyorlar. Biliyorum o, bu kadar güzel olduğu için yağıyor yağmur.

Bu defa setten hiçbir şey yapamadan ayrıldık. Giderken arımda bir şey bırakmak istemedim. Babamın evine gittim o gün. Konuşmadık her zamanki gibi ama susarak da anlaşmadık. Babam dün öldü. Biliyorum dün öldü. Onu ben öldürdüm. Beni severdi. Sanırım. Ama ben onu sevmezdim. Böyle bir gerçek var, çocuklar bazen babalarını sevmeyebilir. Dirseklerinden vurdum onu. Duvarda asılı duran tüfekte. Biliyordum bir gün duvarda asılı o tüfeğin işe yarayacağını. Babam onun

gibi güzel değildi. Zaten o gelip yaşadığını göstermeseydi bana ben de gidip babamı öldürmezdim. Bir etki bıraktı bende. Kendi güzelliğiyle değil, güzel oluşunun içimde uyandırdığı tepkiyle. Artık ölümcül her şeye karşıydım. Ama benim yaşamam için babamı öldürmem gerek. Savunulabilecek tek ölüm çeşidi. O ölmeye karşıydı ve ben de.

Onu her görmek istediğimde sete gitmek zorunda olmadığım için mutluydum. Mutluluk, bir his. Bütün renkler, sözler ve melodiler onu barındırma kapasitesine sahipti. Ama onunla konuşmak zordu. Az ve kısık sesle konuşur, en güzel biçemi her zaman bulurdu. Onunla konuşmak için kulelerine tırmanmak gerekebilir. Sizi çıkana kadar yorar, inerken perişan ederdi.

Sabah oldu. Zamanın farkındayım. Durağa indim. Mekânın da. Yönetmene gittim ve kararımı bildirdim. Set hazırlandı. Yardımcı kahveyi döktüğü için azar yiyor, ışıkçı uyduruk ışıklarını oraya buraya diziyo, ne iş yaptığını bilmediğim onca insan ortalıkta telaşla dolanıyordu. Karmaşık bir düzen içerisinde, sürekli hareket ediyorlardı; sanki ben bugün ölmeyecekmişim gibi. Yönetmene gerçek bir ölümün olmayacağını söylemişim. Dublörülüğümü icra edecektim. O da bunun onunla çektiğim son sahne olacağını, bir daha da birlikte iş yapmayacağımız gibi şeyler söyledi öfkeyle. Sahneyi çektikten sonra dağılıp bir daha görüşmeyecektik. Dört yılın sonunda.

Kameralar hazırlandı. Her yerime elastik ipler, belime ve boynuma halkalar bağlandı. Yalnızca düşmen yeter, dedi yönetmen. Planlı bir düşme bu sefer. Sinematografik bir hayatı olabilir insanın ve sonunda estetik bir ölümü. Kuyuya atladım, düştüm. Koptu ipler. Dokundular, hissetmedim. Tıpkı onu görmeden önceki dokunmalar gibi. Dışarıda değildi ama içimdeydi. Bana yaptığı ve gösterdiği her şeyle ölüme direnmeyi tembihliyordu. Dünyanın altında akıp giden hayatta yaşayarak. Tanrı'ya karşı çıkarak değil, onunla beraber var olarak. Tüm çirkinliklere rağmen güzelin farkına vararak.

Üçüncülük Ödülü

Meryem SAYGILI

MEYRA

İsim, insanın gizidir. Yirmi dokuz harflik alfabeden sizin için seçilen birkaç harf belirler bedeninizde taşıyacağınız ruhu, göğsünüzde çarpacak kalbi ve yaşayacağınız ömrü.

Anne ve babamın benim için seçtiği harfler bir araya geldiğinde bir ışık parlıyordu ama ben parlamıyordum. Adım Meyra. Parılayan ışık anlamına geliyordu bu isim. Ancak ben, parılayamayacak kadar kör bir ışıktım.

27 Haziran 2006. Doğum günüm. Şehrin tüm ışıklarının söndüğü bu yaz gecesinde doğmuşum. *Bana da ancak böyle bir gecede doğmak yakışırdı zaten.* Doğduğum gecenin ardından günler, haftalar, aylar, mevsimler ve yıllar geçmişti ancak gece hiç geçmemiş, karanlık bitmek bilmemişti.

Ben kördüm. Doğduğum gecenin ışıksızlığı kadar karanlık bir dünyam vardı. Ben bu kadar karanlıkken babam, bana aydınlığı hatırlatacak bir isim vermişti: *Meyra*. Adımı sevmiyordum, hiç de komik olmayan bir şaka gibi geliyordu bana. Annemin "Meyra, yemek hazır!" Sesle-

nişlerinde, babamın "Meyra, hadi çiçek kızım, kitap okuma saatimiz geldi!" hatırlatmalarında "Aman ne Meyra! Parıldayan ışıkmiş, hıh! Kör bir ışık!" diye hayıflanıyordum.

"Meyra, yemek hazır kızım!" Akşam yemeğini hazır eden annem, bana sesleniyordu. Bu seslenişle pencere kenarındaki koltuktan kalktım ve duvarlara tutunarak mutfağa doğru yürümeye başladım. Her zaman olduğu gibi "Aman ne Meyra! Parıldayan ışıkmiş, hıh! Kör bir ışık!" diyordum kendi kendime.

Her metrekaresini ezbere bildiğim evde varacağıma yere ulaşmam diğer mekânlara nazaran daha kolaydı. Gözlerim görmüyordu ama ben, on dört yıldır yaşadığım karanlıkta ellerimle görmeyi öğrenmiştim. Pencerenin kenarındaki koltuktan kalktıktan sonra yedi büyük adımla odadan çıkmış, on bir adım daha atarak uzun koridoru bitirip mutfağa ulaşmışım. Üç adım daha attıktan sonra mutfak masasının köşesine dokunabilecektim. Elimle yoklayarak masayı buldum ve hizasındaki sandalyeyi çekerek oturdum.

"İyi akşamlar hanımlar!" diye coşkuyla içeri giren babamı duyunca gülümsedim. Babamı seviyordum. Ama bir kızın babasını sevmesi gibi mecburi bir sevgi değildi bu. Gülümsemeyi ve umut etmeyi asla bırakmıyordu; ben karanlığımın umutsuzluğunu kabul etmişken o, aydınlık için çabalıyordu. Bu çabasını beyhude bulsam da babama saygı duyuyordum. Aynı zamanda kendisine hayrandım, işten yorgun argın dönüyor ama eşine ve kızına vakit ayırmayı ihmal etmiyordu. *Ah, pardon. Eşine ve kör kızına!*

"Hoş geldin, Ahmet." diyen anneme, gülümsediğini görmesem de tahmin edebildim. Beş duyu organınızdan birinin eksikliği, diğerlerinin kuvvetlenmesini sağlıyordu. Daha iyi duyuyor, daha kolay hissediyordunuz. Görmek nasıl bir şeydi bilmiyordum ama işitme ve sezmeyle bunun eksikliğini hissetmemeye çalışıyordum. Babamın "Hoş bulduk canım," dedikten sonra sandalyede oturan bana yöneldiğini hissettim. Kuru dudaklarını yanağımda hissederken "Babaya hoş geldin demek yok mu çiçeğim?" diye soruşunu işittim. Babamın sevdiğim özelliklerinden biri de buydu: Çiçek gibi koktuğum için adımla seslenmediği zamanlar bir çiçek ismiyle hitap ediyordu bana. "Hoş geldin baba." dedim gülümseyerek. "Hoş buldum, minik papatyam." dedikten sonra masanın üstüne bir şey bıraktı. "Bakalım sen de hoş bulacak mısın?" Heyecanla babamın masaya bıraktığı şeye dokundum ve kutunun şeklini idrak edip "Pasta!" diye şakıdım. "Çilekli mi?" *Çilekli pastaya bayılırdım!*

“Aksi mümkün mü karanfil?”

Annemin “Ahmet!” diyen kızgın sesine bakılırsa o, bu durumdan pek hoşnut değildi. Zaten annem, babamın bana ince davranmasından ne zaman hoşnut olmuştu ki? Ona kızmıyordum, zorlu geçen hamileliğinin sonucunun kör bir kız çocuğu olmasını hak etmiyordu elbette. Bana karşı duyduğu sevginin her zaman bir sınırı vardı, o da sabır. Sanki annem beni sevmiyor, yalnızca bana sabrediyordu. Sabır, tahammül, katlanmak... Bu kadar. Ne büyük bir mesafeydi bu sabır! Anne ve kızı arasında aşılamayacak kadar büyük bir mesafe...

Babam, annemin ikazıyla kutuyu masadan kaldırıırken “Önce yemeğini yemelisin, benim tatlı sümbülüm,” diye fısıldadı. “Tamam mı?” Başımı aşağı yukarı sallayarak onu onayladım.

Annem kâseleri çorbayla doldurup önümüze bıraktıktan sonra yemeğe başladık. Annemin “Yavaş ye, Meyra.” ihtarlarına aldırılmayarak hızlı hızlı içip bitirdim çorbamı. Çünkü yemekten sonra pasta yiyecektim. *Çilekli pasta! En sevdiğim!* “Pastayı neyin şerefine aldığımı merak etmiyor musunuz hanımefendiler?” diye soran babama “Pasta almak için özel bir nedene ihtiyacın yoktur baba,” cevabını verdim. “Pasta, pastadır. Yer, zaman ve olaylardan bağımsız bir kavramdır.” Kıkırdadım. “Bu yüzden sevgili babacığım, pasta almanın nedenini sorgulayamam. Yalnızca pastayı neyli aldığını merak etmeye hakkım var.” Babam söylediklerime kahkaha atarken annem de bastıramadığı kıkırtılarının arasından “Geveze,” diye mırıldanmıştı.

“Ama bugün özel bir nedenimiz var, mor menekşem.”

“Öyle mi, neymiş?” Bu soru, bana değil anneme aitti. *Ben hâlâ pastalar için bir nedene ihtiyaç duymuyordum zira.*

Çıkan metal sesinden babamın kaşığını tabağın kenarına koyduğunu anladım. “Meyra’nın doktoruyla konuştum,” diye başladı açıklamaya. “Parayı tamamladığımızı söyledim. İki hafta içinde hastaneye yatışını gerçekleştireceğiz ve ameliyat olacak.”

“Hayır, hayır Meyra.” diye fısıldadım kendime, içimde kıvılcımı çakan umudu söndürme isteğiyle. “Sakin inanma. Daha önce inandın. Bu sefer inanma bu yalana. Kör bir ışıksın sen. Parıldamana imkân yok!”

Annem “Ah, bu harika bir haber!” diyerek sevincini ifade ederken

"Hayır," diye mırıldanan sesimle duraksadı. "İstemiyorum," dedim, bu kez daha kararlı çıkmıştı sesim. "Ameliyat falan olmayacağım."

Sandalyemi geriye iterek ayaklandım "Ben doydum, size afiyet olsun." diyerek mutfağın çıkışına doğru ilerledim. "Meyra!" diyen annemin sesi babam tarafından bölünmüştü. "Tamam, Esra. Ben konuşacağım onunla. Şimdi rahat bırakalım da düşünsün." Aralarında geçen konuşmayı görmezden gelmek için kafamdaki hesabı tekrar ettim. *Masadan ayrılmak için üç adım. Mutfak kapısına dokun ve koridora adım at. On bir adımla uzun koridoru aş ve odana ulaş. Yedi adım daha attığında pencerenin kenarındaki koltukta olacaksın. Evet, ne kadar bakarsan bak göğü göremeyeceğin o pencere kenarındaki koltukta...*

Bundan beş yıl önce, dokuz yaşındayken ameliyat olacaktım. Babam güç bela gereken meblağı tamamlamıştı. Bana bu haberi verdiği günü hatırlıyordum. Sevinçten havalara uçmuştum. Karanlık bir dünyadan aydınlığa ulaşacaktım. Gökyüzünün mavi olduğunu öğrenmişim ama mavinin ne olduğunu bilmiyordum; ameliyattan sonra gökyüzüne bakıp maviyi tanıyacaktım. Güneş de oradaydı, sarıyı da bilecektim! Babamın bana yakıştırdığı çiçeklerin hepsini görebilecektim. *Mor menekşem* dediğinde "Acaba mor nasıl bir renk, menekşe nasıl bir çiçek?" diye düşünmek gibi bir mecburiyetim olmayacaktı. Günün yorgunluğuna rağmen her gece bana kitap okumak zorunda kalmayacaktı babam, ben ona kitap okuyabilecektim gözlerim açıldığında.

Ama hayır, bunların hiçbiri gerçekleşmemişti. Ameliyatım için gereken para, o gece evimize giren bir hırsız tarafından çalınmıştı. Yalnızca kâğıt tomarları değil, çok daha fazlasıydı; karanlıktan başka renk bilmeyen dokuz yaşındaki o küçük kızın aydınlık umudu. Evet, o hırsız bunu da çalmıştı! Ben o gün söz vermişim kendime. Dünyam karanlıktı ve onu aydınlatmak için uğraşmayacaktım artık. Kabullenmişim. Karanlıktan aydınlık doğmayacağını, gökyüzünün mavisini tanıyamayacağımı, mor menekşeleri hiç bilemeyeceğimi... Adımın ışığı, gözlerimin karanlığına mağlup olmuştu ve ben, aydınlıkla çağırılmama rağmen karanlığımı kabul etmişim.

Yemek masasında verdiğim tepkinin ardında bu neden yatıyordu. Karanlığı kabul etmişim ama bugün bir kez daha aydınlığa ulaşabilme şansım olduğunu söylemişti babam. Umut etmek istemiyordum, bu gece de bir hırsızın evimize girip hiç ulaşamadığım o aydınlığı elimden almasını kaldıramazdım. Ben karanlığımı kabul edip aydınlık umudu beslemeyi kendime yasaklasam da babam kabul etmemişti bu karanlığı, umudunu

hiç yitirmemişti. Çok çalışarak, çok yorularak o parayı tekrar biriktirmeyi başarmıştı. Bir kez olsun yüzünü görmediğim adama, her gece "İyi geceler çiçek kızım," diyerek beni uyutan babama minnettardım ama ameliyat olmayacaktım.

Odaya gelmemin üzerinden ne kadar zaman geçmişti bilmiyordum ama kapının tıklatılmasından anladığım kadarıyla babamın düşünmem için bana verdiği süre dolmuştu. "Gelebilir miyim çiçek kızım?" diye sordu, gönülsüzce başımı salladım. "Sana pasta getirdim."

"Yemeyeceğim." diye mırıldanırken omzumu silkmıştim. Çıkan sestem pastayı sehpaye bıraktığını anladım. Bana yaklaştığını hissettim ve yanıma ulaştığında yere oturup ellerimi avuçlarının içine aldı. "Birlikte *Uçurtma Avcısı*'ni okumuştuk, hatırlıyor musun?" diye sorması beni şaşırttı. Ben ameliyat hakkında konuşacağımızı sanıyordum hâlbuki.

"Evet," diye fısıldadım. "Çok ağlamıştım."

"Orada geçen bir söz vardı, bakalım onu hatırlıyor musun benim güzel nilüferim."

"Biraz anımsatırsan hatırlarım belki." Sesim umursamaz çıkısa da tüm ilgim babamdaydı.

Babam "*Yalnızca bir günah vardır, tek bir günah.*" der demez hatırlamıştım. Nasıl unutulabilirdim ki? Ameliyat paramın çalındığı günlerde okumuştuk bu kitabı. Bu satırları dinlerken ağlayışım o kadar canlı bir andı ki yanaklarımda yine aynı ıslaklığı hissediyor gibiydim. Babamın devam etmesine müsaade etmeyerek ezbere bildiğim o cümleleri söyledim. "*O da hırsızlıktır. Onun dışındaki bütün günahlar, hırsızlığın bir çeşitlemesidir. Bir adam öldürdüğünde bir hayat çalarsın. Karısını bir kocadan, çocuklarını bir babadan mahrum edersin. Yalan söylediğin zaman bir insanın gerçeğe ulaşma hakkını çalmış olursun. Aldattığın zaman bir insanın doğruluk, adalet hakkını elinden alırsın. Kendisine ait olmayan bir şeyi almak -bu ister bir dilim ekmek olsun ister bir can- adildir. Çalmaktan daha aciz bir suç yoktur.*"¹

"Aferin sana kasımpatı" dedi babam gururla. "Tek kelime atlamadın." Benden bir cevap alamayınca "Peki ne anlamalıyız bu sözlerden?" diye sordu.

"Beş yıl önce evimize girip ameliyat parasını çalan o hırsızın bir adi olduğunu."

diye mırıldandım öfkeyle. "Şşt!" diyerek parmaklarıyla hafifçe dokundu dudaklarıma. "Bu sözler hiç yakışmıyor sana çiçek kızım."

"Ama gerçek bu." derken omuz silkmişim.

"Sen böyle yaparsan o hırsızdan farkın kalır mı?" dediğinde şaşaladım. Ameliyat paramı çalarak beni karanlığa tutsak eden o hırsızla bir mi tutuluyordum şu an?

"O hırsızla beni bir mi tutuyorsun?" dedim, sesim öfke ve hayal kırıklığı tarafından kuşatılmıştı.

"O hırsız paramızı çalarak senin elinden aydınlığı aldı. Sen şimdi ne yapıyorsun, begonvil? Kendinden aydınlığı çalmıyor musun?"

"Ben..." diye başladım nihayete erdiremeyeceğim cümleme.

"Yapma ama Meyra," dedi. Bana ismimle seslendiği ender anlardan birindeydik. "Meyra'sın sen, ışıksın. Karanlığa mahkûm etme kendini."

Bu zamana dek gözlerimin karanlıktan başka tanıdığı olmamıştı. Siyah bir dünyam olduğunu dahi iddia edemezdim. Siyah bir renkti, karanlıkta yalnızca karanlık. Siyahı merak ediyordum; maviyi, sarıyı, yeşili, moru ve de beyazı. Bana her gece kitap okuyan, kör kızının gözleri olan bu güzel adamı da merak ediyordum. Babamı görmek istiyordum. Ellerim yüzünün her ayrıntısını ezbere biliyordu ancak gözlerim de onu tanısin istiyordum. Babamın bana benzettiği çiçekleri merak ediyordum. Papatya, mor menekşe, nilüfer, karanfil... Çiçeğin kokusuna tenimden dolayı aşınaydım, gözlerim de çiçeklerin görüntüsüne aşına olsun istiyordum. Annemi görmek istiyordum sonra. Yıllardır bana tahammül eden kadını. Belki gözlerim açıldığında aramızdaki sabır mesafesi de aşıldı. Belki annem bana bir kez olsun sarılırdı.

Babam haklıydı, yapamazdım. Meyra'ydım ben, ışığım karanlığımı yenmeliydi. Bir hırsız olmayı göze alamazdım, almamalıydım. Aydınlığımı çalmamalıydım kendimden; gökyüzünü, güneşi, ayı ve yıldızları. Çiçekleri çalmamalıydım kendimden; papatyanın zarafetini tanımalı, karanfilin güzelliğine şahitlik etmeli ve nilüferin cesaretine hayran kalmalıydım. Babamı çalamazdım kendimden ve de annemi.

Ben bunları düşünürken babam yerden doğrulup saçlarımin arasına bir buse bırakmıştı. Adımlarından anladığım kadarıyla odadan çıkmak için

kapıya yönelmişti. "Tamam," dedim ışığı ve onun aydınlattıklarını kendimden çalmaya cesaret edemeyerek. "Kabul ediyorum, ameliyat olacağım."

(Bir ay sonra)

27 Haziran 2020. Doğumumun on dördüncü yıldönümü. On dört yıl önce bugün, ışısız bir gecede doğmuştum. Şimdi ise yakmıştım o ışıkları, adımın aydınlığı ile aydınlanmıştım.

Bundan tam bir ay önce babamın çilekli pasta aldığı gün, ameliyat olmayı reddetmişim ilkin. Aydınlığa doğru bir adım atmışken yeniden karanlığa itilmekten korkmuştum. Babam ise bunun bir hırsızlık olduğunu hatırlatmıştı bana, daha önce okuduğumuz kitaptan alıntı yaparak. Haklıydı, eğer ameliyat olmayı kabul etmeseydim bir hırsız olacaktım kendimden aydınlığı çalarak. *Bir ışık için kendi parçasını çalmak ne büyük suç.*

Neyse ki babam bana adımı hatırlatmıştı. Ben Meyra'ydım, parıldayan bir ışık. Evet, on dört yıl karanlığın sinesinde saklanmış olsam da bu, günün birinde yanmayacağım anlamına gelmiyordu. Babamı, annemi, çiçekleri, göğü ve renkleri görmek istiyordum zira. Işığım karanlığı yakacaktım ve biz aydınlanacaktık. Bu yüzden kabul etmişim ameliyat olmayı. İki hafta içinde hastaneye yatış işlemlerini gerçekleştirmiştik. Ameliyatım ise başarıyla tamamlanmıştı dört gün önce. Bugün de gözlerimdeki sargılar açılacaktı. Karanlıktan başka bir şey göreceğim için epey heyecanlıydım.

"Merhabalar, küçük hanım. Nasıl hissediyorsun bugün?" diye sordu odaya giren doktorum.

"Teşekkür ederim, çok heyecanlıyım."

Gözlerimdeki sargı açılmaya başladı. Sargının son katlarına gelindiğinde "Bir dakika," diye mırıldandım sargının üzerindeki eli durdurmak için. "Babamı istiyorum. İlk kez onun yüzünü görmek istiyorum."

"Pekâlâ." deyip uzaklaştı doktorum benden. Adım seslerinden babamın yanıma geldiğini anladım. Kalan birkaç sargıyı da çektiğinde gözlerim açıldı. Aşına olduğum karanlığın yerinde bulanık görüntüler vardı şimdi. Birkaç dakika beklediğimde görüntüler netleşti ve ben onu gördüm; sağ elinde ufak bir dilim çilekli pasta, sol elinde ise adını bilmediğim çiçekler olan adamı. *Babamı.* Gülümseyerek "İyi ki doğdun çiçek kızım." dedi. Gülümsedim.

Mansiyon Ödülü

Mahiye Elif AYDIN

LİLİYAR

"Altın saçlarını yana atışı yok mu Lilinin"

"Ah!" diye bir nida çıktı dudaklarından sessiz ve usulca. Yavaşça ilişip oturduğu, bacağı kırıldı kırılacak sandalyenin sağlam tarafına yüklendi düşmemek için. Gerçi o kadar aciz ve zayıftı ki bedeni, istese hatta zorlasa bile sandalyeyi kıramazdı. Küçük elleriyle sızlayan bacaklarını ovuşturdu, kemiklerinden derisine doğru hissettiği acıya rağmen ellerini yumruk yapıp diz kapaklarına vurmaya başladı. Acısı hafifleyince beyaz narin ellerini sarı led ışıklı, aynalı masaya uzattı. Masanın üzerindeki karışıklıkta tarağını aradı, aradı ama bulamadı. Hareketleri hızlandı, tarağını arıyordu, şiddetlenen kalp atışları onu telaşlandırdı, bir an şok etkisiyle duraksadı ve düşündü: olamazdı, olmamalıydı, daha önce hiç olmamıştı ve daha sonra da hiç kaybolmayacaktı, kaybetmeyecekti; ama neredeydi, üstündeki her bir çatlakta anılarını sakladığı tarağı, peki neredeydi o gül fidanı oyulmuş eski dişli tarağı. Güzel mavi gözleri masanın altına odaklandı, nemli gözlerini kazağına sildi ve eğilip tarağını yerden kaldırdı. Nasıl bu kadar dikkatsiz olurum düşüncesiyle kendine sinirlendi, hıçkırarak ağlamaya başladı. Bir saat, iki saat bilmeden orada öylece oturdu ve ağladı, bir

zaman sonra yoruldu, kalkıp yandaki küçük çadıra -odasına- geçti ve yatağına oturdu. Örgülü altın sarısı saçlarını dağıttı ve taramaya başladı, bir yandan da eskisi kadar iyi anımsayamadığı o ninniye mırıldanıyordu. Bu çaresizlik ve yalnızlık onu yordu, göz kapakları yavaşça düşerken tarağını sıkıca kavrayarak uzanıp uyudu.

"Yüzün ruhun kadar aydınlık ya Lili"

Dışarıdan gelen gürültü kulaklarında netleşerek yankılanırken uyandı. Yatakta doğrulup kollarını açarak gerindi, soğuk iliklerine işlemiş, boynu tutulmuştu. Nasıl olsa alışkındı. Hazırlanıp tam saatinde çadırından çıktı: 06.18. Eteğinin cebindeki tarağını yokladı ve ayakları altında ezilen beyaz kristal karın sesiyle büyük kırmızı çadıra ilerledi. Evet, her zamankinden hiç de farkı olmayan "sıradan" bir gün başlamıştı. O yine de bilirdi gülümsemeyi yalnız gecelerdeki hıçkırıklarına karşın. O hep güler yüzlüydü, masum ve çocuksu ve bir su kadar duru. Öyle saftı ki kalbi, öyle saftı, öyle saf... Ve gülümseyerek girdi çadıra: "Günaydın, günaydın, sana da günaydın" lar... Cambazın, sihirbazın, dans eden kızların yanından geçti. Ve Lili geçip gitti onların yanından. Karşıda duran kuklaları görünce değişte gülüşü, gerçek ve içten bir gülüş, hani şöyle gözlerinin içi parıldayan minik bir bebek gibi. Evet, ilerledi kuklalara ve ben masanın altından onun bana doğru gelen adımlarını izliyordum o sırada. Bana "Günaydın!" dedi huzur verici berrak sesiyle. Günaydın, günaydın, günay, gün...

"Gönlün soğuk sular güzel aynalar gibi ya Lili"

Heyecanlanmıştım, elim ayağıma dolaşmıştı ama konuşamadım. Dünkü gibi elimi kaldırdım masanın altından ve ona sadece el salladım. Dün, ondan önceki gün ve ondan önceki günlerde de yaptığım gibi, her zamanki gibi. Konuşamadım. Ama biliyorum, o gülümsüyor. Kuklalara dönmüş, kuklalara fısıldıyor: "Günaydın." Ve tek tek başlarını okşuyor. Sonra da "Görüşmek üzere!" diye seslenip gidiyor. Kendi yorgun, kalbi yorgun ve bugün de yorulacak. İşleri var, çalışmak zorunda. Ve o burada, bu koca zindan sirkte tek başına. Ah, zavallı Lili, ah Lili! Yine de geldi günaydın demeye bana. Bana değil aslında, sevgili kukla dostlarına. Çünkü o kendini nasıl avutup mutlu olacağını, nasıl mutlu olunacağını öğrenmiş; benim kuklalar onun kalbini sevindirmeye yetmiş meğerse. Lili'nin masum çocuksu kalbini...

"Lilin yağdan kıl çekercesine yaşayışı yok mu"

Ortada duran en büyük çadıra girdi Lili. Ellerini önünde kavuşturdu, başını önüne eğdi ve az ileride kırmızı suratlı, yağlı sarı saçlarıyla ve

koca göbeğiyle eline bir baston, kafasına da ucuz kumaştan siyah fötr bir şapka alıp dikilmiş bağırap çağırın adamın yanına gitti. Kırmızı surat onu görünce biraz yumuşar gibi oldu, sonra yine eski tavrına büründü. Ve sinir bozucu sesiyle ağzından tükürükler saçarak emirler yağdırdı. Sonra baktı Lili tepki vermiyor, tepesi attı, sesini yükseltti ve bu sefer de azarlamaya başladı. Zaten ne zaman birini azarlayadursa en ufak ayrıntılara takılır, hiç olmadık konulara girer, saçma sapan laflar ederdi. Lili biliyordu bugün başına bunun geleceğini. Nasıl bilmesindi ki her gün tekrarlayan sıkıcı bir döngü. Azar işitmeye devam ederken kafasını yavaşça kaldırdı; boynu bükük, gözleri dolmuş ama hâlâ gülümseyen güzel yüzüyle adama baktı. Adam da ona baktı ve sustu. Biraz dinlendi, sonra da "Eh, tamam işte! Git işinin başına!" deyip başından savdı. Lili arkasına döndü, elleriyle gözlerini silip mutfağa, işinin başına gitti. Mutfakta yığılı bulaşıkları temizlerken, etrafı düzenlerken, akşam gösteride satılacak sandviçleri hazırlarken de dudaklarında neşeli bir şarkı, hareketlerinde bir coşkunluk vardı. Demiştim ben size, o öğrenmiş kendini mutlu etmeyi. Ve küçük bedeniyle gayet de iyi beceriyor zorlukların üstesinden gelebilmeyi. Ah, Lili!

**"Ekmek ha bakkalın ha Cabaret de Paris'inin
Sen herhangi bir ekmek yiyeceksin işte Lili"**

Akşam ilk gösterileri bana verirler, çocukların göz kapakları bir kenetlenip bir açılmaya başlamadan hemen önce. Çünkü benim gösterilerimi sadece çocuklar izler. Ve eğer çocuklar uyuklarsa mızımızlanır, eve gitmek ister; bizim cebimize de para girmez. Kırmızı suratlı adam var ya hani, işte bizim "patron", o bir kâğıt parçası için ne işler peşinde: "Daha çok yiyecek-içecek hazırla da sat; gösterilerde hiçbir eksik olmasın, gerekirse kafanızı kırın ama onları güldürün; aman ha müşteriler gitmesin, seyirciler dağılmasın; şuradakiler var ya üç kişi, gitmeye niyetlendi, hemen gidip biraz para koparın; ötedeki ağlayan çocuğun babasından para isteyin; para alın, para bulun, para çalın, para yapın, para da para; para lazım bize, bana lazım para." Cimri adamın teki, parayı kendine bile harcamaz. Birisi çıkıp da sevgili patronumuza karşı gelsin, kendini dımdızlak kapının önünde bulur. Öyle ya; daha iki gün önce sihirbaz, küçük oğlu neredeyse bir yıldır aynı yırtık pantolonla dolandığından yeni bir tane almak istediği için on kuruş fazla para istedi diye kırmızı surat onu kapı dışarı etti. O da yetmedi, adamı oğlunun gözü önünde bir güzel dövdü. Sonra bizi de tehdit etti, ona çöpümüzü bile verirse gözünü kırpmadan kovarmış. Burada işler böyledir, böyle olmak zorundadır. Ne yapalım, 10-15 kişi bir ekmek için sirkte günlerimiz böyle geçiyor işte.

Sihirbaz gidince -gitmek denirse tabii- yeni birini aramaya koyuldu bizim patron. Birkaç güne de yeni sihirbaz gelirmiş falan filan, her neyse. Lili akşamları işlerinden fırsat bulduğu gibi gösteri çadırının bir köşesine siner, kuklalarını izlerdi diğer çocuklarla. Şimdi diyeceksin ki: "Gösterilerimi sadece çocuklar izler, diye söylememiş miydin? Ya Lili?" Lili, ah Lili! Lili de bir çocuk; seilmeye muhtaç, aciz ve korkak. Lili küçücük, daha yirmisinde saçlarında beyaz pamuktan iplikler olmasına karşın. Her gün sanki aynı hikâyeleri yine ve yeniden dinlememiş gibi gözlerini kuklalarına diker ve ben oyunu bitirene kadar ilgiyle, merakla izler. Ben de perdenin arkasından onu izlerim. Gösteri bittiği gibi de patron yokluğunu fark etmeden gönülsüzce işinin başına döner, bense onu izlemeye devam ederim.

"Ben konuşmasını bilmem Lili"

Lili gözlerini açtı, yataktan kalktı ve bir iki dilim kuru ekmek yiyip tarağı cebinde, çadırından çıktı. Büyük çadıra girdi, herkesi selamladı ve yine kuklara doğru ilerledi. Ben masanın altından nazikçe attığı adımları izledim. Bana da günaydın dedi, yine. Ve ben yine donakaldım. Masanın altındaki derin kuyudan bir el uzandı Lili'ye. Ve ben yine konuşamadım. Lili, ben seni bilirim; her adımını, her konuşmanı, her isteğini bilirim; kalbinde kilitli olan anıları, çektiğin acıları, her şeyi, hepsini bilirim. Evet Lili, sen beni bilmesen de ben seni çok iyi bilirim. Ama ne var biliyor musun Lili, ben konuşmasını bilmem. Ben konuşmasını bilmem Lili.

"Sen daima güzeller güzelini bulursun Lili"

Bu sabah Lili yanıma uğramadı, meraklandım. Perdenin arkasından etrafi gözetlerken ileride onu gördüm. Genç ve uzun boylu bir adamla konuşuyordu. Ellerini arkasında kavuşturmuş karşısındaki genç yabancıyla konuşurken gördüğüm Lili, nasıl desem biraz farklıydı. Utanıp kafasını yere eğişi, gülerken ellerini dudaklarına doğru götürmesi; arada altın sarısı, uzun ve düz saçlarıyla oynayışı, sonra da bir tutamını kulağının arkasına ilıştırması... Hepsi, hepsi çok farklıydı. Sen farklıydın Lili. Hayal kırıklığına uğramıştım, senin bu yüzünü hiç görmemiştim ben. Seni hiç böyle bilmemiştim. Ve sen bana bu yüzünü, bu gülüşü hiç sunmamıştın. Hakkım yok sana darılmaya, beni tanımazsın bile. Sen sadece benim kuklalarımı seversin; bana yabancısın, benim duygularıma. Benim seni bildiğim kadar, sen beni hiç bilmezsin; iyi ya ben de seni o kadar iyi bilmezmişim. İlk geldiğin gün yemek yiyordum mutfağın bir köşesinde ve sen yanıma geldin; tanışmak, konuşmak istemiştin.

O zaman da neşe doluydun. Seni görünce durdum ve duygusuz bakışlarımı gözlerinin içine yönelttim. Ben tebessümüne karşılık vermeyince sen de kırgınlık ifadesi takınıp gitmiştin. Sirkteki herkes beni kaba, iki laf konuşmayı bilmeyen serseri olarak tanımlar. Evet belki de öyleyim, ama seni tanıdıkça ben de çok değiştim, senin karşındaki yabancıya karşı farklı biri olman gibi. Öyledim ben, suskun ve insan içine çıkamayan çirkin suratlı adamın biri. Değişiyorum, her ne kadar senle hiç konuşmamış olsam da. İlk gününden sonra bir daha hiç yüzümü görmedin ve beni unuttun eminim, benim o çok sevdiğin kuklacı olduğumun da farkında değilsin. Senin için çok şey yaptım Lili, sen daha içten gülümse diye. Ama aslında hiç bir şey yapmadım. Sen, o genç ve yakışıklı beyefendiyle sohbet ederken ben de gidip yalnızlığımı kuklalara anlatacağım Lili. Çirkin adamın ellerini bırakıp güzel adama nasıl tutunduğunu anlatacağım onlara.

Lili, o gün yeni gelen sihirbazın peşinden ayrılmadı. Gösteriden önce de kuklaların yanına hiç uğramadı. Akşam onu mutfakta da görmedim. Endişelendim, başına bir iş açacağını biliyordum. Lili, yeni sihirbaza sirkî tanıtıp gezdirirken saatin hiç farkında değildi. Kendini anlayacak yeni bir dost edinme düşüncesiyle heyecanlanmış, sadece bugünlük de olsa diğer bütün kaygılarını, sıkıntılarını ve işlerini bir kenara koymuştu. Seyircilerin yavaş yavaş koltukları doldurmaya başladığını görünce "Eyvah!" diye mırıldandı. Ve külkedisinin gece yarısında sarayı terk etmesi gibi o da aceleyle kalkıp mutfağa koştu.

Ben o sırada sahnenin ortasına kuklalarımı ve perdeyi yerleştirmekle meşguldüm. On dakika kadar sonra kuklaları oynatmaya başlayacaktım ve Lili ortalıkta gözüküyordu. Ne diye onun gelmesini beklediysen. İlk defa Lili olmadan yaptığım bu gösteri, çocuklardan birinin "Ben çok sıkıldım!" diye bağırması yüzünden bitti, kırmızı surat yakamdan tutup dışarı çıkardı. Biraz bağırıp çağırdı, dinlemedim onu. Sonunda nefesi tükendi ve "Bir dahakine seni affetmem haberin olsun." diye uyarıp gitti. Hiç değilse gidip Lili'ye yardım mı etsem düşüncesinden kendimi alamadım ve mutfak çadırının örtüsünü kaldırıp onu aradım. Yoktu ama neyse ki satılacak yiyecekleri hazırlayıp gitmişti. Geri gösteri çadırına döndüm. Lili garsonluk yapıyordu seyircilerin arasında ve sihirbazın gösterisi başlıyordu. Lili, dalgınlıkla suyu seyircilerden birinin üstüne döktü. Kadın bağırıp dururken bütün salon oraya odaklandı. Lili utandı, çok gerildi ve uzaktan ellerinin nasıl titrediğini gördüm. Kırmızı surat eliyle işaret verip dışarı çıktı. Lili neler olacağını çok iyi biliyordu ve korkulu adımlarını çadırın dışına sürükledi.

**"Demek gideceksin arkana dönüp bakmayacaksın
Hangi kuş hangi şafakta ölecek görmeyeceksin
Öyleyse al bu kürkü bu veda kürkünü Lili
Tüyleyi şiirler olan bu mahcup kürkü
Sen daima Sultanlar Sultanı olursun Lili
Demek sen gidiyorsun Lili
Bizi öpmeden mi gideceksin Lili"**

Lili, soğuktan al al olmuş burnunu ve yanaklarını eski, püsküllü, yeşil bir atkıyla sardı. Üşüyen pembe ellerinden birini paltosunun cebine attı, diğer eliyle de küçük valizini -tüm varlığını- kavradı. Cebindeki sol elinde tarağını tutuyordu. Gitmeye hazırdı artık. Akıllı genç adamda kaldı, nasıl bir insana bu kadar çabuk bağlanabilmişti? Kendine kızırıyordu Lili; düşünceleri zihninde bir girdap olmuş ve o da o girdapta sürükleniyordu. Donuk ve dalgın bakışlarla kuklaların önünden geçti. Bir veda kelimesi bile söylemeden, öyle sessiz ve uzaktan... Çirkin adam şaşkındı; kızgın, kırgın ve kederli. Lili'nin ayaklarını yerde sürüyerek gitmesini izledi. Boğazında düğümlenen sözler giderek ağırlaştı ve o taş kalpli, kaba serserinin gözlerinden yanaklarına süzülen gözyaşları haykırdı: "Ne olur Lili, gitme!" Lili uykusundan uyandı ve merakla arkasına döndü. Karşısında dikilen uzun boylu, iri yarı adamı gördüğünde inanamadı. Sanki ilgilenmiyormuşçasına sırtını dönüp yürümeye başladı. Adam bir daha bağırdı: "Lili gitme!" Ve yine bağırdı: "Lili!", "Ben kuklacıyım, o kuklalar... Hepsi benim. Ben, ben kuklaların arkasındaki kişiyim!" Omzunun üstünden bakışlarını arkaya çevirip gülümsedi Lili ve sakince karşılık verdi: "Biliyorum, hep biliyordum." Yönünü küçük bir çocuk misali ağlayan koca kuklacıya çevirdi. Lili ağlıyordu, kuklacı da. Ve birbirlerine gülümsediler.

**"Lilinin güneşin altında duruşu yok mu
Perdeleri sıyırıp çirkin adamı burnundan yakalayışı yok mu
Eline bavulunu alışı yollara koyuluşu yok mu
Çirkin adamın güzel adam oluşu yok mu
Yaklaşıp onu saçlarından yakalayışı
Uzaklaşıp yollarda yol oluşu yok mu
Lilinin bir tavşan gibi koşuşu
Keklik gibi dönüp bakışı ve yıldırım gibi koşuşu yok mu
Adam da tam o zaman kapıdan çıkmaz mı dışarı
Lilinin adamın boynuna çocukça ve çılgınca atılışı yok mu"**

YETİŐKİNLER
ARASI
ŞİİR
,
YAZMA
YARIŞMASI

*“Şiirin özgürlüğe ihtiyacı yoktur ve fakat
özgürlüğün őiire ihtiyacı vardır.”*

İsmet Özel

Birincilik Ödülü

Melike ÇİLİNGİR

HÜZN-Ü YUSUF SİTEMLER

Ey Yusuf'u çöllerden gönlüme diyar kılan
Semalardan pervini zindanıma yar kılan
Ey Elif'in dostluğu lâ'nın müşfik kolları
Akıl seninle aşar sonsuzlukta yolları
Ey âşığın boynunda kılıçlara gül tutan
Ahde vefa yolunda bal diye zehir yutan
Ey lâ'nın kucağında leylâ diye seslenen
Mim'in yaşlı gözünde Mecnun'la nefeslenen
Gül bana ey Gülendam ruhumun tek neşesi
Eşyanın gölgesinde zamanın ipek sesi

Kürdîlihiczakâr mı sultâniyegâh mısın
Gök kubbede taht kuran ebedi seyyah mısın
Mevsim mevsim sesini aradım tenhalarda
Adın seraptı bana çöllerde vahalarda
Kalemini kırdırdın sana bir kez bakana
Ne destanlar yazdırdın gözlerinden akana
Türkülerin her dilde ismin her nefestedir
Ellerin hüzzam şarkı gamzen mâhur bestedir
Işık yılı olsa da varlığın her an bana
Ver elini Gülendam ellerin derman bana

Karanlık gecelerde sonsuz rüya gibisin
Devler çalmış aynamı şimdi hülya gibisin
Âşıkların gözünde toz dumandır küllerin
Minyatür resimlerde tutuşur kâküllerin
Her mimari mucize sana yazılmış mektup
Senden ilham alanlar zarafetinle meczup
Endamın Tac Mahal'dir sükûtun yeşil türbe
Sensizse düşünceler ya izbe ya harabe

Dünyam seninle küçük dünyam seninle büyük
Dünyam sensin Gülendam sensiz dünya bana yük

Saçların melâlimi dâra çekti an be an
Sesinin girdabına ben de düştüm bir zaman
Sararan düşlerimi yaprak yaprak savurdun
Büyüyen bir boşluğu yokluğunla doldurdun
Seni harflere sordum satır satır aradım
Bir hattat hayaliyle saçlarını taradım
Seninle beste oldu içimde her kelime
Yazdımsa seni yazdım geceme gündüzüme
Dokunduğun kalemler seni yazar Gülendam
Seninle döner dünyam sensiz dünya bir encam

Bülbülün her şarkısı seninle bestelenir
Acılar ve sevinçler gül diye destelenir
Malihülya hüznüyle giyerim her geceyi
Çözemedim bir türlü sendeki bilmeceyi
Daldan dala kondurdun ürkek kuşlar misali
Bir ben yaşadım sanki bu düşü bu masalı
Bir anlık ışık için beklesem de bin asır
Açılacak önümde bana vadettiğin sır
Dünya bana karanlık ışığına al beni
Kayboldum ben Gülendam zindanımda bul beni

Şu ömür bahçesinden devşirdiğim çiçekler
Gözlerine değmeden hüznümle sönecekler
Şehir şehir taşıdım ardın sıra onları
Gönül sayfalarımda kurumak mı sonları
Penceremde yıllarca ebruli düşler kurdum
Çaldığım her kapıdan yalnızca seni sordum
Sensiz her kitap eksik kelimeler aşınmış
Dilim seninle deniz cümleler göz yaşımış

Gel nisan yağmuru ol dallarıma Gülendam
Gökten yıldız gibi yağ yollarıma Gülendam

Ah mine'l-aşk dedim yalnızlığım kül oldu
Kurutulmuş yapraklar elimde gül gül oldu
Hüzn-ü Yusuf diliyle bir sustum bir söyledim
İsminle yüreğimi bir şehrâyin eyledim
Gel bana mihrimâh'ım sessizce al sızımı
Gönül semalarımda uyandır yıldızımı
Celladına yanında yürürken şehzadeler
Seni yazsam kanımla ruhumu gül zedeler
Tut elimden Gülendam gülüyor ölüm bize
Sonsuzluk berzahında gülüyoruz yüz yüze

İkincilik Ödülü

Selda Okan UNUTMAZ

ÖYLE BİR DAVUT GEREK

Ayazın sustuğu saatte, gecenin küstüğü çiyde bin insan
Yılıkıdan uyanmış taze atlar gibi geldi boşluğun üstüne
Davut, dediler; avucumuza sinecek bir cennetlik Davut gerek
Buğdayla kutsanmış sırtları sanki destur tabakla örülü sahtiyarı
Davut, dediler; nasıl da yeşerdi gülüşleri solgun güne
Dağın suyu aktı gitti bu deyişre, yaşlarımıza sürterek

Üç Davut bulundu şimdiye kadar el içinde esmemiş
İlkinin gözü mevsim, bakışında alaca otuz kuş gezinen
Otuz kuşun Kaf'ına saklı kendi yanıp doğum bekler
Tüyünden teleğine kuru, ezberine hiç mi hiç bulut değmemiş
Avucuna baktı binlikler, bu mu ola alınımıza sinen
Kabul görmedi uçuşu, kuş dediğin beşer sonradan emekler

İkinci Davut toprak kesiği, kumda tüten bir balıktı
Bırakıversek ilk nemde salınacak, usu daha dünden teşne
Lakin sular yunmadı, ay dönende kıpkırmızı yerin
Bu Davut'un pulları is çanağı ezelden beri kalabalıktı
Sevilmeden n'eyleyecek bakalım son Davut'ta olacak iş ne

Alaz alaz parlıyorken gözü üçüncü Davut adındaki askerin
Sabun kokusu tüttü birden, burunda kaldı tuz karası
Yağmurda erir mi dediler, Őüpheyle bir meydana gelindi
Horoz tınmadı o vakit, köyün yüzü sese sabit
Binler Őüpheden ürkünce ne menem kaldı diŐsiz hatırası

Asırlar sonra göz taŐı gibi maviden gök delindi
Ama susmak yeğli yaşlılar, derin çatlak dudaklarında kilit
Davut, dedi çocuklar; asıl Şimdi Davut gerek düne

Üçüncülük Ödülü

Arif ODABAŞ

TÜRKİYE AZERBAJCAN

Hamurumuz yoğruldu kardeşlik mayasıyla
Erenler ocağında pişen iki devletiz
Kenetlendi özümüz Yunus'un sevdasıyla
Ayrılmaz etle tırnak, bilinsin tek milletiz
Öz yurdumuz Ötüken, öz kardeşiz ezelden
Hicap ile mesulüz yere düşen gazelden

Bizi biz yapan şiar Oğuz'un töresidir
Altaylardan Tuna'ya aşk ile revan olduk
Hudutsuz gönlümüz ki; hoşgörü yöresidir
Zalimin karşısında korkusuz civan olduk
Ta ezelden beridir, iki bedende bir can
Anadolu kanasa sızlar can Azerbaycan

Merhamet köprüsünün iki temel taşıyız
Müşterek yarınları aydınlatır ülkümüz
Türk'e umut bağlayan mazlumun yoldaşyız
Coğrafyalar dar bize, acun bizim mülkümüz
Aynı kökten beslenip yeşeren filiz bizde
Üç kıtada dolaşan kısrağımız bizde, iz bizde

Türk'ün gönül bahçesi bülbüle gülizardır
Dikenimiz müstehak uzanan arsız ele
Mahzun Dağlık Karabağ yürekte ahuzardır
Aşarız engelleri kenetlenip el ele
Ünsiyet bağımıza düşemez tek bir gölge
Kültürüyle, diliyle kardeştir iki ülke

Çoklara galip gelen maharet var azımda
En takatsiz zamanda ayağa kalkan Türk'üm!
Kafkasyam, Anadolu mızrap olur sazımda
Aras'ın boylarında aşkla söylenir türküm
Bir gövdeye tutunan yaprak bizim, dal bizim
Yan yana dalgalanan mavi, yeşil, al bizim

Mansiyon Ödülü

Münüb DUMAN

KASTEDER

Bağda gülden bahseden yanağını kasteder,
Serviden söz açanlar endamını kasteder.

Eller anlamaz onu, yarım kalınca lafın,
Bir sitemli bakışın, tamamını kasteder.

Güneşin açmasında, kaçmasında bulutun,
Mevla güzel gülüşün devamını kasteder.

Bilmem terk mi eylesem bu diyar-ı aşkı ben,
Zira kırmak bu dinin haramını kasteder.

Tıpkı şiir gibidir sevmek de bir sanatsa,
Affetmekse sevdanın nizamını kasteder.

Aldanma sen sözüne uslu durmaz bu deni
Özlemekle gerçi Şair meramını kasteder.

Şiir ve şair
ölmeyecektir.
Çünkü: insan
ölmeyecektir.
Çünkü: hakikat
ölmeyecektir.

Sezai Karakoç

YETİŐKİNLER ARASI DENEME YAZMA YARIŞMASI

“Yazar bütün antenlerini açmış olarak bu çağda dünyanın yüzünü, insanoğlu’ nun yüzünü saptamaya çalıőır.”

Ingeborg Bachmann

Birincilik Ödülü

Yaşar BAYAR

İMTİYAZLI ZAMANLARIN TİTREŞİMİ

*"Oysa zaman sessiz ve uysaldır, huzur ister, güneşin
altında döseğine uzanıp yatmak ister..."*

(E. Scheurmann, Göğü Delen Adam)

I/ Sonsuz Bahçenin Eşiğinde

Yağmur yağıyor. Kuşlar kaçıştılar. Damlalar camdan süzülüyor. Karşımdaki dağ öyle heybetli, öyle güzel ki bulutların setrettiği başıyla, ruhumun berzahlarında kaybolan etekleri arasında efsâneler, türküler, destanlar yürüyor sanki. Hoca Ârif Bey'in "*sultânîyegâh saz semaisi*" radyoda... Sabah. İlk sabah sanki yeryüzünün. Her şey yeniden kurulacak. Daha iyi, daha güzel, daha sağlam. Bu yağmur damlaları sellere dönüşecek, kötü, çirkin ne varsa yok edecek, aklayacak, aydınlatacak, karanlığı silip süpürecek.

Henüz ilk. Henüz ilk kez ölgün sarısıyla, can çekişen bütün bir tabiat, geçen bir gün, depreşen hüznün ve dâvetsiz gelen bir keder ordusunu

kristal bir aynada yan yana görüyordum. Sonra kayboldular.. Hoca Ârif Bey'in, bir yağmurlu güz sabahı bestelediğine inanıyorum bu semaiyi.

Yerlerin ve göklerin yaratıldığı altı günün sonunda "zübde-i kâinat" olarak yaratılan insan ile din ve medine arasındaki ortaklık, beden tasavvurunu hatırlamamı sağlıyor Semai'nin ney taksimi. Vahdet ve uyuma yönelik, otarşik ve hiyerarşik bir tarzda yaratılan, işleyen bir beden ve zikir hâline karışıp, o nesnelere iç sesini yansıtmak gibi bir imtiyazı elde edebilmenin gerisinden sesler getiriyor sanki...

II/ Zamanı Gergefinde İşleyen Bir Şehir Fotoğrafı

Uzlet irtifai, sultânîyegâh ve yağmur... Üçü de beraber iniyor gökyüzünden. Üçünü de sindire sindire yudumluyorum. Ne âlem? Sesler, gürültüler, renkler ve ışıklar içindeyim. Bir sis perdesinin gerisinde, bir türlü akıl sır erdiremedim hayat gerçekliğinin içerisinde, hangisi düş, hangisi gerçek, hangisi imge bilmiyorum.

Tarihin, coğrafyanın ve ilâhî yazgının tayin ettiği misyonla Ahır Dağı'nın güney eteklerinde şehirle aynı adı taşıyan ovanın kuzey kesiminde meyilli bir alana "hüsn ü âniyla" yerleşmiş ve "varlık sahnesi" ne çıkmış olan Kahramanmaraş'ı ilk ziyaretim, iki eski, ezelden âşına dostun karşılaşması gibiydi. Ruhumun en mahfuz köşesinden yüzeye vuran *Mantıku't-Tayr*'ın dimağında kalan tadı yeniden dolaşıyordu. Sanki "Hüdhüd" içimde geziniyor, ne kadar uyumuş duygularım varsa kanatlarının dokunuşuyla diriliyordu. Hayata uyanıyordum. Zaman yeknesak değildi artık; Kahramanmaraş tarihim başlıyordu.

Güneş, sabahın ıslak niyâzlarını ufkî bir fon gibi şehrin silüetine dağıtıyorken mehîb ve dimdik geçmişine hem bilincimi hem de sırtımı dayayıp, redifli bir vuslatla samimiyetimi sunup, sedef kalkmalı küçük bir tahta kutuya kurutulmuş denizyıldızlarını bırakmışım. İçinde bulunmuş olduğum durum her saniye itibarıyla geçmişte kalan ve geleceğe farklı yollarla bağlanan, gül kokulu bir "ân"dı o ân...

Kültürel kodlarımızı himaye eden Kahramanmaraş sadece bir şehir değildi benim için; bir ruhun mücesssem hâliydi. *Fusûsu'l-Hikem*'de İbnü'l-Arabî'nin "cansızlar" yerine "donuklar" terimini kullanması, her şeyi canlı olarak görmesi dikkat çekiciydi. Ben de Kahramanmaraş'ı donuk ve donmuş bir mazi ile onun şiirsel ve pastoral üsluplu anlam prizmalarını, yeni rüyâlara teşne mekânlarını görüp anlamaya çalışıyordum. Benim için bu şehri solumak, Zarifoğlu'nun "Yasin okunan, tütsü tüten çarşılar (in)dan" geçerek mânâ ile maddenin girift güzelliğine şahit

olmak, kalben tanınan makama ulaşmak hayata mola verip, ruhen ve bedenen huzura durmak, zamanda yolculuk yapmaktı. Bu yolculukta şehrin; aşk, melâl, şiir, füsûn saçan yıllarını koklayıp, tanıklık ediyordum.

Uhrevî sükûnetin ruh iklimini zenginleştiren mânevî çabalarını nesiller boyu sürdüren nice evliyanın kâmilleri bu şehirde olagelmış ve irşad seccadesine oturmuştu. Lewis Mumford'un ifâdesiyle "ölülerin dirilerden önce yerleştiği" şehirdir Kahramanmaraş. Malik bin Eşter, Ukkâşe Hazretleri, Ashabı Kehf, Sütçü İmam, Şeyh Ali Sezai Efendi, Rıdvan Hoca'ların ılık bir rüyâ denizine taşıyan ikliminde, yani aşkın içinde bakıyordum bu şehire; zamana, eşyaya ve tarihe...

III/ Beş Vakitli Şehrin Epik Sırları

Özü Asya'dan, can suyu Anadolu'dan; Malazgirt'in otağında durulup, bu aziz coğrafyada tohumu toprağa atılmış kutlu mu kutlu bir yurttur Kahramanmaraş. Kible yeşili de Türk mavisini de o kez burada bulmuş en güzel tonunu. Tarihi, "bizim medeniyetimizin" hülasası ve nihâî terkihiyle sınıksız ilişkilidir. Bu ilişki, asırların içinden kopup, helezonik bir vakumlamayla şehrin kutlu silüetinin altında toplanmıştır. Bilge Mimar Turgut Cansever'in işaret ettiği gibi; rızânın, hakîkatin, zühdün ve takvânın yüceliği ve sadeliğin vakar duygusu, şehrin en mahfuz hafızasında saklıdır. Tozlu zaman perdesini araladığımızda karşımızda bulacağımız "tevhit" yani "bütünlük" tür.

Perdelerini aralayıp dünyasına girmeye çalıştığım Dulkadiroğulları Beyliği döneminden kalma tarihî çarşıda mânânın yüceldiği bir yerde tuğlanın kırmızısı, kubbelerin parıltısı ve yeşilin ferah veren yüzü, birbirlerine öyle bir gülümser ki, artık başka yerlerde sanatın inceliklerini aramak divânelik olur. Külekçiler, keçeciler, bakırcılar, demirciler ve ahşap oymacıları ile burası yaşayan bir çarşıdır. Ustaların maharetli elleri, tabiattaki ilâhî sanatla, insan aklına verilen estetik anlayış birbiriyle bütünleşmiştir.

Ulu Cami, Kâtip Han, Dulkadiroğulları'ndan Alaüddeve Bey'in kızı için yaptırdığı piramit yapıdaki Taş Medrese, Kâtip Çelebi'nin seyahatnamesinde bahsettiği Çukur Hamam ve Kahramanmaraş Kalesi, estetik endişeyle âdeta ruh giydirilmiş gibi duran taşlar, mermerler, ahşaplar, hatta çiniler ve yazılar, velût bir aşk havuzunda yoğrulmuş değerleriyle ikinci bir zamana bağdaş kurmuştur.

Taş ve ahşap evlerin sıralandığı kaldırımsız dar sokaklar, yüksek duvarlarla çevrili, bahçe içinde güngörmüş evlerde zaman Ahmet Haşım'ın

"Müslüman Saati" ne göre geçerdi. Hayat, "yatsı namazını müteakiben", "ikindiden sonra", "akşam ezanı okununca" diye planlanırdı. Güneş doğunca gün başlar, güneş batınca biterdi. Evlerin kapı girişlerinde: "Yâ Hafız" bir başka yerinde "Yâ Mâlike'l-Mülk" yazısı görünürdü.

Bu evleri Ömer Seyfettin "Gizli Mabe'd" isimli hikâyesinde dile getirir: Bir Fransız gazetecisi, bir gecelik misafir edildiği Türk Evi'nde gece, yarısı girdiği sandık odasında bile, bir ruhaniyeti keşfeder de çıldıracak noktaya gelir. Üzerleri işlemeli tülbentlerle muhafazaya alınmış sandıklarda eski aziz ailesi mensuplarının kemikleri var sanır. Duvarlarda, her biri mis kokulu çamaşır ipleri birer gizli ayin eşyası gibi seyreder.. Evin artık hayatta olamayan "Bey" inin hobisi olarak saklanan hat eserlerini efsûn gibi kabullenir. Gizlice girdiği sandık odasındaki o lavanta, limon çiçeği ve buhur kokusunu dinî bir maksada bağlar.

Kahramanmaraş'ın "vâcibü'l-ihirâm" bir yanı vardır ki onu anlamak ve sevmek sıradan insanların harcı değildir. Şehir, tefekkür âlemini ve uhrevî yanlarını sakladığı mamur bir çeyiz sandığıdır. Bu sandığı alelâde gözlere göstermek istemez, kiskanır..

IV/ Büyük Sükûtların Fırtınalı Beyân Gücü

Şehirlerin tarihî ve kültürel değerleri, bağrında barındırdığı, damarlarından emzirdiği insan ve insanî değerlerle atbaşı seyreder. Her şehrin bir ruhu vardır. Ve bunu, en çok, dış yapılar, sokaklar ve parklardan çok, "insan" oluşturmaktadır. Bir sine, bir melce olan şehir ile onu kuran ve zamanla kendine göre şekillendiren insanların genel karakteri, inanç ve ahlâk değerleri, hatta bireylerin kişilikleri, yapıların ve giderek şehrin teşekkül vetiresine ve oluş derinliklerine tesir eder.

Ülkemizde kültür, sanat ve edebiyat üzerinde en çok konuşulan ve yazılan şehirlerden biridir Kahramanmaraş. Şehrin mukîmlerinin oluşturduğu "manevî bütün", şehre bir kimlik, bir ruh bir çehre kazandırmış ve böylece müteakabiliyet ilişkisi söz konusu olmuştur. Bu coğrafya, tarihi tarih yapan birinci sınıf hâdiselerle soluk alıp vermiş; düşünce, hikmet, kültür, sanat ve medeniyet, kendiliğinden teşekkül etmiş; özel ve mahrem kaderinin gergefine ilmiklenip durmuştur. Faulkner'ın dediği gibi, "geçmiş asla geçmemiştir".

Her soylu şehrin şairleri, yazarları, âşıkları vardır; bunlar şehirlerine sessizce vefa borçlarını ödemişlerdir. Birçoğumuz, varlığı onların aydınlık ikliminde tanıyıp sevebildik. *Diriliş, Maverâ, İkindiyazıları, Dolunay* gibi dergiler, Rahmetli Erol Güngör'ün "Ocaklar Sönmemeli" başlıklı yazısını

geçiriyor aklımdan. Bu dergilerle geçen zamanımız, boşlukta dayanaksız duran, yanan kandiller gibiydi ve teşrin çehrelerinde bir milletin terkinin ve dilimizin güzelliğini görmüş, ruhumuzda depremler oluşturmuşlardı. Bu depremler, bir "ba'sü ba'de'l-mevt" imişcesine, varlığımızın iniş çıkışlarına bir değişik dünyanın pencerelerini açmış; derken bambaşka bir dilin: o varlığımızın merkezini ihtizaza getiren tüy kadar hafif, ama yedi kat gökler kadar sağlam ve dirençli, kalıcı bir dilin cilveleri ile yüz yüze getirmişlerdir bizi.

Varlık ve varoluşa, farklı bir atf-ı nazarda bulunan; hayret, coşku ve derin sezginin zirvelerinde inanç gerçeklerini yakalayan: Sezai Karakoç, Mükrim Halil Yınanç, Necip Fazıl, Kuddûsî, Nuri Pakdil, Akif İnan, Rasim Özdenören, Alâeddin Özdenören, Erdem Bayazit ve Cahit Zarifoğlu, Abdurrahim Karakoç, Bahaeddin Karakoç, Şevket Bulut, Şevket Yücel, Gülten Akın, Tahsin Yücel, Şeyhoğlu Satılmış ve daha ismini sayamayacağım nice ince ve zarif ruhlu ehl-i gönül, ehl-i rehberler... Şahidi oldukları ıstırapların ruhlarında uyandırdıkları duyarlılıkları, şiirlerinde, yazılarında, tezenelerinde, selis ifadelerle terennüm etmişler; ruhlarının ezeli ve mâveraî âleminden süzülen taze duygularını bezeyerek; bize ve bizden sonraki nesillere anlatma ve aşılama imkânlarını sağlamışlardır.

Eşyanın perde arkası yansımalarına onların rehberliğinde adım adım yaklaşarak, sırların büyüğü dünyâsıyla tanışabildik. Onların esrara açık satır ve sahifeleri arasında kâinat kitabının lâtif manzaralarına, bu manzaraların perde arkası öbür yanlarına ve öbür tarafın erişilmez hazlarına uyandık. Tanıyıp bildiğimizi sandığımız bu sınırlı âlemde, kendimizi sınırsız âlemler içinde bulduk.

V/ Giden Gün Ömürdendir

Dışarda yağmur yağıyor hâlâ... Kuşlar dönüp geldiler yine. Bu balkonu seviyorlar. Sadece sarı yapraklar uçuşuyor. Karşımdaki dağ ile gökyüzü orada, bir göz atımının en ötesinde maviden kırmızıya, lâcivertten turuncuların en moruna kadar, kat kat bulutların süslediği bir hayal perdesi üzerinde dudak dudağa sırlı bir hasbihâl içindeler...

Yağmurlar emre âmade... Âdeme giden, encama koşan "necm" misali; bin yıllık açlığını gidermek telaşındaki bin bir başlı ejderhanın dibinde nöbet tuttuğu kör kuyular gibi yutuyor her şeyi. Terazilerin eksiksiz tartacağı güne kadar hayat hangi sürprizleri açacak önümüze daha kim bilir?

Bulutların arasından süzülen güneş; ışığın izi midir, yağmurun oluşturduğu karanlıklar üstümüze örttüğümüz güneşin tâ kendisi midir bilemiyorum.

Hoca Ârif Bey'in "sultânîyegâh saz semâisi" bitmiş bile. "Thrash metal" başlamış. Metallica'nın "Nothing Else Matters" parçası. Sert vurgular, yüksek distortion, yoğun bass ve davul sesi vs. iç âlemin dantel gibi tını örgüsünü bozuyor. Kişinin içinde yaşadığı bir anlamı parçalıyor bu sesler.

Anıların uçucu ve "vehm-i gümân" imgesinde yer tutan mekâna, belki de geri dönüşümde yardımcı olsun diye bıraktığım "iz taşlarını" geriye doğru takip etmekteyim. Bu iz taşlarının en değerlilerinden olan üstelik hükemâsı, üdebâsı, şuarâsı ve esnâfiyla kendine yetmeyi bilmiş Kahramanmaraş'ın rengi doruklarını, kokusunu, sır bengisularını bir kez daha duysam yeniden, bana gülümsese, ışısam aydınlığında... Başka ne isterim.

İkincilik Ödülü

Mehmet Akif DUMAN

SÖZÜM SÖZ

Uzun süredir "söz" üstüne düşünüyorum. Kelimenin yanlış olarak lakırdı, kelam, laf ve kaviil ile eş anlamlı sayılması yahut kelime ve sözcüğe denk görülmesi değil beni düşündüren. "Söz"ün anlatımdaki yeri, söylentiyi ifade kabiliyeti, vaat anlamı veya güfte yerine geçmesi de çok mühim meseleler değil. Yaşanılan; içinde, merkezinde olunan hayatın katı gerçekleri zülfüyâre dokununca böylesi soyut meseleler önemini yitirmekle kalmıyor, çağrışıma devam ederlerse nefret ve tiksinti dahi çekebiliyorlar.

Epeydir düşünüyorum "söz" üstüne. Söz üstüne düşünmemin sebebi "söz vermek" biçiminde tezahür ediyor aslında. Söz vermek "bir işi yapacağını kesin olarak bildirmek"ten çok daha öte olsa gerektir. Dedemden, babamdan gördüğüm kadarı ile söz namustur. Belki Türkçe'deki kelimeleri, kelime gruplarını ve cümleleri topyekûn bir müsabakaya soksak "Söz, namustur." cümlesi hatırı sayılır bir derece alır. Ne kadar kısa ne kadar içi ağzına kadar dolu bir cümle. "Namus"u izaha hacet var mı? Namusu için yaşayan, namusuna sürülecek leke kendisine dünyayı cehennem eden, hatta vatani namusu olarak görüp kahramanca savaşan bir milletiz. Namusun hem bireysel hem ahlaki, hem de milli kısımları var. Namus bir sosyolog için birkaç kitap müddetince izaha ihtiyaç duyacak kadar mühim bir meseledir.

Söz, namustur..

Hadi felsefeyi Russell'ın yaptığı gibi Thales ile başlatalım. Aşağı yukarı iki bin beş yüz yıldır ne sözler edilmiş ne laflar tüketilmiş ne kelimalar yazılmıştır. Bunun haddini hududunu çizmek mümkün değil. Bu bir mesele de değil haddizatında. Mesele "söz vermek" ile "sözün namus olması" arasındaki rabıtayı görebilmek. Bu bağlantı kabaca söz vermek çok ciddi, mühim bir meseledir, söz senettir gibilerinden birkaç şerhi de beraberinde sürüklemeyi mi?

Söz vermek ile kastedilen acaba "Söz veriyorum ki..." diye başlayan bir cümle kurup bunu hayata geçirmek midir? Yoksa Pousy isimli bir kediciğin tıynetine sahip olmak mıdır esas mesele? Vakti zamanında Louis Blanc'ın da bir kedisi varmış. Adı "Pousy". Kedi her akşam sahibini merdivenlerde beklemiş, Blanc da onu kucağına alır çalışma odasına çıkarırmış. 1882'de ölünce Blanc, kedi her gün onu beklemeye devam etmiş. Ne yemek yemiş ne de bir şeyler içmiş. Öylece gözü kapıda beklemiş sahibini. Nihayet açlıktan ölmüş Pousy. Ucunda ölüm olsa da sadakat, riayet, bağlılık, güven... Bunlar değil midir bu üç harfli kelimenin kapağı açıldığında içinde çıkanlar. Bir akşam yemeği esnasında bir arkadaşı Lessing'e sorar: "Acaba Avrupa'da asker mi çok, din adamı mı?" Lessing çok düşünmeden cevap verir: "Eğer çiftçinin tohumları tahrip ediliyorsa, onun fare veya sümüklü böcek tarafından yapılmasının bir önemi var mı?" Lessing'in yakındığı bu tiplerin sözlerine riayet etmesi mümkün müdür?

Uzun süredir "söz" üstüne düşünmemin sebebi belki de birkaç şahsi meseledir. Bana verilen onlarca sözü çerez gibi, elma armut gibi, kuru ekmek gibi geveleyip yutan kelli felli insanları hatırladıkça dişlerim sızlıyor. Bir uyuşma geçiyor ensemden, tansiyonum düşüyor az buçuk. Belki daha kırkına gelmeden yetmişlerin, seksenlerin ruh hâlini bürünmemin sebebi de budur. "Söz veriyorum..." Bundan daha kallavi bir kıvamı olabilir mi dilin? İmzanın, mührün, senedin icat edilmediği ve insanların namusu için yaşadığı zamanlarda kalma bu lafı antika görüp müzayede salonlarına mı terk etmeliyiz? Onlarca sözden birini veren yaşlı başlı sözde âlimin laflarını hatırlıyorum. "Ama söz vermiştiniz!" çıkışına mukabil değişen şartlar, maddi ve manevi ortam yahut binlerce sebep uydurmak mümkündür. Fakat namus değişmez efendi! İnsanın karakteri, özü, ruhu değişmez! Cicero sözü yerine getirmeyi adaletin temeli saymıyor mu? Horaz, söz verirken çok ama çok dikkatli olunması gerektiğini boşuna mı ikaz ediyor? El-Hariri yerine getirilmeyen sözün mezar kabilinden çukurlar açacağını boşuna mı söylüyor? Her zaman bir bahane, her zaman bir yalan bulunur. Özü, sözü bir olmanın; ehli namus olmanın tek ve daimî makyası bunu

göstermek, gerçekleştirmektir. 20. yüzyılın en mühim filozoflarından olan Peirce'ü ve James'i bir araya getiren tam da bu haslettir. Onlarca, yüzlerce vaat yerine bir eylem, bir netice çok daha muteberdir. "Söz veriyorum ki..." deyip balonu havada bırakmamak, zemine sabitlemektir esas kaide.

Söz vermek borçlanmaktır, der bir Arap atasözü. Hebbel, söz vermeyi ve bunu yerine getirmemeyi karakersizlik ve hiç olmak yolunda en mühim adım olarak görür. Nietzsche kelimelerin "söz verme"yi zayıflattığını tam da bu yüzden düşünür. Söz veren kişi bunu gerçekleştirmedeği sürece sadece karakteri, onuru değil, namusu da tehlike altındadır.

Sözün değerini yitiren toplumlarda, el elin eşeğini türkü söyleyerek arar. Böylesi bir hayvanlar âleminde ve bencillik kalesinin burçlarında "Rab-bena, hep bana" bayrağı dalgalandığı sürece bir medeniyetin çökmesi kaçınılmazdır. Tönnies bu ayrımı çok net biçimde izah eder. Bir toplum (*Gesellschaft*) giderek bir topluluk (*Gemeinschaft*), yığın, küme, birikinti hâlini alırsa bunun tamiri yahut tadilatı artık imkânsızdır. Spengler'in izah ettiği batı medeniyetinin çökecek olmasının temelinde anlamını yitiren değerler yatar. Söz vermek bu kadar mı mühimdir? Söz vermek sadece Ali ile Veli arasında cereyan etmez. Devlet vatandaşına, devletler diğer devletlere de söz verir. Sonra armudun sapı, üzümün çöpü caydırır onları fikirlerinden. Bahaneler, sebepler uç uca eklenip kıtalar arasında köprü dahi olur. Kimsenin sözünde durmadığı bir toplulukta değerler ya yeniden tanımlanır ya da silinir gider. Sonra bencil, epeyi bencil, akıl almayacak derecede bencil olup çıkar insan. Kendi dışında bir şey için çalışmaz hafızası. Thomas Hobbes diyor ya, "Deneyim hafıza demek değildir." Akşam haberlerindeki evsiz anne, yanlış ameliyat sonucu bacağı kesilen küçük kız, eşi trafik kazasında ölen adam sadece üç beş saniyelik hafıza içinde yer edinir. Bir tuvalet kâğıdı reklamı ile bir terör saldırısı haberini aynı etkilenmişlikle izleriz. Hatta karısını bilmem kaç yerinden bıçaklayan adam polislerce tutuklanırken baklavamızı, şöbiyetimizi, her ne zikkımsa, tıkmaktan da geri durmayız. Ta ki, başımıza gelene kadar. Ta ki film izler gibi izlediğimiz dramlar kafamızda patlayana kadar. Ta ki serçe parmağımıza kıymık batana kadar...

Söz o kadar kudretli, o kadar güzel, o kadar sağlam ve o kadar naif bir kelimedir ki... Türkçe'nin kendi kendi ile tanımlanma salahiyetine sahip ender kelimelerdendir. "Sözüm söz" deriz ifademizi pekiştirmek için. Söz başka hiçbir şeye benzemez. Söz benzese benzese ancak "söz"e benzer. Fakat Menzel'in sergisini ziyaret eden kadın ve Händel gibiler yüzünden kelimeler, anlamlar, mana birbirine girer. Menzel usta bir ressamdır. Bir kadın sanatkâr Menzel'in eserlerini görmek ister.

Bir portredeki kadını çıkaramaz, kim olduğunu sorar. Menzel, "kraliçe"yi resmetmiştir. Kadın inanmaz, "Bırakın dalga geçmeyi, kim bu kadın?" der. Menzel cevabı yinelemek yerine izah etmeyi uygun görür: "Pek muhterem hanımefendi. Malûmunuz ben kısa boylu, ufak tefek bir adamın. İnsanlara aşağıdan bakıp resmederim. Siz ise çok büyük ve yücesiniz. İnsanlara yukarıdan bakmanız doğal. Dolayısı ile aynı şeyi gördüğümüzden emin değilim." Aynen öyle... Burnu Kaf dağlarında gezen, hafazanallah katiyen halkın arasına karışmayan küberanın sözü kıymet verecek tevazuya sahip olması düşünülebilir mi? Zira böylesi insanlar "söz"e bakınca başka bir manzara görürler ki bu manzaranın çerçevesi kati surette namus değildir. Keza Händel bir arkadaşına misafir olur. Arkadaşı bir restoranda yer ayırtır. Erken giderler biraz; zira Händel oldukça boğazına düşkün bir zattır. Sadece üç masa doludur, menü gelir. Güzel bir sipariş verir Händel. Epeyi beklerler ama siparişler gelmez. Garsonu çağırır üstat: "Yemekler nerde yahu?" Garson otuz derecelik açığı ile cevaplar: "Efendim... Topluluk hâsıl olana kadar beklememiz gerekiyor. Birazdan başlarız." Öfke ile etrafına bakar Händel, dişlerini sıkarak cevap verir: "Benden âlâ topluluk mu olur!" Kendini kinayeli de olsa bu cihette gören bir zat için söz tablosunun diğer renkleri olan tevazu, saygı, zarafet, sabır ve çok daha mühimi duygudaşlık (empati) bir şey ifade eder mi? Sümme haşa!

Hem bu söz "ağızdan bir kere" çıkmaz mı? Tekrara, teferruata gerek var mı? Söz bir Allah birdir.. Birdirbir! Yiğidin sözü, demirin kertiği... Bana verilen ve tutulmayan bir söz yüzünden evimin eşyalarını toplayışımı hatırlıyorum. Eşime ve çocuğuma karşı duyduğum mahcubiyeti "ama söz vermişlerdi..." şeklinde izah edince uzaktan ne kadar aptal yahut ahmak göründüğümü fark ettim. Avukatların, senetlerin, mukavelelerin asrında benim bir söze itimat etmem kadar mantıksız bir amel olabilir mi? O mahcubiyeti, o kederi kaç yıl var hâlâ sırtımdan ve aklımdan atabilmiş değilim. Hani söz namus idi? Ne gezer efendim... Söz, eskiden şehirlerarası otobüslerde küçük çocukların omuzlarına oturttukları büyük kavanozlardan maşa ile alıp yolculara sattıkları kenger sakızlarından farksızdır. Çiğnenmeli, oyalanmalı, vakti gelince de tükürülmelidir.

Üçüncülük Ödülü

Serra GÖK

BİR YELKOVAN ÖNCE, BİR YELKOVAN SONRA

Dünya benim saatime göre dönmüyor. Çocukluğumda peşi sıra gelen ölümlerle ufak ufak sezdiğim bu gerçeği, çocukluktan çıkmakla bile tastamam kavrayamadım. Dünya kendi saatine, yalnızca kendi saatine göre dönüyor. Oysa her insan zannederim ki en az bir kere şöyle hissetmiştir: "İşte şimdi vakit geldi, şimdi hayallerimi gerçekleştireceğim. Kuşlar benim için ötüyor, yağmur beni besliyor, gün beni müjdeliyor." Elbette kimse böyle bilinçle, böyle kendinden emin haykırıyordu sözcüklerini; ancak, bu his, bu iç coşkusu, bu başarıma, hayatı avucuna alma emeli tanıdık gelmiştir diye umuyorum. En azından bana geliyor. Bazı anlar kendimi genelde saplandığım hüzün batağından kurtarıp hayallere salıyorum. "Şunu başardım, şimdi de bunu başaracağım" diyorum kendime. Görüyorum ki pek çok insan da aynı zihin yapısıyla, adım adım, basamak basamak tasarlamış hayatını. Fakat biz daha adımları yalnızca kafamızda tasarlamışken birdenbire dünyanın yelkovanı bir adım ileri atıyor. Bir ayrılık, hastalık ve hatta ölüm haberiyle her şey birbirine geçiveriyor birden. Ayrı ayrı yönlere, rengârenk uzanan başarı, ün, para, bilgi, aşk ipliklerimiz çözülmesi uzun zaman alacak

düşümlerle, düzensiz bir yumak olarak düşüveriyor ayaklarımızın dibine. O anda ne o ne bu görünüyor artık göze; salt sevginin ipliği, haberini aldığımız kişiyiilmek ilmek örüyor içimizde.

Belki uzun zamandır görmediğimiz bu kişi yine de aklımızın bir köşesindeydi. Orada bir yerde, capcanlı, örsünün önüne oturmuş kendi hayatını dövüyordu. Onun saati de onun için akıyordu benimkinin benim için aktığı gibi. İnsana öyle geliyor herhâlde. "Kendi hayatıyla meşgul" olma hâli herkesin üstünü ayrı ayrı örtüyor. O kendi hayatıyla meşgul, bu da kendi hayatıyla meşgul. E ben de kendi hayatımla meşgulüm. O zaman haydi bu gereksiz düşünceleri bırakayım da kendi hayallerime doğru koşmaya devam edeyim. Nasıl olsa zaman benim zamanım ya (!) Oysa işte bu yelkovan hareket ettiğinde bizim zamana değil zamanın bize hükmettiğini anlıyoruz. Biz yalnızca o yelkovanın değdiği birer noktayız. Kimi zaman yelkovanın kovduğu yelle beraber savruluyoruz bir sonraki saate; kimi zaman yerimizde sessizce bir sonraki yelkovanı, hatta şansımız varsa akrebi bekliyoruz. Doğru, birleşip biz oluşturuyoruz o saati. Değerini yadsımak da hoş değil bu döngüde. Fakat biz yalnızca ıssız bir saat köşesinde bekliyoruz. Yelkovanı döndüren, canlı kılan saat merkezinde biz yokuz ey okur! O saatin merkezi ki saatin sayılarından, akrepten ve yelkovandan uzak, tasasız, değişmeyen bir özdür. Nasıl isim alırsa alsın, aşkın bir güç. Saat durup biz artık beklemek için bile var olmadığımızda, o öz hâlâ orada duruyor olacak.

Evet, bu gerçeği her akrep, her yelkovan hatırlamakta ve hatırlatmakta fayda var. Ancak şimdi ben bunları yazıyorsam, sonraki bir an siz bunları okuyorsanız, fiziksel ya da duygusal olarak, bir şekilde dokunabiliyorsak birbirimize henüz saatimiz durmamış demektir. Az önce dile getirdiğim gerçeği unutmasak da kendi hayatımız bize en yakın gerçektir. Mademki biz de bu saatin üstünde bir yerlerde varız, mademki bize de uğruyor akreple yelkovan, o zaman yaşayacağız elbet. Yaşayıp göreceğiz zaman nereye, kime akıyor; hayaller kuracağız, hedefler koyacağız; belki yelkovanın bir yerinden yakalayıp onunla yolculuk etmeye bile çalışacağız. Ama işte bunu yaparken farkına varmalı insan bu saatte kaç milyar hayat hep beraber dönüyor. Bu kaç milyar hayat nasıl da birbirine bağlı. Bu bağlar nasıl her an çözülüp çözülüp başka yerlere yeniden bağlanıyor. İnsan bunların farkına varmalı ki çözülen bağları çözülmeden her bir bağıın kıymetini bilsin. Arkadaşlar, aile üyeleri, ahbablar, yol göstericiler bir anda kaybolmasın hayatımızdan. Hani o belleğimizin bir köşesinde örsünün önüne oturup hayatını döven kişi vardı ya, bir anda tuzla buz olup işliğiyle beraber yok olmasın. Yalnızca çekicinin yankısı kalmasın kulaklarımızda. Aklımızın bir kö-

şesinde durmasın da o değer verdiğimiz kişi, hayatımıza dahil olsun bir yerinden. Ona duyduğumuz sevgiyse hemen haykıralım, “sevgileri yarınlara bırakmayalım” şairin yakındığı gibi. Küçük de olsa minnet ve vefa borcumuz mu var, az az da olsa geciktirmeden ödeyelim. Evet, vefanın anlamının pek çok insan tarafından unutulduğu bir dönemde yapalım ve öğütleyelim bunu; sonrasında vefa beklemeye yüzümüz olsun. Çünkü hatırlanmak bizim için neyse -kabul etmeyecek olanlar da dâhil çoğu insan sever bunu- hatırlayışımız da bir başkası için odur. Bu basit denklemi herkes anlayacaktır eminim.

İnsan, üzeri yer yer umut işli bir hayal kumaşından yapılmadır. O nedenle belki hayal kovalamamızdan daha doğal bir şey yoktur şu dünyada. Fakat kurduğumuz hayaller yaşanan kayıpların ardından ne denli zevk verebilir, işte orası bilinmez. Zira her hayalimizin içinde, belki farkına bile varmadığımız bir güruh saklıdır. Onlarla büyük, görkemlidir aslında hayalimiz; onlarsız neye benzer? Bize güven veren, sevgi veren insanlar o hayalde yanımızda olamıyorsa, sık sık fizik kurallarının aksine döner de zaman, uzaktan büyücek görünen her bir hedef, her bir başarı yanına vardığımızda küçücük kalır. Hayaller henüz ötededir, fakat yüreklerimiz şimdide çarpar; öyleyse şimdinin borcunu ödeyerek yelken açmalı geleceğe. Şimdiden zevk almalı, fiziğe henüz dökülmemiş hayallerimizi paylaşabilecek onlarca insan sadece aklımızda değil hayatta da kanlı canlı dururken. Uzun lafın kısası, yelkovan bir adım ileri atılıp da her şey birbirine dolanmadan, ucu belli olmayan bir ayrılık, hastalık haberi almadan, ucu apaçık belli olan ölüm, demircinin çekicini susturmadan sevmeli sevdiklerimizi. Sevmeye vaktimiz varken sevmeli.

Mansiyon Ödülü

Volkan ERBAŐ

SUYA SABUNA DOKUNMAYAN EDEBİYAT

Gittikçe bedevileşen, avamlaşan edebiyatımızın içine düştüğü kısır döngü; her alanda karşımıza çıkan ucuzculuğun bir kanser hücresi gibi benliğimizi sarmakta olduğu gerçeğini, tüm çıplaklığıyla bir kez daha hatırlatıyor. Bilime, sanata olan uzaklığımız; dünyayı, hayatı, insanı anlama yükümlülüğünün göz ardı ediliő; kelimelerini yitiren kavrayışımız, maddeye yönelen arayışımız günün modasıyla birleşerek edebiyatımızın en hazin çağına ulaştı: Edebiyatsız edebiyat dönemi...

Edebiyatımızın insana olan inancını yitirdiğini görüyoruz zira artık bir dünya görüşüne sahip olmayan ediplerimiz var. Oysa söz, içinde yaşadığı toplumun yazgısına olumlu yönde etki ettiği ölçüde belleklerde yaşayabilir. Sözü göğün görkemine çeken, onun özünü kanatlandıran değer ölçülerini kaybettik. İlham ve gayret ölçeklerini görüngülerle dolu dünyanın çekiciliğine kurban ettik. Düşünmek de istemiyoruz artık. Şairane söylenmiş cümleler gönlümüzün nasırlaşmış duvarlarında parçalanıyor. Düşünmek/kulak vermek; içine çekilmek, içinde dolaşmak, tartmak, doğruyu bulmak, bulduğu doğruya boyun eğmek, kalabalıklardan ayrılmak, yalnızlaşmak anlamlarına geliyor.

Zihinsel tüller altında boğulmak üzere olan söz; yeniden eylemsel çizgisine kavuşmak umuduyla insanın tarihte/toplumda arandığı, daha doğrusu aramak gibi bir derdimizin olduğu zamanların hasretini haykırıyor. Anglo-Sakson kültürün cenderesinde, boş vakitleri doldurma aletine dönüşen, makineleşen, maddileşen kadim dostun çırpınışlarına kulak verin. Ki önce söz vardı, var oluş söz ile başladı.

Onu sanat ile tanış edin; eline geçirdiği tüm parçalara kendi tasavvurunun elbiselerini evrensel estetik ölçüleriyle giydirdin. Felsefeyle buluşturun; insanın ve eşyanın hakikat bilgisine ulaşmanın sancılılarıyla kıvransın. Din ile besleyin; îsara direnen benlikten ruhunu korusun. Tabiatla gezdir onu; tabiatın ahlâkıyla ahlâklansın.

Kâinatın derinliklerine yayılan parçaları topla. Nesnelere direnişini kır. Öz bilincinin zevkinde erit. Bambaşka formlarda, ilham kalıplarına yatr. Bir Einfühlung üstadının titizliğiyle ruhunda damıtı damıtı, kendi diyalektiğinin sınırlarına çek al yeniden.

Yükümlüyüz. Varoluşumuzu tamamlayan edebiyat karşında yükümlüyüz. Devingen tarihin çizgisinde kesintiye uğrayan, kelimelerini yitiren, popüler kültürün silahlarıyla gün aşırı suikasta uğrayan edebiyatı tarihine bağlamanın, kelimelerine kavuşturmanın, diri tutmanın yükümlüsüyüz.

Acı ve hareket bağışlayacağız ona. Acılar içerisinde bulacak kaybolduğu yolun istikametini. İnsanlığın her iniltisini yüreğinde duyacak. Salonlardan sokaklara inecek. İnsanın öz eliyle tesis ettiği tüm basamaklardan atlayarak sonsuzluğa koşacak. Kollarını bir makas gibi açarak, bilinçsiz yığınlara bilinç, uyuyanlara uyanıklık, oturanlara hareket bağışlayacak. Tuğla yığınlarına dönen kütüphanelerde, Toynee'nin sabrıyla çalışacak. Eşyadan ve siladan muhacir yaşayacak Yunus gibi. Veysel'in merhametini ve affediciliğini soluyacak. Nazım'ın direnginliğini kuşanacak.

Akif'in isyan kokulu iniltilerini arıyoruz. Düşüm ve çözüm yetkilerini kaybeden yüksek bir nizamın son şarkısını besteleyen, Şark'ın çilekeş bülbülü... Hani, biz onunla, omuz omuza, yoksul mahallelerini arşınılıyorduk. Bir gece, lığ ve çamur deryasına bulanmış, ışısız sokaklardan geçerek Seyfi Baba'nın hasta yatağına üç beş kuruş bırakıyorduk Akif'in eliyle. Hatırla, Kaside-i Hürriyet'in müellifiyle deli divane yürüyorduk Cağaloğlu'nda. Kendi derdi gönlümüzün billah gelmiyordu yâdımıza. Toplu yaşayışın sınırlarında dolanıyorduk. Vicdanımız ortaktı, ruhumuz ortaktı, burkuntular ortaktı. Sultanahmet Mitingi'nde buluşmuştuk seninle. Ateşten gömleğini giyen yiğit bir kadın; umut, aşk, zafer, cesaret,

sorumluluk telkin ediyordu, mezaristana dönen yurdun erkeklerine. Gün gün tel geçiyordu cephe hattından. Bazen bir zafer muştusunu tüm cihan, kamuflaj giymiş bir edibin ağzından duyuyordu. Kemalettin Tuğcularımız vardı bizim. O öksüz çocuk, bir kış günü arabanın altında geceledi diye sarılıp ağlaşmıştık. Unutmuş olamazsın.

Kavramları temizleyeceksin ilk. Öz anlamlarına kavuşturacaksın kelimeleri. Asırlık kirleri yıkayacaksın kurnalarda. Akıl, iman, eleştiri, özgürlük, sorgu sözcüklerinden başlayacaksın süzmeye. Tehlikeli sularadır davetim. Ziusudra'nın gemileri dahi yüzemez o sularda. Sana Nusrat'ın süküneti gerek. Sahili olamayan bir ülkeye çağırıyorum seni. Kıyısında düşmanın nefreti, dostun kınayıcılığı var. Farkındayım.

Zaman o zaman değil, deme bana. Allah, zamana yemin ediyor. Belli ki vakit yine o vakittir. Toprak aynı cömertliğiyle sunuyor nimetini. Tabiat dost bana, sular aşına. Sonsuzluğa uzanma özlemin dipdiri duruyor ruhunun derinliklerinde. Balçığın altı ışıklarla dolu. İnsana olan umudunu yitirme; sen de insansın. Dünyaya olan inancını diri tut; hâlâ burada yaşıyorsun. İsyanını öldürme; yüksek bir nizama ancak onunla varırsın. Sonsuzluğu kucakla; onusuz nefes bile alamazsın.

Sana sesleniyorum zira umudum sendedir. Âlemin gizini, gizemini aydınlatacak ışıklar sendedir. Bir başlangıç noktası seç kendine ve oradan geriye sonsuzluk miktarınca geri dön. Köklerine ulaş önce. Seni sen yapan o amansız sevda kök uçlarında uykuya dalmış. Onu uyandırabilirsen bütün bir geçmişi kucaklayacaksın. Mitolojik çağın yiğitleri seni sözün her şey olduğu kadim zamanlarda dolaştıracak. Orhun'da pek yüksek bir imana ve arzı sarıp sarmalayan zafer ihtirasına tanıklık edeceksin. Şirler pençe-i kahrında olurken lerzan, feleğin bir gözü ahuya zebun ettiği adamların çaresizliğini dinleyeceksin- ki onlar coğrafyayı atlas biçer gibi biçerlerdi, devr-i saltanatlarında-. Aşkını zahir edemeyecek kadar mahcup; bu gizli derdin zehrinden ölecek kadar yüce gönüllü şairlerin mezarlarına kapanacaksın. Kalbi sökülmüş çağımıza, "Senin hüsnün, benim aşkım; senin cevrin, benim sabrım/ Demadem artar, eksilmez, tükenmez, bî-nihayetdür" mısralarıyla isyan eden kadınları tanıyacaksın.

Ruhu kirletip öldüren, toplumu geriletan, vicdanı askıya alan, sorgusuz, gamsız, duyarsız olan, insana anlam katamaz. Uykuyu ve huzuru bölmeyen, ulu menzilleri aşamaz. Asırlık zamanların yükü, toplana toplana büyüdü, büyüdü, Ağrı Dağı'nı aştı, bu kuşağın omuzlarına düştü. Gecemiz Yunus'un gecesinden karanlıktır. Düştüğümüz çukur,

Yusuf'un kuyusundan derindir. Lakin ışığımız Promete'nin ateşinden aydınlık; kalemimiz Gılgamış'ın yol baltasından keskindir. Kırk kapıdan kovulmuş, kırk inanmış insan, tarihin yasasını arkasına alıp seferini tamamlamayana değin kapılar sana açıktır. Tarih hükmünü icra etmeden evvel, niyet ve akıbet; düşüm ve çözüm sendedir.

Sana kara kaplı kitaplar getirdim. Bazıları, rahibi kalmamış kutsal parşömenleri andırıyor. Kenarından kurtların kemirdiği küf kokulu kitaplar da var içlerinde. Göğün kapılarını zorlayan erdemli bir topluluk, yaşadıkları çağa bir Rönesans başlatabilir onlarla. Sinelerinde saklanan esrarlı sözler, bir kalp atışını durdurabilir, boşlukta sallanan bir ruha gaye aşılabilir.

Düşüncenin acı mektebinde damıt onları. Eleştirel bir tutumla yaşa ve acımasızca yargıla. Mantiğın süzgecinden geçir. Tortulardan arta kalan, bütün bir insanın hikâyesi olacaktır yine. Yarım insanın serencamını okumaktan usandım. Hamaset de istemiyorum senden. Yarı balçık, yarı ruh olan insanın bütün bir çelişikliğini anlat bana.

Sana ışıl ışıl kitaplar da getirdim, Doğu'dan ve Batı'dan. Kadim öğretilerden, çağdaş ideolojilerden kitaplar getirdim. Okumaktan gözleri kör olan aydının okuduğu kitapları getirdim. Onun sevdasını, yaralı vicdanının feryadını getirdim. Acısını getirdim onun. Zira acısını çekmediğin şeyi sevemezsin. Çilesini çekmediğini tanıyamazsın. Hem yalnız da değilsin. Seni kucaklamayı bekleyen koca bir tarih var, tüm görkemini irfanına başlamak isteyen. Yesârî hatların seyrine dalıp kaleminle zirveleri kollayabilirsin. Bir kelebeğin kanat çırpışı, bir çocuğun ağlayışı sana yarenlik edecek. Modern zamanların yalnız insanları yoldaşın olacak. Elmas ne kadar az ise de yine de mevcuttur toprak altında. Erdemli insanlarla kesişecek yolların. Çilekeşler arayıp bulacak seni. Gülün mevsimini, gurbetin derdini bilen dostların olacak.

Sözün gök ile birleşip sonsuzluğa karıştığı ufuk çizgisinde ten kaygusundan uzak, sloganlardan ırak, yüz çevirip hamasetten, söyleşelim yeniden. Dudaklarımızı kıpırdatmadan...

YETİŐKİNER ARASI ÖYKÜ YAZMA YARIŞMASI

*“En büyük sanat yapıtları bizim kim
olduğumuzu bilmeksizin doğrudan bize
seslenen yapıtlardır.”*

Alain De Botton

Birincilik Ödülü

Hatice CANLI

SÜMBÜL KOKUSUNDA MÜNDEMİÇ

Elindeki torbaları masaya bıraktı, bozuklukları cam kâsenin içine. Eve her girişinde duyduğu o titrek sesi yine duydu.

-Aziz!

-Benim, İbrahim.

Torbaları mutfağa taşıyıp kahvaltıyı hazırlamaya başladı. Geç kalmıştı. Dün sızıp kalmasaydı erken kalkardı. Erken kalksaydı Meliha uyanmadan evde olurdu. Meliha uyanmasaydı belki artık Meliha da olmazdı. Cennet hurması almıştı, Meliha çok severdi. Bir zamanlar sonbahar rengi saçları vardı Meliha'nın. Şimdi saçları bile kışı yaşıyordu. Aziz gittiğinden beri mevsim hiç dönmemişti ki. Suyun Aziz'i yuttuğu Ocak, günlerini Şubat'a hiç devretmemişti ki. Aziz hiç olmasaydı, ben hiç olmasaydım, Meliha hiç olmasaydı, bu dünya yansaydı, ben çocuk kalsaydım, Aziz gitmeseydi, Meliha önlüğümü ütüleseydi, Meliha saçımı okşasaydı, Meliha'nın gözleri kuru kalsaydı, Meliha beni unutmasaydı, Meliha Aziz'i

unutsaydı, Meliha ölseydi, keşke şu an ölseydi, diye düşündü. Meliha ölmedi, birlikte kahvaltı ettiler.

Meliha banyo yapmalıydı. Ölüm temizdi, ölüm arınmaktı. Ruh arınırsa beden de arınmalıydı. Felç onları ilk yokladığında çok zorlanmıştı İbrahim. Bilmiyordu, hiç bebek büyütmemişti, hiç felç olmamıştı. Şimdi kolaydı her şey. Meliha belki kırk kiloydu belki daha az. Kuş gibiydi ya da savunmasız bir bebek. Çok kolaydı, ölüm çok kolaydı, karşı bile koymazdı. Her hafta yaptığı gibi banyoyu hazırladı yine. Küveti suyla doldurdu, suyu sümbülle kokuttu. Meliha çok severdi sümbül. Aziz bahçeyi eflatun rengi sümbüllerle donatmıştı. Aziz çok severdi Meliha'yı, İbrahim'den daha çok. Şimdi o sümbüllerin yerinde akşamsefası vardı. İbrahim sevmezdi sümbülü, hatta nefret ederdi kokusundan. İbrahim çiçek sevmezdi, toprak severdi. Sırf çiçek açtıklarını görmemek için akşamsefası ekmişti tüm bahçeye. Zaten her mevsim kıştı, çiçekler buz tutardı kışın. İbrahim de 27 senedir buz tutmuştu. Meliha onu ısıtmamıştı, yüreğini elinin arasına alsa, hohlasa buzu çözüldü. İbrahim de çiçek açardı, kış biterdi. Belki kış yine gelirdi ama bilirdi ki kışın ardı yine bahar. Oysa şimdi kışın ardı daha kış, daha soğuk.

Meliha şimdi sümbül kokuyordu. İbrahim Meliha'yı seviyordu. İbrahim sümbülü sevmiyordu. Aziz gittiğinde Meliha çiçekli mavi bir elbise giymişti. Meliha giderken İbrahim mavi giymek istemedi, siyah da giymek istemedi. Beyaz giydi. Ama Meliha mavi giymeliydi. Aziz maviyi severdi. Aziz Meliha'yı mavi giydiğinde çok severdi. Hele bir de sümbülleri sürünmüşse daha çok severdi. Aziz, İbrahim'i de Meliha kadar sever miydi? Sevmezdi. Derenin kenarında piknik yapıyorlardı ya, İbrahim Aziz'le top oynamak isterdi. Aziz "git" derdi, "bak şurada başka çocuklar var hadi onlarla oyna". Aziz en çok Meliha'yı severdi. Meliha kördü, İbrahim'in de onu sevdiğini görmezdi. Aziz'in İbrahim'i sevmediğini bilmezdi.

Meliha bugün her zamankinden daha buğuluydu. Hissetmiş miydi yoksa? Oysaki her şey aynıydı, hiç açık vermemişti ki İbrahim. Sokakta kavga edip eve geldiğinde "düştüm" derdi İbrahim. Meliha hissedirdi, vurulmuşluklarından öperdi. Meliha İbrahim'i severdi. Neden Aziz'den daha çok sevmezdi ki?

İbrahim güzeldi. Meliha gibiydi omuzları, hiç dik tutamazdı. Teni hiç yokmuşçasına şeffaftı, yeşil damarları hep belirirdi yüzünde sinirli olmasa bile. Gözleri Aziz'di, bal rengi. Elleri bıçak tutabilir miydi? O İbrahim'di, kurban edilen değildi ki. O İbrahim'di ancak kurban edebilirdi. O Yusuf

değildi, neden kör kuyulardaydı? O İbrahim'di olsa olsa ateşe atılırdı. İbrahim Holofernes miydi? Judith kimdi?

Çiçekli mavi bir elbise giydi Meliha. Kara gözlerinde sonbahar, saçlarında kış, ellerinde ilkbahar. Sahi yaz ne zaman uğramıştı bu eve. İbrahim doğduğunda belki. Temmuz'un ortasında, sabah ezanı vakti, bir oğul. Zaman geçti, unutuldu yaz.

Konuşmuyor İbrahim. Susması lazım, dikkatli olması, ürkütmemesi, caymaması, bitirmesi. Ne zaman vazgeçti İbrahim Meliha'dan? Kapıların ardında yalnız bıraktığında mı? Mehtap'ın kuzguni kıvrıkcıklarını başkası okşadığında onu avutmadığında mı? Su İbrahim'i de yutsun diye dere kenarında yalnız koyduğunda mı? Yedi yaşında, karanlıkta çırpındığında mı?

Bu düşünceleri savmak gerekti, elleri titresin istemedi İbrahim. Bahçeden çiçek topladı. Akşamsefası, henüz filizlenen kadife çiçekleri. Bir zamanlar Meliha'nın saçları gibi sonbahar rengi kadife çiçekleri. Sümbül yoktu, Meliha sümbül kokuyordu. Uzaklaştı baktı İbrahim, çizerinin belli olmadığı bir tablo gibiydi. Zayıf, mavi elbiseli bir kadın. Belki de bir çocuk. Turuncu ve pembe çiçekler, bir çift kara göz. Gülümsedi İbrahim, hissetti Meliha. Gülümsedi Meliha, iki damla inci. Biri Aziz'e, biri İbrahim'e. Yaklaştı İbrahim, Meliha'nın kışlarını okşadı. Artık baharı göremeyecek telleri öptü bir kere. Bir kelebek girdi pencereden, akşamsefalarına kondu.

Kapıyı çarpıp çıktı İbrahim. Meliha yok muydu, gitmiş miydi? Kusmak geldi içinden. Herkesi, her şeyi kusmak. Tüm pislikleri akıtmak. Kustu, ağızındaki çürümüş tat başını döndürdü. Annesizliğin tadı, babasızlığın, yokluğun, hiçliğin, en çok da sevmemişliğin... Ağladı. Aziz'i sevmediği için ağladı. Meliha için ağladı. Sümbülden nefret ettiği için ağladı. Köşeyi döndü, adımlarını yavaşlattı. Acelesi yoktu. Meliha yoktu. Çiçekçide sümbül aradı, bulamadı.

Eve döndü, usulca kapıyı açtı. Sümbül kokuyordu.

-Aziz!

-Benim, İbrahim. Oğlun.

İkincilik Ödülü

Mehmet ATEŞ

HAMİNNE

“Bak Haminne okullar kapandı gene. Al bak bu da karnem. Efendi Dedem gibi harçlığımı ver. O öldüyse sen de onun bir vekilisin”. Haminne artık karne almadığımı üniversiteye gittiğimi biliyor mu aceba? Bilsin bilmesin severek oynuyor rolünü. Maksat Efendi Dedemizi hayırla ve ihsanla yâd etmek. Onunla birlikte giden alicenaplığa selam göndermek... Yanına oturtup dünyanın ahvalini anlattırıyor bana. Demek artık radyo da dinlemiyor. Ya da sırf benimle sohbet etmek için anlattırıyor.

Beni Efendi Dedeme çok benzetir. Belki de beni konuşurup onu dinliyor hayalinde. Savaşlardan, ölümlerden, uçaklardan, yürüyen merdivenlerden, metrobüslerden anlıyor mu aceba? Anlıyor. Haminne'nin yüreği dünyadan büyüktür. En çok da ölümleri, gurbetleri, acıları bilir Haminne. Ama artık gayrıyı sevmiyor o. Onları yüksek kibirlerine, çokbilmiş cehaletlerine terk etmiş çoktan. Bu ceviz, kaysı, nar ağaçlarıyla kaplı bahçe Haminne'nin inzivası gayrıdan. Tavukları ördekleri, Mırnav kediyi sırf onlarla sohbet etmek için besliyor. Bahçede çürümeyi bilmeyen ceviz kerevite oturuyoruz. Bu kerevit nerden baksan elli yıllık, Haminne'nin çeyizinden. Tamir ettireyim diyorum sağını solunu, hep reddediyor. Sebebini söylemiyor ama ben biliyorum; Efendi en son bunda oturmuş.

Bunda Kur'an okurken Mushaf'ın üzerine secde ederek can vermiş. Hiç telaş etmemiş Haminne; Efendi'yi öyle görünce. Hemen anlamış Hak emrinin vâki olduğunu. Soruyorum, "Sadece ince bir sızı" diyor. Başka bir şey yok. Ne isyan ne ağıt ne hüzün. Fakat bu sızı hiç geçmiyor. İlk günkü gibi hep kalbinde. Efendi'nin ince sızısı. İmamın kapısını çalmış ilk. "Efendi maksuduna ulaştı" demiş. İmam telaşla gelmiş. Hayreti görülmeye değermiş. Secdeden kaldırıp yastığa uzatmış Efendi'yi. Nur yüzünde tebessüm. Nasıl da vakarlıydı Efendi. Boş sözü de hangi konu olursa olsun iddia sahibini de hiç sevmezdi. Reddu'l Muhtar'da olmayan şeyi de kabul etmezdi. Demek böyle mütebessim ölecekti. On dört asırlık mükteşabatı küçümseyenleri de hem küçümser hem de insan yerine koymazdı. Onlara "fikri hür, vicdanı hür hayvanlar" derdi hep. "Fikriniz ve vicdanınız hür ama ne adabınız ne de imanınız var." diye de eklerdi peşinden. Ali'den daha bilgili Yezid'den daha ahlâksızlar. Sizin Allah demenizden önce Allah nefret eder. İmam bunları bir anda aklından geçirmiş hep. Hangi surede can vermiş merak etmiş sonra. Yaz kavurması birden bahar neşesine dönmüş. Hava bir serinlemiş bir tatlılaşmış neredeyse yağmur yağacak. Rahman suresi. Nasıl da âşıkta bu sureye. Demek ki aşkında samimiymiş.

Dut ağaçlarında serçeler ötüşüyor. Küçük gölette serinleyen ördeklerde keyif çırpınışları. Mırnav kedi sıcaktan mayışmış onları izliyor. Haminne elinde tesbih önce salavat, sonra tevhid çekiyor. Boşluklarda sürekli ilahi bir nağme: "subhanallahi ve bihamdihi".

Hiç boşu olmaz Haminne'nin. Efendi'den öğrenmiş "nefesler sayılıdır". Sakın nefesini boşa tüketme allı serçem. Serçeyi ne severdi Efendi. "Serçe güzeldir çünkü sadedir." Ah efendi ah ne ince adamdın. Haminne'nin yazmaları hep allı olurmuş gençken. "Allı serçem" ordan dolanmış diline Efendi Dedemin. Şimdi hep beyaz takınır Haminne. Ölümü hatırlatmış. Kefen rengi.

Kanlı dut topluyorum ona. Yemesinden çok benim daldan dala sıçramalarımı sever. Küçükken de böyle yapardım. Efendi Dedemle beraber seyredip tebessüm ederlerdi. Âdettir; kanlı dut toplandıktan sonra Efendi Dedenin kitaplarından biri okunur hep. Efendi Dedenin kendi çevirisi *Futuhat* muhtasarını okuyorum. Yazısı ne güzelmüş. Çeviri dediysem, kendi hâlinde. Sevdiği bölümleri tercüme edip meşin kaplı deftere not etmiş. Birkaç sayfa okuyorum. Hep kafa sallıyor Haminne. Anlıyor mu aceba? Anlıyor. Hem de kendi yazmış gibi anlıyor. Yüreğiyle anlıyor. Yorulduğunu anlayınca bırakıyorum. Şeyhü'l Ekber Şeyh Ebussuud Efendi'nin kelimeleri şahanesini övgüyle naklediyor: "Dünyaya beş vakit namazı kılmaya ve

ölümü beklemeye geldik." "tamam" diyor Haminne "yetişir". Gergefli yastığa uzanıyor. Öğle gaylulesini hiç kaçırmaz. Yatarken bile dudağı oynar. Dudak da alışmış zikre: "subhanallahi ve bihamdihi".

Bütün köyü dolaşıyorum. Çocukken oynadığım her köşede oturup hatıraları yeniden yaşıyorum. Arkadaşlarım hep şehir keşmekeşine satılmışlar. Büyük sözlü adamlar olmuşlar. Efendi Dede nasıl da yeni nesle şaşardı. Köy, ihtiyaçların mezarlığı olmuş. Issızlık ve hüzün yürek tırmalıyor. Muallim geliyor aklıma, Muallim Mustafa. Aceba tayin isteyip o da mağlubiyete dâhil oldu mu? Yirmi beş yıldır bizim köydedir. Belki de emekliliğini isteyip kendi köyüne döndü. Kırık tahta kapıyı itip çiçekli bahçesine giriyorum. Penceresi açık taş duvarlı evden çocuk civıltıları geliyor. Şükür. Bir mağlubiyeti daha kaldıramazdı yüreğim. Beni görür görmez yarı neşeli yarı hüzünlü inlemeye başlıyor:

"Çok iyi bildiğiniz bir şeyi veya hayat kadar, bir kız çocuğu kadar kıymetli ve ehemmiyetli bir meseleyi veyahut yapmanız gereken ölümcül bir vazifeyi unutuyorsunuz. O işi yapmazsanız mahvolacaksınız. Şalteri indirmeyi unutarak prize çivi sokmak gibi bir şey yani. Sonra 'Bir şey unuttum ama neyi?' diye söylüyorsunuz. Unuttuğunuz şeyi bulamıyorsunuz. Nihayet unuttuğunuzu hatırlamayı da sonra onu da unutuyorsunuz. Bu unutmaya işlemi yedi katman olarak müteselsil şekilde devam ediyor. Bu adamın ilk unuttuğu şeyi hatırlaması ne kadar zordur değil mi? İşte günümüzün resmi bu: sokakları, ahbab meclislerini, sarhoş kahkahalarını, edebi, felsefi, insani kurmacaları saran, dolduran, mest ve mefluç eden vaziyet... Var oluşu ve var edeni unutmamanın sarhoş neşesi... Ve çiviyi prize sokan insan şalteri kapatması gerektiğini hatırlar. Fakat iş işten geçmiştir. Velhasıl ölüm bir elektrik çarpması gibi geldiğinde bu unutmak illeti nihayet bulacak; küstah insanın duymak istediği neşideler neşidesi her zerreyle duyulacaktır."

"Fırrrrt" sesiyle birlikte son yudumunu çekti Muallim Mustafa. Fark ettim son yudumlarını hep böyle sesli bir şekilde yuvarlıyor. Çaya ayrı bir vasıf atfediyor bu hareket. Çikolata renkli bir ten, ağarmış seyrek sakallar, belirli aralıklarla tekrar eden derinden ve gürültülü bir burun çekiş Muallim Mustafa'nın ruhi hususiyetlerini vermektense aciz özellikleri.

Etili pilav yiyoruz, sürekli çay içiyoruz. Pilavı yerken "Keşke Hâkim Feyyaz da burada olsa." diye geçiriyorum içimden. Odayı kaplayan duman bizi kendi efsununa dâhil ediyor. "Muallim Selim'e ne oldu" diye soruyorum. Muallim Selim Hâkim Feyyaz gibi, Mekin gibi Amik Ovası'nın kavruk topraklarını terk edip beton tarlalarına ve çöp yığınlarına seyahat etmiş.

Acı acı tebessüm ediyoruz müfret mağlubiyetlere. Muallim Mustafa'nın evi okulun birkaç adım ötesi. Muallim inzivasını öğretmenlikle kandırıyor. Belki de kendini kandırıyor. Bir Fransız'ın sözü geliyor aklıma: "Dünyanın saçmalıklarını estetikle güzelleştiriyoruz".

Pencereye müteceviz incir dalları arasından içeriye doğru süzülen kızıl ışıklar; altın renkli bir yalnızlığın yıldızlarını kireç duvara resmederken Muallim Mustafa'nın iniltisi yayılıyor eşyaya:

"Dünya tadımlıktır evlat, doymaya çalışma boşuna".

Niyazi Hoca'nın da inzivasına uğramalı. Ne de olsa varlığı bana ilk öğreten o. Varlığı ve yokluğu. Dar patikadan giderken ondan aldığım ilk ders kulaklarımda çınlıyor:

"İnsan nedir evlat? Aciz bir sifalinin içine Allah ruhundan üflemiş ve bu sifle dünyaya göndermiş. Peki, bu dünya nedir? Uzay boşluğunda bir atom kadar cüssesi olan nokta. Büyük Sahra Çölündeki kum dağlarının dibindeki bir kum tanesi. İnsanlık denilen sifleperver kalabalık kum tanesini sahiplenmeye ve istila etmeye çalışan hayaller alfabetesi... Şu muazzam ve namütenahi olarak gördüğün kâinat basit ve mütenahidir. Bu akla sığmaz heyula iki harfin illetidir. Kaf ve Nun... Kün dedi ve kâinat oldu. İşte bu kadar."

Konuşan; perdesi sıkı sıkı çekilmiş ve gaz lambasıyla aydınlatılan; imam evinin en üca odasının sakini, mütekait imam Niyazi Oltulu. Yirmi yıldır bu köhne odada sessizliğin imkânsızlığını ispat etmeye çalışan bu adam, bildiğim kadarıyla henüz kırk yaşında zihni muvazenesizliğe eşlik eden aşırı göz hassasiyeti bahanesiyle malûlen emekli edilmişti. Hayatımda duyduğum en tesirli yaratılış hikâyesini anlatıyordu. Sifalinin ne olduğunu lugatten öğrenince duyduğum şeylerin tesiri daha da artıyor. O sözleri duyduğum andan uzun süre sonra bile kendimi ve insanları içine ilahi ruh üflenmiş toprak bir testi gibi görüyorum.

"Gözlerim iyi görmüyor olabilir ama eşyanın her zerresinden Allah'ın eşsiz ve benzersiz sesini duyuyorum evlat. Sessizlik imkânsızdır. Allah her zerreyle insanı kendisine çağırıyor."

Tırnaklarımın, sakallarımın ve bütün vücut kıllarımın alabildiğine uzamasını; kokusunu içselleştirecek kadar uzun süre yıkanmamayı, kirli saçlarımın belime ve göbeğime kadar sarkarak beni ecinni bir mahlûka benzetmesini istiyordum. Dağların reddettiği şeyi zalimliğimden ve

cahilliğimden dolayı kabul etmeme şaşırıp hayıflanıyordum. Efendi Dem'in "var olma ıstırabı" dediği şey, batan güneşin kızılıığı arasından süzülüp hücrelerime zerk oluyordu.

Haminne'ye dönüyorum. Henüz uyanmamış, hiç bu kadar yatmazdı. Tesbih de elinden düşmüş. Uyurken tebessüm de etmezdi. Şakayı sevmezdi ama şaka yapıyordu anlaşılın. Hafifçe dürtüyorum ses yok. Kıpırdama da yok. Bitmeyecek bir rüyanın içinde besbelli. Bir daha kimse onu uyandıramaz bu uykudan. Ancak uyutan müstesna. Kanlı dutun kalanını da ben yiyorum. Düşen tesbihi alıp zikre kaldığı yerden devam ediyorum. Aklıma sürekli aynı mısralar geliyor:

"Bir kadın rüzgârda saçını yolar
Artık bu yollarda beklenmez oldu"

Mevsime ait olmayan bir serinlik sükün ediyor. Ördekler iyice neşeleniyor. Mırnav kedi bile kendi kuyruğunu kovalamaya başlıyor. Allı serçeler günlük ilahilerini söylüyorlar. Bir kumru kerevite konup Haminne'ye bakıyor. Fıskiye kendiliğinden çalışmaya başlıyor. Sonra bütün sesler boşlukta kayboluyor. Yalnızca küçük bir fısıltı var. O da ancak anlaşılabilir:

"subhanallahi ve bi hamdihi"

Üçüncülük Ödülü

Mürüvvet ÖZPEHLİVAN

UCUZ ROMAN

Kapıyı açtığım anda kızarmış balığın ağır kokusu vurdu yüzüme. Poşetleri vestiyere bırakıp aceleyle bütün pencereleri açtım. Mutfağa girdiğimde birbirlerine çarparak, telaşla kaçıştı güveler. Mahzenlerine girmiş, yaşam alanlarında rahatsız etmişim onları. Mutfağımı kendilerine yuva bilmışlerdi. Boydan boya kirli tezgâh, kesildiği yerden kurumuş yarım mor lahana, sünmüş roka artıkları, rendelenirken fayansa fırlayan havuç parçacıkları, gözleri bir noktada donup kalmış balıkların pulları, iç organları, kılçıkları, mısır unu tortulu yağ tavası, yarım limonlar, dibi şalgamlı bardaklar, yerde kırılmış Yeni Rakı şişesi... Balkondaki yemek masamız, servisler, şamdanlar ve bir dal siyah gül. Her şey bıraktığımız gibi.

Üç yıldır ilk kez doğum gününü birlikte kutlamıyoruz. Ona hediyeler alan, pastalar yapan, sürprizler hazırlayan, onu bilmediği yerlere götüren ben, bu doğum gününde mesaj bile atamadım. Çünkü hâlâ engeli kaldırmamıştı geri zekalı. Böyle de ergen bir adamı sevdim işte. Madem ayrılıyorsun, bari engelleme. Sanki ne yaptıysam. Alt tarafı kırk beş tane mesaj attım. Bir türlü büyüyemedi. Engellemek nedir ya? Aptal... Onu sevdiğim için utanıyorum. Whatsapp'tan engelledin

tamam, Twitter, Instagram, Mail'den engellemek nedir? Ben de ibanına para attım. Açıklamaya senden nefret ediyorum yazdım. O ulaşılmaz havaları batsın. Klavyeden artistlik yapıyor, karşıma çıkmaya yüzü yok. Sürekli çay içtiğimiz kafeye gidiyorum. Oradan başka yerde çay içemez biliyorum. Dönerci, kokoreççi, ayda bir nargile tütününü aldığımız Tobacco Şop. Hemen aynı sokakta minibüs tostçusu. Biz gelince sormadan her zamankinden yapan Mahmut abi. Her zamanki, yani domatesli biberli çift kaşarlı. Yanında acı biber turşusu. İlk gidişimde on lirayı tabağın altına saklayıp el ele koşarak kaçmıştık. Sırf heyecan olsun diye. Hesabı ödeyin lan, diye elinde sucukla ortalığı ayağa kaldırmıştı Mahmut abi. O günden beri adımız hergele. Ortamı güzel diye oturduğumuz, kitap beğendiğimiz ama pahalı olduğu için hiç kitap almadığımız kitabevi. Orada kaç kitabı korsan okuyup bıraktık bilmiyorum. Sonra, iki yanı söğütlerle çevrili bisiklet yolumuz, hani oradan yürüyenlere kızarak geçtiğimiz. Allah'ın her günü gidiyorum bu saydığım yerlere. Asla benimle karşılaşmıyor. Alayına kaçıyor. Ya beş dakika önce oradan ayrılmış oluyor ya da ben gittikten sonra geliyor. Ben karşılaşma umuduyla uğrak yerlerimizde adımlarken o benim geçtiğim sokakları nereden biliyor da yolunu bana denk getirmiyor anlamıyorum. Hayır kovalanınca egosu mu tatmin oluyor ne oluyor, o kompleksi, üzülüyorum duruşu batsın.

Kapüşonu çekip bir Farazi-Kayra şarkısı açıyorum. Ellerim ceplerimde uzun uzun yürüyorum. Bu yürüyüşlerin benim için bir anlamı var. Her yerde onu arıyorum. Daracık sokaklardan geçiyorum; kapısında "meybuz var" yazan bakkallardan, çocuk parklarından, pamuk şekercilerden, uçan balonculardan, bardakta mısırıcılardan, tavuk pilavcılardan, taze fındık satılan tezgâhlardan, yorucu yokuşlardan, kalabalık caddelerden geçiyorum; çatal kaşık evlenme teklifi seslerinin olduğu pahalı restoranlardan, Starbuckslardan, yorgun işhanlarından, dil kurslarından, yüksek üniversiteler vadedip kendine bile yetemeyen eski dersane binalarından, hamburgercilerden, tabelası yanıp sönen yıldı otellerden, parlak takım elbiseli adamlardan, mor ışıklı pavyonlardan, bira-hanelerden, rock barlardan, deri taytlılardan, pazulu dövmeçilerden, sarhoşlardan, kusanlardan, kahkaha atanlardan, birbirlerinin boynuna atlayanlardan; bir çift tam öpüşecekken aralarından geçiyorum, gıcıklık değil mi? Ben mutlu değilsem kimse mutlu olmasın abi, ayrılışlar terk edilsinler, birbirlerini böyle gözlerimin önünde çatır çatır sevmesinler.

İşte bugün doğum günü. Olur ya belki kimse kutlamaz, yalnız hisse-der, bunalıma girer, beni hatırlar çıkar gelir diye hediye bakıyorum. Hediyelik eşya satan yerleri hep sevmişizdir. Önünden geçerken hadi bir bakalım diye girer, saçma sapan bir şey seçip ona ne kadar çok

ihtiyacımızın olduğuna kendimizi inandırır, alır çıkarız -çıkardık-. Bibloları çok sever, taştan süsleri. Zenci kadın biblosu, geç, flamingolar, geç, iç içe geçmiş narlar, geç, boy boy sıralı fil sürüsü, geç, bu ne hep aynı şeyler geç geç geç, hah, porselenden müzik grubu, The Beatles mıydı bunlar Pink Floyd mu? Al bunları, ilerle. Çeşit çeşit kül tablası. Hepsi ne kadar güzel, insan şunu kullanmak için bile sigaraya başlar. Kül tablalarında film afişleri. Dövüş kulübüne hoş geldin. Amelie o tatlı yüzüyle bana bakıyor, elinde enginar. İşte Tarantino filmleri. Gelmiş geçmiş en iyi yönetmen diye bahseder-di. Ben itiraz ederdim, böyle bir karşılaştırma yapamazsın, kimse en iyisi değildir. Bunları boş ver derdi, evde dans ettikleri şarkıyı açıp Vincent taklidi yapardı. Girlllll you'll be a womannnn.

Ondan ayrıyken bile onun doğum günü hediyesini düşünüyorum, lanet olsun bana. Bende ki bu onu düşünme arzusunu nasıl dize getireceğim? Telefonu cevapsız çağrılarla dolu, açmayacağını bile bile aramaktan ne zaman vazgeçeceğim? Kara listeye de eklemiştir, yapar onu da yapar. Güçlü erkek havaları batsın. En çok da hayatına devam edebilmesine kızıyorum. Yeniden birini sevmiş midir diye düşünmekten deli oluyorum. Yok be, yapamaz. O seviyor beni. Kendi ağzıyla söyledi. Bir gün ben nefes almadan bir şeyler anlatıyordum. Bu bir kere Manyas Kuş Cenneti'ne gitmiş ama hiç kuş görememiş. Parayı alıp eline vermişler bir dürbün, hadi git bak ne kuş göreceksen demişler. Görememiş. Ben de ona Urfa'ya gidelim dedim. Birecik'te kelaynaklar var. Bir sürüler. Hiç istemediğin kadar kelaynak var orada. Göç etme yeteneklerini kaybetmiş kelaynaklar. Birkaç tanesine verici takıp yollamışlar ama ölmüşler yolda. İşte hep oradalar artık, görürüz o yüzden. Seninle Halfeti'ye gidelim. Suyu batmış camilerin üstünden geçelim. İşte aynen böyle, nefes almadan anlatıyordum. Karagül'deydi sıra. Sözümü kesti. "Seni seviyorum" dedi bana. Öyle dümdüz. Ben kelaynaklar derken. Karagül'ü anlatacakken, siyah güller sadece orada yetişmiş, başka yerde olmazmış diyecekken. Sağda solda hava attığım Güneydoğu turumdan ona gerçek bir heyecanla bahsederken. Kuş göremediğine üzüldüm diye. "Seviyorum seni" dedi.

"Seni seviyorum" diye caddelerde bağırdı. Deli, tamam anladık seviyorsun, millet bakıyor sus demedim. Millet kim ulan? Ben de seni seviyorum. Tabii ya, ben de seni seviyorum. Seviyoruz ulan. "Bugün rakı balık gecesi yapalım" dedi. Seni sevmemin şerefine. Hale gittik. Mezgit aldık. Büyük balık sevmez. Mezgitin tam mevsimi şimdi, diye artistlik yaptı anlarmış gibi. Sanki Sait Faik. "Sana balıkları ben pişireceğim" dedi. Ya verelim bir yere pişirsinler işte, evi neden kokutuyorsunuz? Olmaz,

ben pişireceğim. Kendi ellerimle temizleyeceğim. Ne hâlin varsa gör dedim. Ben hayatta dokunmam. Balığı eline alıp yüzüme tuttu. Ben çığlık çığılığa hâlden çıkarken arkamdan gülüyordu. Tostçu Mahmut'un önünden geçtik. Her zamankinden mi, dedi. Yok dedik. İki çay içip eve geçeceğiz. Bugün evde kutlama var.

Onu aramaktan yoruldum, elimde hediyeler, Tostçu Mahmut'a oturdum. Her zamankinden mi, dedi. Köpek gibi açım, ver abi dedim. Masadaki turşu kavanozunu aldım elime, maşayla zorlana zorlana küçüklerinden seçtim, büyükler kart oluyor. Mahmut abi önüme bıraktı tostu, ağır ağır giderken vazgeçip geri döndü, tabure çekti oturdu yanıma. O gün tost yemediniz, sadece çay içmişsiniz burada dedi, hatırlıyor musun? Kafa mı buluyorsun benimle abi, der gibi yüzüne baktım. Başını yere eğdi. Nasıl da sevinçliydi dedi. "Mutluluğu mu kaldıramadı acaba? Hani böyle kalbin mutluluktan deli gibi attığı zamanlar vardır. Çok değil, ömürde nereden baksan birkaç defa olur. Giydiğin kıyafetin üstünden bile belli olur, kolların, ellerin titrer, o kadar kuvvetli çarpar, beden sarsılır kalp öyle çarptıkça. İşte o gün çok mutluydu. Mutluluktan ölür mü ki insan, var mı böyle bir şey?" Sonra kalktı gitti. Sanki öylesine bir şeyden, mesela kelaynaklardan bahseder gibi. Dümdüz ağzıma tükürdü gitti. Kaşarı donmuş tosta baktım, iştah falan kalmadı anasını satayım. Ama o gün o bu tosttan yiyemedi ya, domatesli biberli çift kaşarlı, içime oturdu lan. Koca bir ısırık aldım, sonra bir tane daha. Ağzıma birkaç acı biber turşusu attım, nefes nefese, kulaklarımdan dumanlar çıkarak yedim tostu. Yemedim âdeta, başka özel bir an yaşadım tostla, yemek kelimesinin açıklayamayacağı türden bir şeydi. Son lokmayı kalan son yudum çayla yuttum. Masaya beş lira atıp kalktım.

Kapıyı açmamla kızarmış balığın baygın kokusu vurdu yüzüme. Kusacak gibi oldum. Elimdeki poşeti bırakıp pencereleri açtım. Tezgâh boydan boya yağ içinde. Sünmüş roka parçaları, sıkılıp kurumuş limonlar, balık kafaları. Yaklaşıyorum. Kurtlar ele geçirmiş balığın bağırsaklarını. Bağırsak mı dalak mı artık her neyse bilmiyorum. Kurtlar kaynıyor. Güve kelebekleri sarı ampule kafa atıyor. Yirmi bir gün oldu. Rakıyı abartınca son kadehi doldururken yere düşürmüştü salak. Yerde cam parçaları. Rendelerken fayansa sıçramış havuçlar. Bardakta kalan acı şalgamın üstü küflenmiş, yemyeşil. Dün kapıya polis geldi. Karşı komşum çağırılmış. Evde ceset mi saklıyor ne saklıyor komiser bey, leş gibi kokular geliyor kapıyı açtıkça, demiş. Kaltak. Gelin memur bey dedim. Temizlemeye fırsatım olmadı. Sevgilimi arıyorum. Terk etti, kaybolup gitti. Her yerden engelledi, arıyorum açmıyor kesin kara listeye de ekledi. Hanımefendi diyor, sizin sevgiliniz... Kalp krizi... Hayır diyorum

ya gitti işte onu arıyorum ben her yerde. Bulayım temizleyeceğim mutfağı söz... Fenalaşıyorum, artık üç bira beni yere yıkmaya yetiyor, eskiden böyle miydi? Kollarımdan tutup balkona çıkarıyorlar. Balkonda yarım kalan o gece. Servis tabakları şamdanlar bitmiş mum. Bir dal kurumuş siyah gül.

Buzdolabının önüne çöküyorum. Başımı dizlerime gömüp kapatıyorum gözlerimi. O şekilde ne kadar kaldım bilmiyorum. Bir ara omzumda bir el hissediyorum, biri beni dürtüyor. Başımı kaldırıyorum, o. Anlamsızca kaşlarımı çatıyorum. Ondaki sokak sokak kaçtığımı sanıp bir kırmızı ışıktaki ansızın karşılaşmışız gibi. Kalbime adrenalin dolu enjektör saplanmış gibi oluyorum. Beni elimden tutup kaldırıyor, ağırlığımı ona vererek yürütüyor. Oturtuyor beni, saçlarımı kenarı çekip alnımdan öpüyor. Nerelerdeydin, diyorum, hesap sorar gibi değil, sakince. Hiçbir şey söylemiyor. Ona aldığım biblolar gözüne çarpıyor, gülümsüyor. Unuttuğu bir şeyi birden hatırlamış gibi hızlıca sigara yakıyor. Zaten yavaş yavaş hatırlanmaz, birden hatırlanır. Dumanı içine çekiyor, çekiyor. Bana uzatıyor, çekiyorum, çekiyorum. Kafamda iki görüntü canlanıyor. Birinde bir restoranda karşılıklı sigara içiyoruz, diğerinde evde bir masada. Kars falan diyor bir şeyler anlatıyor, bir yerlere gitmiş. Ölürken insanın hayatı değil de izlediği filmler gözünün önünden geçermiş. İnsanın hayatı biraz da izlediği filmlermiş. Bileklerimden kanlar akıyor, cam parçaları içinde değil de bir otel odasında kan pıhtıları içinde bulunuyorum. Bir şey soracağım, diyorum. Siyah gülü nereden buldun? Onlar sadece Halfeti'de yetişir.

Mansiyon Ödülü

Elif UZUNOĞULLAR

BEYAZ KALIŞLARA

Uyanıyor. Gece yine aynı köşede, sallanan taburede, çizik fincanıyla oturuyor. Şehre giden yolları güneşli, sesi henüz kısılmamış ve hiç savrulmamış gibi sağa sola. Kirli sokaklarda yanan tek ışık gözleri. Bu yüzden adı Lora'ydı.

Geldiğinde yaşlı sayılmazdı. Saf bir güzelliği vardı ki bu cahilliğinden mi bilgeliğinden mi anlaşılmazdı. Bizi nasıl gördüğünü hep merak ederdik ama gördüğünden de emin değildik. Değişimi hızlı mı oldu yoksa yıllara mı yayıldı hiç fark etmedik. Onunla renklenemedik, onun yağmurlarında yürüyemedik, sayfalarında ise yerimiz yoktu. Bazı geceler kenarlarına notlar ilâştirilmiş kağıtlar yırtardı, hiç sormadık. Güçsüz düşer ve kalkmazdı günlerce yataktan, hiç bakmadık. Önceleri önünden ayrılamadığı pencereler ona yetmeyince titreyerek gelirdi, hiç hissetmedik. Bu şehir bize yorgunluğundan buluşturdı.

İlerliyor. Açılışını görmek için göğün, işçi muhabbetlerini dinliyor. Dinlese bile anlamayacağı laflara, anlasa bile gülmeyeceği şakalara maruz kalıyor. Her seferinde aynı yere gidiyor. Her seferinde aynı yere, yenilenmiş görünüşüyle ve üzerini örtmek istediği fikirleriyle gidiyor. Lora olarak dönüyordu.

Eşyalarını yerleştirirken pek sesi çıkmazdı. Eşyalarını toplarken sevinir mi üzülür mü kendi bile anlamazdı. İlk yıllarında bizim sessizliğimize kızardı sonraları birkaç kelimeye sığındı. Bazı geceler ağladığını duyardık, sınırlarını aşamadık. Kızılığına gülümseyen adamı bir gün yırtıp atacağını anlamadık. Dalgalandırıldığı ışıklarını birer birer patlatırken kaçtık. Kalabalık caddelerde dünya turuna çıkardı. Bir insanda bir ülke, bir tabelada bir şehir keşfederdi. Biz, bir onu keşfedemedik. Oysa bu şehir yüzyıllardır övdürdü kendini. Yemin etmiş gibiydi içine çektiğini ömür boyu yaşatacağına. Yemin etmiş gibiydi içindekilerini kutsayacağına. Şöhretini duyanlar geldi ve kimse dilediği gibi değildi gözleri kapandığında. Sürekli onu aradılar ve büyüdü güzelliği. Bu şehir bizi kibriyle büyüledi.

Duruyor. Dairenin ortasında, ifadesiz. Yönünü hesaplayamıyor, korkuları başlamış. Kaygıları artıyor gündün güne. Düşüp duruyor dikenler üzerine. Yumuşaklığını kaybediyor yaprakları. Ne denirdi ki Lora'nın durumu ağır yaralıydı.

Saçlarını daha sık toplamaya başladı. Bazen onu dudakları dolgun ve parlak görürdük. Kirpikleri daha uzundu ama gereksiz aynalar her kötülüğün başlangıcıydı. Biz hiç bu kadar kırılmamıştık. İstasyonlar arasında gidip gelirdi, ayak izlerini göremedik. Köprülerden geçerken olgunluğa erişmiş gibi hissederdi, herkesi izleyebilirdi ve görünmezdi kendisi. Yüzlerce hayat arasında sıkışır, gözyaşları içinde çıkardı. Biz ne bu kadar hayal kurabilmiştik ne de duygusal olabilirdik. Bu şehir bize onun üzüldüğü hayatları da vermemişti. Bu şehir herkesi birbirine katmış, selam vermeyi unutturmuştu. Bu şehir bizi zulmüyle büyüttü, biz hep gözlerimizi kapatırdık.

Ölüyor. Kedi misali kıvrıldığı alan gittikçe küçülüyor. Geçilmez duvarların ardındaki uğultu artıyor. Üstelik sabahları hiç ışık sızıyor içeri. Kavgaları artıyor boşulurcasına ve bir yaprak düşüyor yavaşça. Lora onu kurtaramıyorsun ve aynı sona hazırlıyorsun kendini. En son kaç dalın kalmıştı, saydın mı?

Bir gün onu göremiyoruz. Kaçıp gitmelerine alıştık ama kaybolmasını beklemiyorduk. Ara ara sessiz adımlarla ulaştığı kapıları çarparak çıkışını anımsıyoruz. Eksilen bir hayaletti ne de olsa, kendi zindanıyla çekip gitmişti. Ve biz sağırдық, kördük, dilsizdik sarkmış isyanlarına. Kenarlarına değen parmaklıklar vardı, bedeninde çürükler bıraktı. Son zamanlarda zihninde kokuşmuş düşünceler dolaşır. Terapi için bir şiirin üstünü karalardı. Bir sigara yakardı bazen, izlemek için yanışını.

Bir insan tanımaya benzerdi bu, ödünç kitap almak gibi. Bu şehirse kimseyi tanımadı. Ölüler eğlendirirdi onu diri oldukça. Bu şehir bizi bencilliğiyle büyüttü, biz hiç düşünmedik.

Doğuyor. Yolculuğunun başladığı yerde, ilk seferki gibi derin bir nefes alıyor. Her şey aynı, beklemişler gibi gelişini. Masalar hiç oynamamış yerlerinden, eskimiş muşambalar değişmemiş, duvarlar boyanmamış. Başka acılar, başka sevinçler, başka ölümler ve doğumlar uğramış ama hep aynı kalmışlar bir şekilde. Lora'nın köşesi dokunulmazmış. O bilindik köşe, aynı tabure. Oturuyor ve çizik fincanı geliyor önüne.

Ne zamandır ondan haber alamıyoruz. Bu cennetten ayrılış, bir çeşit günah olmalıdır. Şanslı hissediyoruz. Gökleri delmiş, denizleri aşmışız, şerefli bir hayat sürmüştük her tarihte. Acıları görmezden gelerek, arkamıza dönmeden sekmışiz kaldırımlarda. Oysa şair 1317'de yazmış bizi. Çıkarmış maskemizi ve çıplak bırakmış benliğimizi. Ne kadar kötülük varsa saçılmış etrafa. Kumaşlardan, boyalardan, boncuklardan arınınca ne kadar aynı ne kadar siyahmışız! Bir vazo bırakılıyor günümüzün orta yerine. 9 beyaz dal var içinde, dünyanın tüm saflığı ile birlikte. Gözlerimiz kamaşıyor. Bu dallar Lora'da çiçek açar; Lora, Lora oldukça beyaz kalırlar. Narin çiçeğim! Nice yıllara...

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediyesi

